

เอกภาพและความศรัทธาของศาสนาอิสลามในบริบททางสังคมที่แตกต่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกภาพและความศรัทธาของศาสนาอิสลามในบริบททางสังคมที่แตกต่าง

โดย
ว่าที่ร้อยตรีหญิงธิดารัตน์ จันทร์เชื้อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

UNITY AND THE FAITH OF ISLAM IN DIFFERENT SOCIAL CONTEXTS

By
ACTING.SUB-LT. Thidarat CHANTACHUA

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ เอกภาพและความศรัทธาของศาสนาอิสลามในบริบททางสังคมที่แตกต่าง
โดย ธิตารัตน์ จันทเชื้อ
สาขาวิชา ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ พรรษา พุทธิรักษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวิณ เบียดกลาง)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(อาจารย์ พรรษา พุทธิรักษา)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

.....
(อาจารย์ ดร. วิชญ มุกตามณี)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ ว่างบอน)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

.....
(ศาสตราจารย์ ปริญญา ตันดีสุข)

58001213 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : เอกภาพ, ความศรัทธา, ศาสนาอิสลาม, บริบททางสังคม, ความแตกต่าง, ทัศนคติ

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ธิติรัตน์ จันทเชื้อ: เอกภาพและความศรัทธาของศาสนาอิสลามในบริบททางสังคมที่แตกต่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ พรรษา พุทธิรักษา

ผลของการได้รับข้อมูลและการถูกกระทำในเรื่องความขัดแย้ง ความรุนแรงของศาสนาอิสลามต่อผู้คนบนโลกทำให้ดิฉันตระหนักถึงหน้าที่ที่มีต่อศาสนาที่ดิฉันศรัทธา อันเป็นเหตุให้ต้องออกเดินทางค้นหาเพื่อตอบคำถามของการกระทำเหล่านั้น โดยไม่ได้หวังผลให้ได้คำตอบที่ตายตัว แต่เลือกเรียนรู้ความสัมพันธ์ของบุคคลกับสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมให้พวกเขาเหล่านั้นมีความคิด ความเชื่อที่ต่างกันไปไม่ว่ากับศาสนาไหนก็ตาม ในฐานะที่ดิฉันเป็นผู้สร้างงานศิลปะ จึงแสดงออกถึงเรื่องราวนี้ผ่านความสวยงาม ความซับซ้อน มิติของความรู้สึกในใจคนกับสถานที่เพื่อให้คนได้เข้าใจในเอกภาพและความศรัทธาของศาสนาอิสลามในบริบททางสังคมที่แตกต่าง

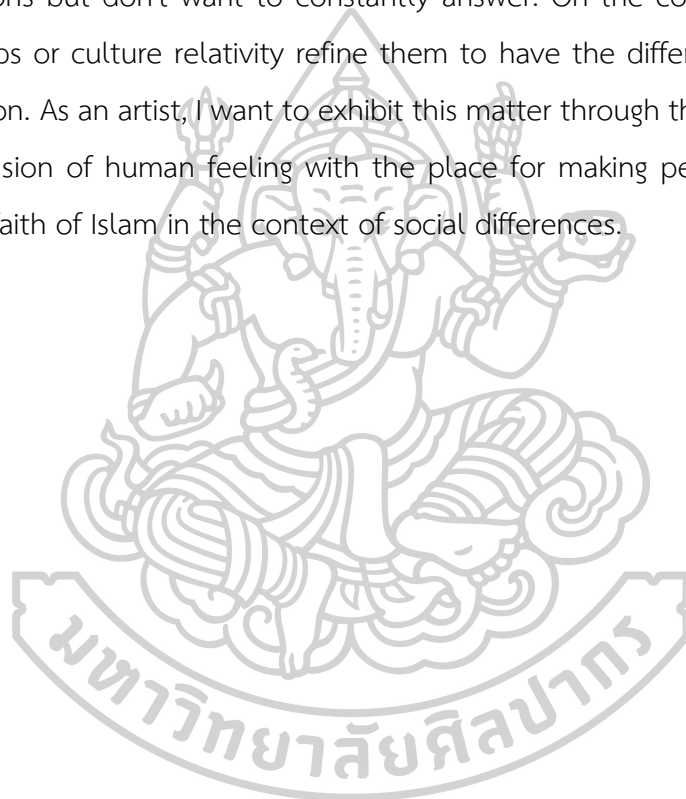

58001213 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : UNITY, FAITH, ISLAM, SOCIAL CONTEXTS, DIFFERENCE, ATTITUDE

ACTING.SUB-LT. THIDARAT CHANTACHUA : UNITY AND THE FAITH OF ISLAM IN
DIFFERENT SOCIAL CONTEXTS THESIS ADVISOR : PHANSA BUDDHARAKSA

The impact of getting information and taking advantage from the conflict. Nowadays the violence of Islam that we have seen on the news make me aware of responsibility to my religion. So that I have to take a journey to find the answer of those actions but don't want to constantly answer. On the contrary, learning social relationships or culture relativity refine them to have the difference faith no matter what religion. As an artist, I want to exhibit this matter through the beauty, complexity and dimension of human feeling with the place for making people understand the unity and faith of Islam in the context of social differences.

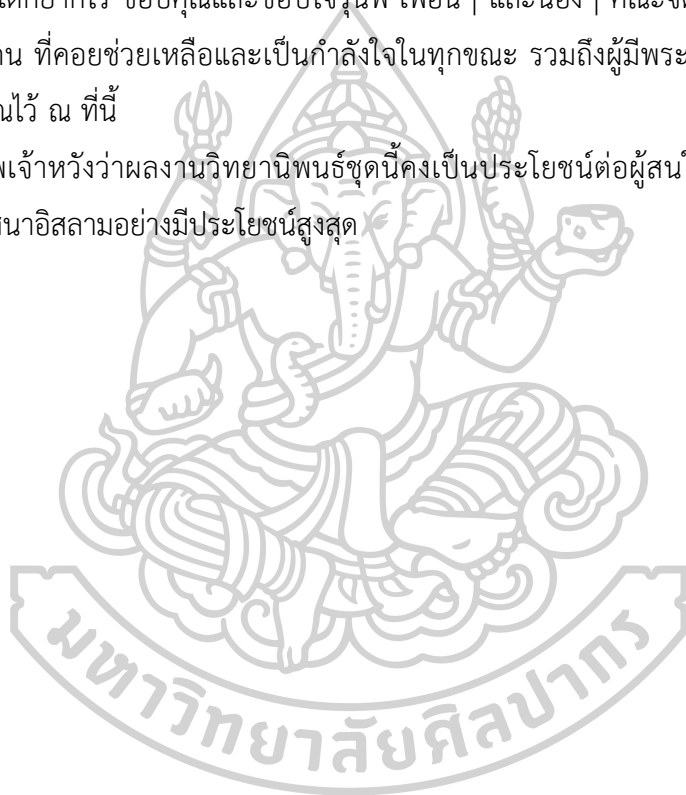

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสศึกษางานศิลปะอย่างจริงจังและให้การสนับสนุนด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณพระเจ้าที่ทำให้ฉันได้เกิดในศาสนาอิสลาม ขอขอบพระคุณอาจารย์พรรชา พุทธิรักษา ผู้ชี้แนะแนวทางและเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาจิตรกรรมและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดการศึกษาที่ผ่านมา ขอขอบคุณผู้ให้ทุนทุกๆท่านที่เห็นความสำคัญของการศึกษาของเด็กยากไร้ ขอขอบคุณและขอปลื้ใจรุ่นพี่ เพื่อนๆ และน้องๆ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในทุกขณะ รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาหาความรู้ในด้านศิลปะและศาสนาอิสลามอย่างมีประโยชน์สูงสุด

ธิดารัตน์ จันทเชื้อ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	1
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์และประโยชน์ที่คาดหวัง	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตในการสร้างสรรค์.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	4
บทที่ 2	5
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	5
อิทธิพลจากประวัติศาสตร์	5
อิสลามในมาเลเซีย.....	5
มาเลเซียมีผลต่อประเทศไทยอย่างไร	7
อิสลามในอินโดนีเซีย	9
เจิ้งเหอกับเส้นทางสายไหมทางทะเล	14
มุสลิมในประเทศจีน	16

การเข้ามาของคนจีนมุสลิม(หุย)ทางภาคเหนือ	20
มุสลิมในประเทศไทย	22
มุสลิมในรัสเซีย	27
มุสลิมในญี่ปุ่น	31
อิทธิพลจากศิลปิน	33
บทที่ 3	38
วิธีสร้างสรรค์ผลงาน	38
ขั้นตอนการเตรียมงาน	38
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	39
บทที่ 4	44
การพัฒนาผลงาน	44
การเริ่มต้นสร้างสรรค์งานวิทยานิพนธ์	44
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1	44
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2	50
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3	55
ผลงานระยะที่ 4 : ผลงานวิทยานิพนธ์	61
บทที่ 5	76
สรุปผล	76
รายการอ้างอิง	77
ประวัติผู้เขียน	80

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศมาเลเซีย.....	5
ภาพที่ 2 บรรยากาศทั่วไปในเมืองหลวงของมาเลเซีย	6
ภาพที่ 3 งานศิลปะกราฟิที่ต้นผนังตึกในเมืองปีนัง	7
ภาพที่ 4 ยาสามัญประจำบ้านไทยที่อยู่ในบ้านของคนเมืองปีนัง	8
ภาพที่ 5 ร้านขายโคมของคนจีนในมะละกา	8
ภาพที่ 6 บ้านของคนเปอรานากันที่ถูกดัดแปลงเป็นพิพิธภัณ์ท์.....	9
ภาพที่ 7 ภาพนูนสูงจากพุทธสถาน บูโรพุทโธ.....	10
ภาพที่ 8 แผนที่ประเทศอินโดนีเซีย	11
ภาพที่ 9 ภายในโถงมหรสพในวัง Kraton เมือง Yogyakarta.....	12
ภาพที่ 10 ร้านรถเข็นแผงลอยริมหาดบันไต ปารังตรีตีส	13
ภาพที่ 11 ขนมหมากรรถเข็นของอินโดนีเซียที่มีลักษณะคล้ายขนมฝักบัวของไทย	13
ภาพที่ 12 เส้นทางเดินเรือของเจ้งเหอ.....	14
ภาพที่ 13 สุสานจำลองของเจ้งเหอบนภูเขาหนานกิง.....	15
ภาพที่ 14 เทพเจ้าซำปอกงในรูปแบบต่างๆตามวัฒนธรรม	15
ภาพที่ 15 แผนที่ที่นักท่องเที่ยวจีนอ้างว่าคัดลอกมาจากแผนที่ของเจ้งเหอ	16
ภาพที่ 16 คนจีนมุสลิม.....	17
ภาพที่ 17 ชาวเติร์กที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินจีน.....	18
ภาพที่ 18 ภาพแสดงพื้นที่ของแต่ละศาสนาในจีน.....	19
ภาพที่ 19 บรรยากาศงานครบรอบ 100 ปี มัสยิดบ้านฮ่อ	20
ภาพที่ 20 ภาพอักษรวิจิตรพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ในรูปแบบของจีน	21
ภาพที่ 21 คนไทยและคนจีนยูนนานมาเยี่ยมญาติในเชียงใหม่	21
ภาพที่ 22 เด็กมุสลิมในภาคเหนือสามารถพูดได้ทั้งภาษาไทย จีน อาหรับ	22

ภาพที่ 23 มัสยิดกุฎีซ่อฟ้า ศาสนสถานเก่าแก่ในสมัยอยุธยา.....	23
ภาพที่ 24 เรือชนมปังชิงในมัสยิดบางอ้อ.....	24
ภาพที่ 25 มัสยิดต้นสนมัสยิดที่มีประวัติมากกว่า 300 ปี	25
ภาพที่ 26 มัสยิดบางหลวง(กุฎีขาว) รูปลักษณะภายนอกเหมือนอุโบสถของวัด.....	26
ภาพที่ 27 มิมบ์ที่มีลวดลายกนกแบบไทย	26
ภาพที่ 28 โถงทางเดินรถไฟฟ้าใต้ดินที่รัสเซีย	28
ภาพที่ 29 หญิงชาวรัสเซียแต่งกายชุดพื้นเมืองร้องเพลง	28
ภาพที่ 30 โบสถ์คริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ของรัสเซียมีลักษณะเป็นโดม	29
ภาพที่ 31 พระราชวังฤดูร้อนในเมือง St. Petersburg ของรัสเซีย	30
ภาพที่ 32 มัสยิดโกเบหลังสงครามมหาบรูพา	31
ภาพที่ 33 โตเกียว คามิอิ มัสยิดที่มีสถาปัตยกรรมแบบตุรกี	32
ภาพที่ 34 ชุดประจำชาติญี่ปุ่นเข้ากันได้ดีกับฮิญาบของชาวมุสลิม.....	33
ภาพที่ 35 Places of Rebirth, 2009.....	34
ภาพที่ 36 Navins of Bollywood, 2006.....	35
ภาพที่ 37 ภาพเด็กหญิงมะลิกำลังเล่นกระดานหกอยู่หน้าสถานีรถไฟกูชันวารา	36
ภาพที่ 38 ภาพร้านโอเคที่ใส่เรื่องราวครอบครัวของนาวินไว้.....	37
ภาพที่ 39 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างต้นแบบ	39
ภาพที่ 40 อุปกรณ์สำหรับการทำเฟรมและวางแบบ.....	39
ภาพที่ 41 การปักภาพในส่วนต่างๆ.....	40
ภาพที่ 42 การแกะกระดาษออกหลังปักเสร็จ	40
ภาพที่ 43 การลงสีหลังจากแกะกระดาษออกเรียบร้อยแล้ว.....	41
ภาพที่ 44 ตัวอย่างขั้นตอนการทำงานตามลำดับ	41
ภาพที่ 45 การถอดแบบร่างจากภาพจริงสู่การคัดลอกลายเส้นในโปรแกรม Photoshop.....	42
ภาพที่ 46 การเพิ่มเติมรายละเอียดด้วยสีอะคริลิกหลังจากปักภาพเสร็จ.....	43

ภาพที่ 47 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1	44
ภาพที่ 48 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2	45
ภาพที่ 49 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3	46
ภาพที่ 50 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4	47
ภาพที่ 51 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5	48
ภาพที่ 52 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 6	49
ภาพที่ 53 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1	50
ภาพที่ 54 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2	51
ภาพที่ 55 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3	52
ภาพที่ 56 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4	53
ภาพที่ 57 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5	54
ภาพที่ 58 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 1	55
ภาพที่ 59 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 2	56
ภาพที่ 60 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 3	57
ภาพที่ 61 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 4	58
ภาพที่ 62 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 5	59
ภาพที่ 63 ภาพเมื่อนำงานในซีดีส์เดินทางมาประกอบกัน	60
ภาพที่ 64 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	61
ภาพที่ 65 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	62
ภาพที่ 66 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	63
ภาพที่ 67 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	64
ภาพที่ 68 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	65
ภาพที่ 69 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	66
ภาพที่ 70 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	67

ภาพที่ 71 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8 68

ภาพที่ 72 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9 69

ภาพที่ 73 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10 70

ภาพที่ 74 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11 71

ภาพที่ 75 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 12 72

ภาพที่ 76 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 13 73

ภาพที่ 77 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 14 74

ภาพที่ 78 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 15 75

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ภาพข่าวการปะทะกันของชนกลุ่มน้อยในแต่ละประเทศทำให้ดิฉันกลางแคลงใจถึงสาเหตุและ
เทียวนาคำตอบว่าทำไมมนุษย์ถึงได้เลือกฆ่าฟันกันเพื่อชัยชนะบนซากปรักหักพังอย่างที่เห็นเป็นภาพ
อนาถใจของเด็ก สตรี และคนชราที่ต้องเร่ร่อนหลบหนีเข้าหาที่พักพิงที่ทำให้เขาและครอบครัว
ปลอดภัย

ณ ที่ๆเรายู่นนี้ยังคงมีความสงบ เรียบง่าย ทุกอย่างเป็นไปอย่างที่เคย ตื่นนอน ทำงาน
เรียน ทุกคนมุ่งหน้าไปทำกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกกำหนดว่ามันเป็นหน้าที่ของตัวเอง เวลาว่างก็เปิดทีวีดู แต่
พอเปิดดูแล้วก็มักจะเจอเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวกับอาชญากรรม การเมืองที่ครุกรุ่นทั้งไทยและเทศ รวมไปถึง
เรื่องศาสนาและเศรษฐกิจที่เป็นประเด็นยอดฮิตตลอดมา บางข่าวก็แสนจะเกินจริง บางข่าวดูแล้วถึงกับ
อุทานว่า มันมีอะไรแบบนี้อยู่ด้วยหรือ ฉันตั้งคำถามเสมอว่า ที่อื่น ประเทศอื่น โลกอื่นเค้าอยู่อย่างไร
เป็นอย่างไรกันบ้าง จะมีปัญหา มีรูปแบบทางสังคม ที่หรือมีอะไรที่คนหมู่มากค่านิยมกันเหมือนเรามั้ย
แน่นอนว่าฉันจะไม่นั่งดูข่าวอยู่กับบ้านเฉยๆ นั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างงาน
ศิลปะครั้งนี้ขึ้นมา

ปัจจุบันมีประเด็นความแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ความเชื่อ และการเมือง ให้เห็นได้ทั่วไป
ในสื่อ และเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ **เราทุกคนจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับมัน มิฉะนั้นความ
แตกต่างจะกลายเป็นความแตกแยกและมันจะบานปลายไปจนถึงจุดที่ควบคุมไม่ได้** ดิฉันไม่ได้
ต้องการหาเหตุผลในความแตกต่างให้ตัวเองเพียงคนเดียว แต่สิ่งนี้ส่งผลกับคนทั้งโลก เพราะโลกใบนี้
ไม่ได้มีคนประเทศเดียว เผ่าพันธุ์เดียว ศาสนาเดียวกันทั้งหมด ในส่วนข้อเสียเราต้องยอมรับ ในส่วน
ข้อดีเราก็จะเผยแพร่มันออกไป

จากการเดินทางไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในเอเชีย ประเทศโซนยุโรป ทำให้พบว่า คน
แต่ละที่แต่ละประเทศ มีปัญหาในแบบที่คนนั้นๆมีความรู้สึกร่วมด้วย ตั้งแต่เรื่องความเคร่งครัดทาง
กฎหมาย ความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ ความอยากจะเป็นที่หนึ่งในสิ่งที่ตนจะได้รับประโยชน์

ด้วยความที่ดิฉันมีความแตกต่างในตัวเองกับที่ที่อยู่แล้ว คือดิฉันเป็นผู้หญิงมุสลิมที่นับถือ
ศาสนาอิสลามในเมืองหลวงของประเทศที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาส่วนใหญ่ของประเทศไทยนี้ ตั้งแต่
เด็กจนโตมักจะมีคำถามเกี่ยวกับเชื้อชาติ สัญชาติที่แท้จริง เป็นเพราะอัตลักษณ์ของดิฉันที่แต่งกายและ
ปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอยู่เป็นนิจ ซึ่งในความทรงจำ ดิฉันก็คือคนไทยมีพ่อแม่เป็นคนไทย และ

มีเชื้อสายจีนมาผสมเล็กน้อย โดยที่ดิฉันก็ไม่คิดว่าตัวเองเป็นคนกลุ่มน้อย หรือคนที่ถูกมองว่าไม่ใช่คนดั้งเดิม แต่กลับถูกยึดเยียดความเป็นบุคคลชั้นที่สองให้ ทำให้ดิฉันต้องมานั่งชี้แจงเชื้อสายต้นตระกูลอยู่ร่ำไป ซ้ำยังเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ในบางเรื่องด้วย บางสิ่งตอบได้ บางอย่างตอบไม่ได้ เพราะฉันยังเรียนรู้ไม่มากพอ แต่สิ่งที่ฉันคิดเสมอว่า ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เรามีวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าทางความคิด เราจึงควรนำสิ่งนี้มาวิเคราะห์และแก้ปัญหาว่าทำไมคนจึงไม่ยอมรับและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ดิฉันจึงอยากแสดงออกถึงประสบการณ์ที่ได้พบมาและข้อเท็จจริงที่ทำให้ได้เข้าใจโดยใช้สัญลักษณ์ของความเป็นวัฒนธรรมแต่ละพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นวัสตุ หรือลวดลายบรรจุลงไปในโครงสร้างของสถาปัตยกรรมจากสถานที่ต่างๆ และที่ต้องเป็นสถาปัตยกรรมเพราะ ในทุกๆผลงานของดิฉันสถาปัตยกรรมบนภาพนั้นคือความทรงจำที่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนกับผู้คนที่นี่ บางสถานที่ได้พบกับผู้ที่อยู่ถาวร มีเรื่องเล่าต่างๆให้เราได้ศึกษา บางที่เป็นที่แลกเปลี่ยนกิจกรรมความคิดร่วมกัน บางที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนแต่ละศาสนา แต่บางที่ก็อาจกำลังหายไป แต่ในทุกการเดินทางแสดงให้เห็นว่าไม่ได้เป็นปัญหาใดๆในความแตกต่างของดิฉัน แล้วที่เรารับรู้เรื่องความรุนแรง การทะเลาะเบาะแว้งแบ่งแยกกันทั้งศาสนาและเชื้อชาตินั้นมันคืออะไร?

ความประทับใจในรูปร่าง รูปทรงของสถานที่หนึ่ง นำไปสู่ความอยากรู้อยากเห็นความเป็นมาของมัน บางแห่งมีเรื่องราวซับซ้อนเกินกว่าเปลือกนอกจะอธิบายได้ สถานที่ที่หนึ่งก็ซ่อนความทรงจำที่สวยงาม ความเจ็บปวด หรือแม้แต่ประวัติศาสตร์โลกเอาไว้

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์และประโยชน์ที่คาดหวัง

1. เพื่อสร้างงานศิลปะสื่อผสมที่แสดงออกแบบจิตรกรรมเทคนิคผสมแต่สร้างมิติให้เห็นถึงรูปทรงสามมิติ โดยมีมุมมองของสถาปัตยกรรมและบุคคลของแต่ละชุมชนที่ไปศึกษาอยู่ในภาพเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่และบุคคลของชาวมุสลิมกับต่างศาสนิกที่แตกต่างกันออกไป
2. สร้างงานศิลปะที่มีเค้าโครงของศิลปะอิสลามเช่นลวดลายเรขาคณิตในสถาปัตยกรรมเป็นตัวเชื่อมเรื่องราวทั้งหมดเพื่อแสดงศักยภาพในความเป็นเอกภาพของความสัมพันธ์ของชาวมุสลิมและศาสนาอิสลามโดยไม่มีอุปสรรคทางชาติพันธุ์มาถ่วงขวาง
3. เพื่อศึกษาทฤษฎีเรื่อง ชาติพันธุ์สัมพันธ์ ความเป็นเอกภาพของประชาชาติอิสลาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล
4. เพื่อศึกษางานศิลปะที่ใช้เรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลเป็นประเด็นหลัก โดยใช้การแสดงออกแบบนามธรรมและกึ่งนามธรรม

5. เป็นแนวทางในการศึกษาประวัติศาสตร์นอกกระแสหลัก เพื่อทำความเข้าใจบริบทของชนกลุ่มน้อยมากขึ้น
6. สร้างช่องทางการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานศิลปะที่มีขอบเขตในศาสนา
7. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะที่ปรากฏอยู่บนศาสนสถานหรือสถาปัตยกรรมต่างๆว่ามีที่มาอย่างไร
8. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการก่อเกิดรัฐชาติไทยในอดีตและปัจจุบัน
9. ชี้แจงให้เห็นว่าสถานที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมแต่รวมอยู่ในที่เดียวกันมีมาก่อนหน้าที่โลกเราจะก้าวสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์แล้ว

สมมติฐานของการศึกษา

1. ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรากเหง้าวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ที่มีผลกับความศรัทธาของตัวผู้ศึกษา และกับผู้อื่นหลังจากที่ได้เผยแพร่
2. วิทยานิพนธ์ชุดนี้ สามารถทำให้ผู้อื่นได้เรียนรู้สิ่งที่ได้ค้นคว้ามาและนำไปเผยแพร่ต่อเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ของคนแต่ละเชื้อชาติ ศาสนา

ขอบเขตในการสร้างสรรค์

1. ด้านเนื้อหา
การมีอยู่ของศาสนาอิสลามประเทศจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย รัสเซีย ไทย ญี่ปุ่น ทั้งในแง่ความเป็นอยู่ปัจจุบันและประวัติศาสตร์
2. สื่อ
ใช้เทคนิคผสมโดยใช้วัสดุที่หาได้เฉพาะถิ่น เช่น เส้นด้ายและผ้าพื้นเมือง ใช้สีอะคริลิกเพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่จำเป็น
3. วิธีการ
ถ่ายทอดจากภาพนิ่งสู่ตัวงานโดยใช้การปัก และลงสีอะคริลิก

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาภาคเอกสาร
  - 1.1. หนังสือประวัติศาสตร์ของมุสลิมในประเทศจีน ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น รัสเซีย

1.2. หัวข้อเชื่อมกับแนวความคิด

1.3. หาแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ของชาวมุสลิม

2. การศึกษาภาคปฏิบัติ

2.1. ใช้ชีวิตร่วมกับคนในพื้นที่นั้น หรือเข้าไปร่วมพิธีกรรมกับคนในพื้นที่นั้นว่าแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันอย่างไร โดยบันทึกเป็นรูปภาพด้วยกล้องดิจิทัล

2.2. พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ โดยเลือกเจาะลึกคนที่เผยแพร่ศาสนาอิสลามในแถบนั้น คนทั่วไปที่มีความเข้ากันได้ต่อผู้เรียนรู้และมีความเข้าใจในศาสนาอิสลามอย่างลึกซึ้ง

2.3. เมื่อบันทึกด้วยกล้องแล้ว นำภาพที่ได้มาคัดลอกลงโปรแกรม Photoshop จากนั้นนำศิลปะจากสถาปัตยกรรมของพื้นที่นั้นที่เกี่ยวกับความเป็นศาสนาอิสลาม มาทับซ้อนลงบนภาพให้เกิดมิติ นำภาพต้นแบบออก ให้เหลือเค้าโครงของลาย

2.4. เย็บปักตามรูปแบบที่กำหนด ประมวลภาพออกมาในแนวระนาบ จากนั้นจะนำมาจัดวางก็ได้ตามแนวความคิดของงานแต่ละชิ้น

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. กล้องถ่ายรูป
2. คอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรม Photoshop
3. เครื่องพิมพ์
4. กระดาษ
5. อุปกรณ์ในการเย็บปัก เช่น ด้าย ไหม เข็ม กรรไกร
6. สีอะคริลิก
7. พู่กัน

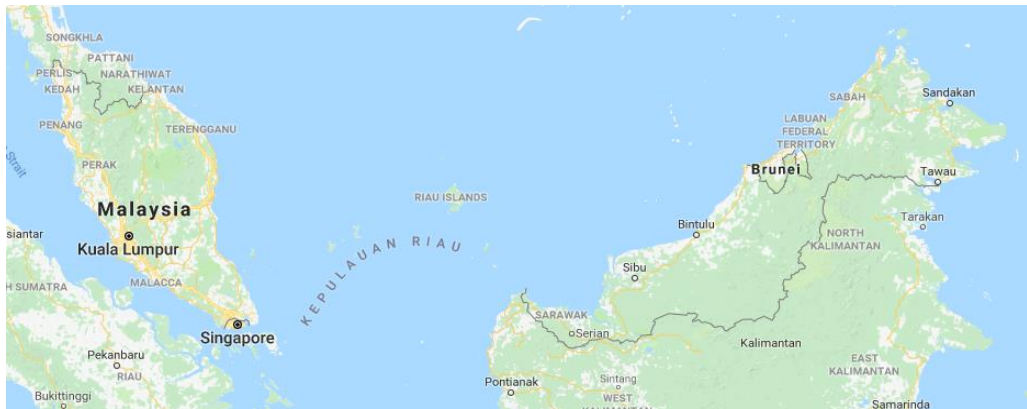
บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

อิทธิพลจากประวัติศาสตร์

อิสลามในมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นดินแดนพหุวัฒนธรรมที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลัก 3 กลุ่ม คือ มลายู จีน และอินเดีย มีสัดส่วนของผู้นับถือศาสนาอิสลามอยู่มากที่สุด ตามมาด้วยพุทธ คริสต์ และฮินดู นอกจากนี้ก็ยังมีชนเผ่าพื้นเมืองกระจายอยู่ตามภูมิภาค แต่ที่มีชื่อเสียงคือเผ่าอিবัน(สำนักงาน ก.พ. 2559) อยู่ในเกาะบอร์เนียว รัฐซาราวัก แม้จะมีการปะทะกันระหว่างคนจีนและคนมลายูอยู่บ่อยครั้ง ก็ยังมีการแต่งงานกันข้ามเชื้อชาติอยู่เสมอ เราอาจจะเห็นคนจีนในปิ่นังหรือมะละกาเป็นมุสลิม หรือคนมลายูบางคนไม่มีศาสนา อันเนื่องมาจากโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มาเลเซียเองมีวัฒนธรรมที่หลากหลายและทุกคนสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่

ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศมาเลเซีย

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.google.co.th/maps/place/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2/@4.0892925,100.570574,5z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x3034d3975f6730af:0x745969328211cd8!8m2!3d4.210484!4d101.975766>

ก่อนการตั้งเป็นประเทศมาเลเซียแผ่นดินแดนแห่งนี้เคยเป็นอาณานิคมของยุโรปหลายประเทศ และก็เคยเป็นประเทศราชของไทยบางส่วน ทำให้ในบางรัฐของมาเลเซียมีคนไทยอาศัยอยู่และมีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้ด้วย เนื่องจากเป็นคนเชื้อชาติมลายูเหมือนกัน

ต่อมาในยุคล่าอาณานิคมของประเทศยุโรป มาเลเซียตกอยู่ในการปกครองอังกฤษ และเป็นเอกราชในปี พ.ศ.2500

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติมาเลเซีย เข้าสู่ดินแดนมลายูราวคริสต์ศตวรรษที่ 14 โดยพ่อค้าชาวมุสลิมจากอินเดีย เปอร์เซีย และ คาบสมุทราหรับตอนใต้ ที่เข้ามาทำการค้าในมะละกา เมืองท่าสำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในขณะนั้น ในสมัยของเจ้าชายปรัมเศวร โดยเปลี่ยนจากการนับถือศาสนาฮินดูมาเป็นศาสนาอิสลามผ่านการราชาภิเษกสมรสกับพระราชธิดาของกษัตริย์จากสุมาตรา(Spomer 2015)

มาเลเซียที่มีประชากรชาวมุสลิมมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศทำให้อิสลามเข้าไปมีบทบาทในการดำเนินชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม อิสลามในยุคโลกาภิวัตน์ของมาเลเซียเกิดขึ้นตลอดในระยะเวลาหลายปีตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนกระทั่งปัจจุบัน ในที่นี้หมายถึงการใช้ศาสนาเดินไปกับความก้าวหน้าของโลก เช่นการตีความพระคัมภีร์ให้รองรับความจริงของยุคสมัย ศาสนาอิสลามจึงเป็นศาสนาที่มีความโดดเด่นที่สุดและเป็นตัวชี้วัดสำคัญทางการเมืองที่ส่งผลต่อเสียงสนับสนุนของรัฐบาลที่ได้รับจากประชาชน

ภาพที่ 2 บรรยากาศทั่วไปในเมืองหลวงของมาเลเซีย

ข้อดีของมาเลเซียนั่นคือการที่แต่ละเชื้อชาติสามารถแสดงออกทางอัตลักษณ์ของเชื้อสายตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็น จีน อินเดีย มลายู ผ่านสถาปัตยกรรมของแต่ละวัฒนธรรมที่ยังคงรักษาไว้ หรือแม้กระทั่งการหลงเหลืออยู่ของสถาปัตยกรรมของนักล่าอาณานิคมอย่างอังกฤษ แต่กระนั้นแล้วก็ยังมีปัญหาทางเชื้อชาติระหว่างคนจีน กับคนมลายู ทำให้รัฐบาลยื้อไม่ไหว และเกิดเป็นประเทศสิงคโปร์ในเวลาต่อมา โดยทั้งสองประเทศก็ยังให้ความร่วมมือกันในด้านบริหารกันตามปกติ

ภาพที่ 3 งานศิลปะกราฟิตีบนผนังตึกในเมืองปินัง

มาเลเซียมีผลต่อประเทศไทยอย่างไร

ประเทศมาเลเซียมีเขตแดนติดกับประเทศไทยทางภาคใต้ และยังมีวัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษาและศาสนาที่เหมือนกันกับห้าจังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส บางส่วนของสตูลและสงขลา อันเนื่องมาจากก่อนการปักเขตแดนประเทศอย่างเป็นทางการ จังหวัดเหล่านี้เคยเป็นแคว้นเอกราชมาก่อน โดยบางแห่งก็กินพื้นที่ไปถึงดินแดนมาเลเซียปัจจุบัน ทำให้ประชาชนบางส่วนยังคงยึดติดกับความเป็นชาติของตนเองสมัยก่อน นำมาซึ่งเหตุร้ายในปัจจุบัน พื้นที่มาเลเซียก็มีคนไทยย้ายไปอยู่หรือพลัดถิ่นไปที่นั่นก็มาก มีทั้งมุสลิมและจีน แต่ที่น่าประหลาดใจคือ ดิฉันมีสายมาเลเซีย ซึ่งไม่ใช่มุสลิมแต่เป็นจีนพุทธ ทำให้ดิฉันออกตามหาความเป็นของคนจีนที่นั่น

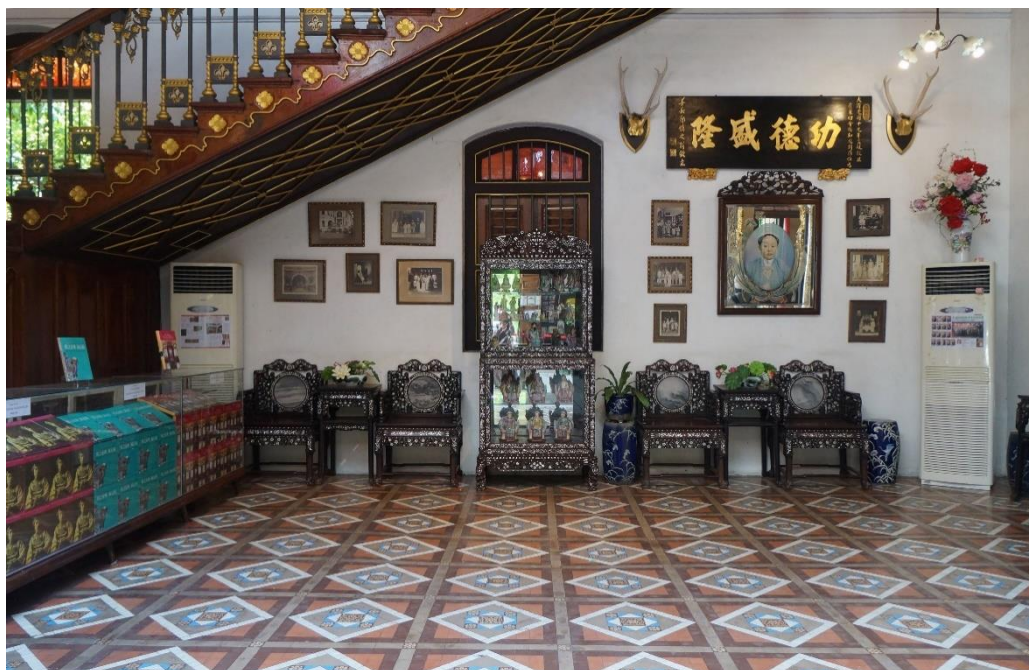

ภาพที่ 4 ยาสามัญประจำบ้านไทยที่อยู่ในบ้านของคนเมืองปิ่นัง

ภาพที่ 5 ร้านขายโคมของคนจีนในมะละกา

“เปอรานากัน” คือชื่อเรียกคนจีนในมาเลเซีย พิพิธภัณฑสถานเปอรานากันมีให้เห็นมากในมะละกา และปิ่นัง สิ่งที่ดิฉันได้เจอรูปภาพมาเลเซียในความคิดไปเลย ที่นี้มีคนจีนเยอะมากและการแสดงออกชัดเจนกว่าไทยโดยที่เขายังใช้ภาษาจีนกันอยู่ไม่ว่าจะคนแก่หรือเด็ก มีทั้งที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาอื่น นั่นแสดงว่า ชาติพันธุ์ และศาสนา จำเป็นต้องแยกออกจากกัน เพื่อเรียนรู้อะไรบางอย่างจากกลุ่มคนที่ต่างจากเรา

ภาพที่ 6 บ้านของคนเปอรานากันที่ถูกดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ์

การที่ดิฉันมีเชื้อสาย จีนมาเลเซียก็อาจเป็นการโยกย้ายของคนในช่วงหลังสงคราม หรือไม่กี่ เพื่อความอยู่รอด การค้า ของคนรุ่นก่อนก็ไม่อาจทราบได้ แต่สิ่งเหล่านี้ทำให้ดิฉันได้เข้าใจถึงการเป็นคน “ต่าง” และ “ไม่ต่าง” ได้ในเวลาเดียวกัน

อิสลามในอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียหรือหมู่เกาะทะเลใต้ ประกอบไปด้วย เกาะสุมาตรา เกาะชวา เกาะบาหลี เกาะบอร์เนียว เกาะสุราเวสี เกาะเซลีเบส มะละกา และ เกาะนิวกินี แต่เดิมได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมฮินดู พราหมณ์ และศาสนาพุทธนิกายมหายานจากอินเดีย แต่ในช่วงศตวรรษที่ 14 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางศาสนา ศาสนาอิสลามได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในแถบบริเวณนี้ จนทำให้ประชากรในประเทศอินโดนีเซียกลายเป็นประชากรมุสลิมที่มากที่สุดในโลก ปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวในอินโดนีเซียก็ยังเต็มไปด้วยอารยธรรมแบบดั้งเดิม เช่น “บูโรพุทโร” อันเป็นสถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่ของศาสนาพุทธ และ “ปรัมบานัน” ศาสนสถานของศาสนาฮินดู หรือในเกาะบาหลีที่เต็มไปด้วยอารยธรรมฮินดูพร้อมๆ กับความเจริญรุ่งเรืองของศาสนาอิสลามในเกาะอื่นๆ

ภาพที่ 7 ภาพนูนสูงจากพุทธสถาน บูโรพุทโธ

พุทธศตวรรษที่ 14 พ่อค้าชาวอาหรับได้นำเรือสินค้าเข้ามาติดต่อค้าขายและเผยแพร่ศาสนาอิสลาม เป็นครั้งแรกที่เกาะสุมาตราเหนือ เมื่อประมาณ พ.ศ.1389 โดยได้จอดเรือแวะขึ้นบกที่เมืองท่าอาแจห์ หรือปัจจุบันเรียกว่า บันดาอาแจห์ โดยพ่อค้าชาวอาหรับได้ตั้งศูนย์กลางทางการค้าและศูนย์เผยแพร่ศาสนาอิสลาม ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เกาะสุมาตราเหนือ(ไซดิรัตน์ โกมารทัต 2554)

ประมาณปี พ.ศ. 1835 ซึ่งในขณะนั้นเจ้าเมืองนับถือศาสนาอิสลามและมีครูสอนศาสนาชื่อ มาลิก อัล ซอและห์ ทำการสอนศาสนาอิสลามให้เจ้าเมืองและครอบครัว พระธิดาองค์หนึ่งของเจ้าเมืองเกิดความหลงรักและสมรสกับครูสอนศาสนาผู้นี้ และเมื่อปี พ.ศ.1840 สุลต่านมุสลิมองค์แรกของเมืองเปอร์ลีสวรรคต มีการประกอบพิธีฝังศพในรูปแบบของอิสลามเป็นครั้งแรก โดยมีหลักศิลาจารึกเป็นภาษาอาหรับปักไว้บนหลุมศพ ซึ่งสามารถคาดคะเนได้ว่าศาสนาอิสลามได้แพร่ขยายเข้ามาสู่แหลมมลายูตั้งแต่ ตอนกลางพุทธศตวรรษที่ 19 ไม่นานก็สามารถขยายมายังแหลมมลายู สังเกตได้ว่าการเข้ามาของศาสนาใหม่และทำให้รุ่งเรืองได้นั้น มักจะเกิดขึ้นจากชนชั้นนำเปลี่ยนมานับถือก่อนประชาชนซึ่งมีความจงรักภักดีในกษัตริย์อยู่แล้วจึงยอมที่จะเปลี่ยนตาม

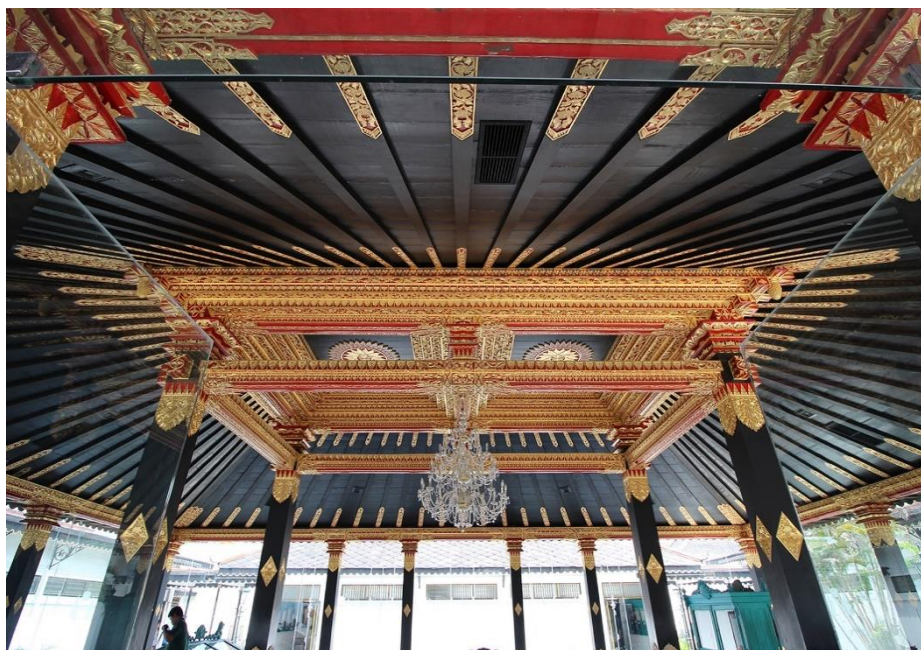
ภาพที่ 8 แผนที่ประเทศอินโดนีเซีย

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/place/%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%B5%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2/@-2.3198902,99.4243566,4z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x2c4c07d7496404b7:0xe37b4de71badf485!8m2!3d-0.789275!4d113.921327>

ในเรื่องราวที่กล่าวไว้ข้างต้นก็ไม่ใช่ทั้งหมดที่จะทำให้ชาวมาลายีทวีปหรือคนอินโดนีเซียมาเปลี่ยนได้มากมายขนาดนี้ ยังมีพ่อค้าและครูสอนศาสนาอีกหลายคน que เข้ามาตามหัวเมืองสำคัญหรือหมู่เกาะต่างๆ จากบันทึกของชาวจีนในปี พ.ศ.1949 มีผู้เผยแพร่ศาสนาที่มาจาก ฮาดรา มาท์ (Hadramant ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศเยเมน) มาสู่เกาะชวา ทางตอนเหนือของเมืองซูราบายา มีหลุมฝังศพของท่านกลายเป็นอนุสรณ์มาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้ยังพบหลักฐานว่า ผู้ปกครองเกาะบอร์เนียวได้เข้ารับอิสลามในปี พ.ศ. 2053 จากบันทึกทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า ชาวเกาะนี้เป็นมุสลิมเหมือนชาวเกาะชวา และเกาะสุมาตรา แสดงให้เห็นว่าศาสนาอิสลามค่อยๆ เข้ามาตามหัวเมืองสำคัญด้วยการเดินเรือของชาวคาบสมุทราหรับ เมื่อแต่ละเกาะมีการศรัทธาในสิ่งเดียวกันบวกกับประชาชนจำนวนมากศาสนาเดิมจึงค่อยๆ เลือนหายไป ศาสนาอิสลามจึงกลายมาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศอินโดนีเซียที่มีจำนวน ประชากรมุสลิมที่มากที่สุดในโลก

แต่ก็ยังมีกรณีถกเถียงกันว่าแท้จริงแล้วศาสนาอิสลามนั้นมีมาก่อนคนอินเดียหรือคนในคาบสมุทราหรับและเปอร์เซียจะเข้ามาหรือไม่ เพราะหลักฐานบางประการแสดงให้เห็นว่า มีนักเดินเรือตามเส้นทางสายไหมที่ชื่อว่า “เจิ้งเหอ”(สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ 2557) ได้เป็นผู้นำเอาศาสนามาถึงก่อนแล้วในแถบมลายูตอนบนคือมาเลเซียและปาตานี บางกระแสก็บอกว่าเขาเป็นค้นพบอเมริกา ก่อนโคลัมบัสอีกด้วย

ภาพที่ 9 ภายในโถงมหรสพในวัง Kraton¹ เมือง Yogyakarta

ดูตามประวัติแล้ว อินโดนีเซียอาจไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประเทศไทยเท่าไรนัก ถึงแม้ในไทยจะมีคนอินโดนีเซียมาอาศัยอยู่ก็ตาม แต่จากการที่ดิฉันได้ไปเห็นด้วยตาตัวเองแล้ว ดิฉันคิดว่าคนอินโดนีเซียมีความคล้ายคลึงกับคนไทยมาก ทั้งหน้าตาและรูปแบบทางสังคม โดยรวมคนที่นี่จะมีผิวสีน้ำตาลอ่อนไปจนถึงคล้ำ ตัวไม่สูงมาก หน้าตาเหมือนคนไทยสมัยก่อนที่ฉยเคยเห็นในหนังสือประวัติศาสตร์ ถ้าไม่ได้อ่านตำราใดๆมาก่อน ดิฉันคงคิดว่าเรามีรากเหง้ามาจากอินโดนีเซีย กระนั้นแล้วปัจจุบันคนไทยมีเชื้อสายคนดั้งเดิมน้อยมาก มีการผสมกันจากหลายเชื้อชาติ ทำให้คนไทยหน้าเปลี่ยนไปจากสมัยก่อนพอสมควร นอกจากนี้ในด้านสังคม ผู้คนที่นี่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส และเข้าถึงง่ายไม่ต่างจากคนไทย ระบบเศรษฐกิจหรือปัญหาสังคมยังคล้ายกันมาก ที่สำคัญแม้อินโดนีเซียจะเป็นประเทศมุสลิม แต่ด้วยความที่เขามีชนเผ่าดั้งเดิมอยู่มาก และยังคงนับถือศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู วัฒนธรรมของการเชื่อในสิ่งเร้นลับ และการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นที่นอกเหนือจากศาสนาก็ยังแทรกซึมไปในวิถีชีวิตของพวกเขาเช่นเดียวกับระบบศาสนาพุทธในประเทศไทย แต่อินโดนีเซียมีความเป็นอิสลามมากจึงไม่ถูกหยิบยกมาเปรียบเทียบกับประเทศไทยที่เป็นเมืองพุทธซักเท่าไร

¹ พระราชวังสุลต่าน ปัจจุบันไม่มีใครอาศัยอยู่อย่างถาวรแล้ว

ภาพที่ 10 ร้านรถเข็นแผงลอยริมหาดปันทู ปาร์ังตรีตีส

จากที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าคนอินโดมีความคล้ายคลึงกับคนไทย ดิฉันจึงคิดว่าควรมีการสืบค้นทางประวัติศาสตร์เพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาที่ไปของคนในแถบตะวันออกเฉียงใต้เพื่อที่ว่าความจริงบางอย่างอาจมาผสมผสานรอยต่อช่วยให้คนมีการยอมรับกันมากขึ้น มองเห็นความจริงมากขึ้นจนสามารถลดระดับความแตกแยกที่มีในปัจจุบันไปได้

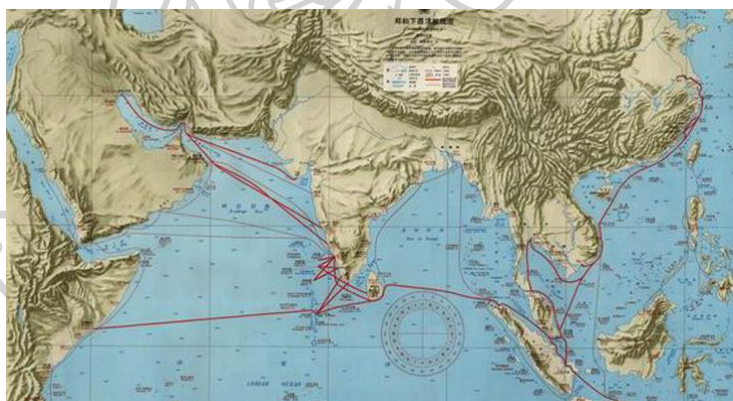
ภาพที่ 11 ขนมตามรถเข็นของอินโดนีเซียที่มีลักษณะคล้ายขนมฝักบัวของไทย

เจิ้งเหอกับเส้นทางสายไหมทางทะเล

เจิ้งเหอมีนามเดิมว่า หม่าเหอ (Ma He) เป็นชาวจีนมุสลิม เกิดที่เมืองคุนหยาง ชนเผ่าหุยในมณฑลยูนนาน มีชื่อในภาษาอาหรับคือ “ฮัจยี มุฮัมหมัด ชัมซุดดีน (Hajji Mahmud Sha suddin)” เป็นขันทีคนสนิทของจักรพรรดิ “หมิงเฉิงจู” หรือจักรพรรดิหย่งเล่อ(สถาบันพิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้แห่งชาติ 2557)

จักรพรรดิหย่งเล่อมีพระประสงค์จะฟื้นฟูราชวงศ์หมิงให้มีความเจริญรุ่งเรืองในวิชาการต่างๆและหาผลประโยชน์จากการค้าขายและสร้างสัมพันธไมตรีกับอาณาจักรอื่น จึงได้ทรงมอบหมายหน้าที่ให้หม่าเหอ เป็นผู้แทนพระองค์ในการนำทัพเรือออกสำรวจทางทะเลครั้งใหญ่

จากการสำรวจทางทะเลทั้ง 7 ครั้งของเจิ้งเหอ ได้นำสินค้าและสมบัติวัตถุสำหรับมอบให้แก่เจ้าผู้ครองดินแดนแคว้นแคว้นและหมู่เกาะต่างๆ รวมทั้งบรรทุกสินค้าเครื่องซื้อของจีน เช่น กระจก เบื้องลายคราม ผ้าไหม เครื่องเงิน นำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าต่างแดนที่จีนต้องการ เช่น งาช้าง นอแรด ไม้ เครื่องหอม กายาน ยา ไข่มุก และหินมีค่าพร้อมด้วยการนำเครื่องราชบรรณาการจากผู้ครองดินแดนอื่นกลับมาถวายแด่องค์จักรพรรดิที่นครหนานจิง (นานกิง)

ภาพที่ 12 เส้นทางการเดินทางเรือของเจิ้งเหอ

ที่มา : xieh, เจิ้งเหอชาวจีนที่เดินทางไปถึงอเมริกาคนแรก, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559 เข้าถึงได้จาก <http://chinajapanplus.com>

การที่เจิ้งเหอเป็นมุสลิม ในบันทึกจากหลายฝ่ายเชื่อกันว่า ครั้งหนึ่งในการสำรวจทางทะเลนั้น เจิ้งเหอได้เคยเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่เมืองมักกะห์มาแล้ว ซึ่งในครอบครัวของเขามีการไปทำฮัจญ์มาแล้ว 4 รุ่น จึงยืนยันได้ว่าเจิ้งเหอและครอบครัวมีเคร่งครัดในศาสนาพอสมควร การสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอยุติลงหลังจากการเสียชีวิตของเขาในปี ค.ศ.1432 ในประเทศอินเดีย โดยไม่มีใครทราบว่าร่างของเขาดังอยู่ที่ไหน จึงได้มีการสร้างหลุมศพจำลองไว้บนภูเขาหนานกิงในนครหนานจิง แต่ไม่มีศพอยู่ในนั้น

ภาพที่ 13 สุสานจำลองของเจิ้งเหอบนภูเขานานกิง

ที่มา : xieh, เจิ้งเหอชาวจีนที่เดินทางไปถึงอเมริกาคนแรก, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559 เข้าถึงได้จาก <http://chinajapanplus.com>

บทบาทและความสำคัญของเจิ้งเหอที่อยู่ในความทรงจำของชนรุ่นหลังนั้นมักถูกแสดงออกด้วยการสักการะเจิ้งเหอเป็นดั่ง “เทพเจ้าแห่งการเดินทางเร็ว” ทั้งในคติพุทธและความเชื่อท้องถิ่นนิยมเรียนในเชิงยกย่องว่า “ซานเป่ากง” หรือ “ซ่าปอกง” แม้ว่าเจิ้งเหอจะเป็นมุสลิมก็ตาม ทั้งนี้เพราะในคติแบบจีน มักยกย่องเชิดชูให้มีความสำคัญแก่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการสร้างศาลบูชาเจิ้งเหอทั้งในจีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทยและกัมพูชา แต่ที่น่าแปลกไปกว่านั้น เมื่อเทพเจ้าซ่าปอกงเข้ามาในไทย กลับกลายเป็นอยู่ลักษณะของพระพุทธรูป ซึ่งนั่นก็คือ “พระพุทธรูปไตรรัตนนายก” หรือ “หลวงพ่อโต” ที่จะพบได้ที่ วัดพนัญเชิง พระนครศรีอยุธยา วัดกัลยาณมิตร กรุงเทพมหานคร วัดอู่ยกภัยพิการาม ฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 14 เทพเจ้าซ่าปอกงในรูปแบบต่างๆตามวัฒนธรรม

ที่มา : อดิเทพ พันธุ์ทอง, เข้าถึงเมื่อ 8 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/club/art-and-culture/article_3330

ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการนับถือเทพเจ้า ผีสาง เมื่อการเข้ามาของศาสนาอื่นก็จะถูกดัดแปลงให้เข้ากับสิ่งที่ตนเคยนับถือ จะมากหรือน้อยก็แล้วพื้นที่และบุคคล

เจิ้งเหอนั้นมีผลสำหรับผู้เรียนด้านประวัติศาสตร์เป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่นักโบราณคดีพยายามขุดค้นซากโบราณวัตถุจากที่ต่างๆก็มักจะพบถ้วยชามแบบจีนอยู่บ่อยๆแม้แต่ที่ๆคิดว่าไม่น่าจะมาเกี่ยวข้อได้ มันแสดงถึงความทับซ้อนกันทางความสัมพันธ์ทางการทูต หรือสงคราม บางประเทศที่เหมือนจะเป็นศัตรูก็อาจมีบางส่วนเป็นมิตร ตัวเจิ้งเหอที่เป็นคนจีนก็นำเอาศาสนาอิสลามมาสู่คนในแถบตะวันออกเฉียงใต้แม้จะไม่ได้ตั้งใจ ในสภาพภายนอกที่เขาเป็นคนจีนแต่นับถือศาสนาอิสลามอาจมีผลต่อการวิเคราะห์รอยต่อทางประวัติศาสตร์ให้ซับซ้อนขึ้นไปอีก

ภาพที่ 15 แผนที่ที่นักสะสมชาวจีนอ้างว่าคัดลอกมาจากแผนที่ของเจิ้งเหอ

ที่มา : อติเทพ พันธุ์ทอง, เข้าถึงเมื่อ 8 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/club/art-and-culture/article_3330

ดิฉันชอบประวัติศาสตร์ของวีรบุรุษแห่งเส้นทางสายไหมคนนี้เป็นพิเศษ เพราะนอกจากเขาจะเป็นคนในประวัติศาสตร์นอกกระแสแล้ว การเรียนรู้ที่มาที่ไปของเขาอาจทำให้ฉันเข้าใจเชื้อชาติที่ซับซ้อนของตัวเองมากขึ้นก็ได้

มุสลิมในประเทศจีน

ศาสนาอิสลามเผยแพร่เข้าสู่ประเทศจีนสมัยราชวงศ์ถังของจีน ราว ค.ศ.651 แต่ศาสนาอิสลามเข้าสู่มณฑลกานซูเมื่อเวลาใดนั้นไม่มีลายลักษณ์อักษรที่ระบุอย่างชัดเจน ที่สำคัญคือ มณฑลกานซุนั้นเป็นช่วงที่สำคัญของเส้นทางสายไหมในอดีต(ซาลาดิน 2556) โดยเฉพาะบริเวณเหอซีหรือเมืองหลินเซี่ยในปัจจุบัน เป็นจุดแวะพักที่สำคัญของการเดินทางในเส้นทางดังกล่าว แม้ว่าเป้าหมาย

ของชาวเปอร์เซียที่เข้ามาในสมัยนั้นคือเมืองฉางอัน แต่ก็มีชาวเปอร์เซียจำนวนไม่น้อยที่ตกค้างอยู่บริเวณดังกล่าว ในสมัยราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ.970 – 1279) เนื่องด้วยเส้นทางสายไหมทางตอนเหนือขาด จึงทำให้ชาวเปอร์เซียไปค้าขายเส้นทางสายไหมทางตอนใต้ คือบริเวณเมืองหลานโจว เมืองเหอหม่าน เมืองต้าชู่ของมณฑลกานซูจึงกลายเป็นแหล่งค้าขายที่สำคัญ มุสลิมในช่วงดังกล่าวส่วนมากจะเป็นพ่อค้า และมีจำนวนไม่มาก พอสมัยราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1206 – 1368) มุสลิมในตะวันออกกลาง หลังไหลมาทางจีนมากขึ้น จนมีสโลแกนที่พูดกันติดปากว่า “ชาวหุยสมัยหยวนนั้นกระจายอยู่ทุกแห่ง กานซูเยอะที่สุด” ในสมัยนี้มุสลิมในมณฑลดังกล่าวก่อตัวเป็นชุมชนในเมืองต่างๆ เป็นของตัวเอง จะเห็นได้ว่ามุสลิมที่อยู่ในมณฑลกานซูนั้น เป็นกลุ่มพ่อค้าที่มาค้าขายในประเทศจีน ไม่ใช่กลุ่มที่มุ่งมาเผยแพร่ศาสนา ในการก่อสร้างมัสยิดนั้นก็มิวัตุประสงค์คือเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ศาสนา ในช่วงปลายราชวงศ์หมิงและต้นราชวงศ์ชิง(ดร.นิสริน หวังดักวาตั้น 2553)

ภาพที่ 16 คนจีนมุสลิม

ที่มา : ดร.นิสริน หวังดักวาตั้น, ศาสนาอิสลามในมณฑลต่างๆ ของจีน เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก<http://www.publicpostonline.net/1870>

มณฑลเหอหนาน คำว่า “เหอหนาน” ถ้าแปลตามตัวคือ ทางด้านใต้ของแม่น้ำ ซึ่งหมายถึง ทางด้านใต้ของแม่น้ำฮวงโห อย่างที่ทราบกันว่าแม่น้ำฮวงโห นั้นคืออยู่ข้างอู่น้ำที่สำคัญของประเทศจีน จึงไม่น่าแปลกเลยที่มณฑลดังกล่าวมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์จีนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเป็น ศูนย์กลางของวัฒนธรรมในภาคกลางของจีน เป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมทางตัวอักษรจีน ศูนย์การค้า ในอดีต วัฒนธรรมทางด้านความคิด แพทย์แผนจีน วรรณกรรมและวูซูเป็นต้น มณฑลเหอหนาน มีชาว หุยอาศัยอยู่ประมาณ 1,988,440 คน ซึ่งกระจายอยู่ในเมืองหลักต่างๆ ทั้งหมด 17 เมืองและ 110 อำเภอ ชาวหุยในมณฑลดังกล่าวคือทายาทของชาวเปอร์เซียที่เข้ามาค้าขายในสมัยราชวงศ์ซ่งและราช

วงศ์ถัง ซึ่งคนจีนเรียกขานชาวเปอร์เซียนี้ว่า “หูเคอะ” (แขกที่มาจากตะวันตก) แต่มีจำนวนไม่มากนักกระทั่งสมัยราชวงศ์หยวน มีชาว “เซ่อมู่เหริน” (คำเรียกแทนชาวตะวันตกในสมัยราชวงศ์หยวน) ที่ถูกเกณฑ์มาทำงานในบริเวณดังกล่าว และในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง มีมุสลิมที่มาก้าขาย หลบภัย และด้วยสาเหตุอื่นๆ มาตั้งถิ่นฐาน บริเวณดังกล่าว จนกลายเป็นชุมชนของชาวหุยที่กระจายอยู่ไปทั่วในมณฑลเหอหนาน เนื่องด้วยสาเหตุในประวัติศาสตร์ทำให้ตำราชาวหุย ที่จารึกเป็นลายลักษณ์อักษรของมณฑลเหอหนานนั้นมีไม่มาก แต่เราสามารถศึกษาข้อมูลของชาวหุยได้จากตำราท้องถิ่นต่างๆ เขตที่ชาวชาวหุยอาศัยอยู่ค่อนข้างมากในมณฑลดังกล่าว

มณฑลซินเจียงเป็นมณฑลที่มีมุสลิมมากเป็นลำดับที่สามและตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีน ชื่อเต็มของมณฑลนี้คือเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ เป็นมณฑลที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน และเป็นมณฑลที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด ประกอบด้วยรัสเซีย มองโกเลีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกสถาน อัฟกานิสถาน อินเดียและปากีสถานรวม 8 ประเทศ ซินเจียงเป็นมณฑลที่มีชาวอุยกูร์เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นแล้วยังประกอบด้วยชาวฮั่น ชาวหุย ชาวคาซัค ชาวตงเซียะ ชาวเคอร์กีซ ชาวซาลา ชาวทาจิก ชาวอุซเบก และชาวทาทาร์ เป็นต้น ผลการสำรวจประชากรของมณฑลซินเจียงในปี 2009 ประชากรในมณฑลดังกล่าวมีประมาณ 213 ล้านคน ชาวอุยกูร์เป็นชนส่วนมากที่นับถือศาสนาอิสลามในซินเจียง ศาสนาอิสลามที่เผยแพร่เข้าสู่ซินเจียงนั้นมีความสัมพันธ์กับตะวันออกกลางโดยตรง ก่อนที่ศาสนาอิสลามจะเข้าสู่ซินเจียงนั้น ชนดั้งเดิมในพื้นที่ดังกล่าวจะนับถือศาสนา Shaman ลัทธิบูชาไฟ และศาสนาพุทธ จนกระทั่งศาสนาพุทธมีบทบาทมากกว่าศาสนาอื่น ปลายศตวรรษที่ 10 ถึงต้นศตวรรษที่ 11 ศาสนาอิสลามได้เข้าสู่ซินเจียง ซึ่งตรงกับสมัยของราชวงศ์ Kalahan หลังจากนั้นศาสนาอิสลามก็ค่อยๆ ขยายจากทางตะวันตกไปทางตะวันออกของมณฑล จนกระทั่งเกิดเป็นชุมชนมุสลิมขึ้นในเมืองต่างๆ ที่สำคัญ

ภาพที่ 17 ชาวเติร์กที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินจีน

ที่มา : สุรเมธ อรุณพุลทรัพย์, มุสลิมที่ไม่ใช่อุยกูร์, เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<https://pantip.com/topic/33951567>

นอกจากสามเมืองที่กล่าวมาแล้วยังมีมณฑลยูนนานที่มีมุสลิมอยู่จำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม จากย่อหน้าที่จะให้ข้อมูลไว้ว่าชาวมุสลิมคือลูกหลานของคนเปอร์เซีย แต่ยังมีมุสลิมที่เป็นคนจีนแท้ที่เป็นคนเชื้อสายฮั่นรวมอยู่ด้วย และคนกลุ่มนี้เองที่ได้เดินทางมายังประเทศไทยในเวลาต่อมา จริงๆบางตำรามีการบอกไว้ว่า การเรียก “มุสลิม” การจะเป็นการเหมารวมมุสลิมที่เป็นประเทศจีน เพราะมุสลิมในจีนเหล่านี้มีหลายสัญชาติ ในพื้นที่อาจมีการเรียกตัวเองไปคนละแบบ แต่เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาเข้าใจในเบื้องต้น จึงใช้คำกล่าวแบบเหมารวมเพื่อให้ไม่สับสน

ภาพที่ 18 ภาพแสดงพื้นที่ของแต่ละศาสนาในจีน

ที่มา : วัลลภ, คนจีนยุคใหม่จะนับถือศาสนาอะไร, เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://oknation.nationtv.tv/blog/health2you/2015/08/24/entry-2>

ไทยกับจีนมีสิ่งที่คล้ายกันคือ ถ้ามองจากภายนอกจะเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์กับศาสนาพุทธอย่างมากจนบางคนคิดว่าที่นี่มีแต่ศาสนาพุทธ แต่จริงๆแล้วภายในประเทศประกอบด้วยคนจากหลายเผ่า หลายศาสนา มีชายแดนติดกับส่วนไหนก็จะมีวัฒนธรรมคล้ายๆกับประเทศนั้น มีศาสนาอิสลามอยู่มากในเมืองหลวงและชายแดน มีคนมุสลิมที่ไม่มีปัญหากับรัฐ และมุสลิมที่ต้องการพื้นที่ดั้งเดิมของตัวเองคืน ซึ่งในส่วนนี้อธิบายได้ว่า ปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติมีหลายระดับ และมีในทุกๆประเทศ คนมุสลิมก็ไม่ได้มีแนวคิดเดียวกันหมดทุกคน อันเนื่องมาจากเชื้อชาติของแต่ละคน ศาสนาอื่นก็เช่นกัน

การเข้ามาของคนจีนมุสลิม(หุย)ทางภาคเหนือ

ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 กองคาราวานม้าต่างและพ่อของพ่อค้าชาวมุสลิมยูนนาน ได้เดินทางค้าขายในเขตรอยต่อทางตอนใต้ของประเทศจีน พม่า ลาว และทางภาคเหนือของไทย ผ่านเส้นทางที่สำคัญได้แก่ เส้นทางจาก “ซือเหม่า” เพื่อผ่านเข้าสู่ประเทศพม่า(มัสยิดอิสลามบ้านฮ่อ 2560)

ภาพที่ 19 บรรยากาศงานครบรอบ 100 ปี มัสยิดบ้านฮ่อ

นายกวินธร วงศ์ลือเกียรติ (ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเชียงใหม่) ได้ระบุว่ามุสลิมในภาคเหนือมีทั้งหมดประมาณ 50,000 คน เป็นคนยูนนานประมาณ 20,000 คน ครอบคลุม 80 หมู่บ้านทั่วภาคเหนือ โดยมีชุมชนจีนมุสลิมที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ได้แก่ มัสยิดอิสลามบ้านฮ่อเชียงใหม่ มีอายุมากกว่าร้อยปี นำโดยนายเจิ้ง ชงหลิ่ง หรือ ชุนชวงเหลียงภาเกียรติ ทายาทรุ่นที่ 15 ของนายพลเจิ้งเหอ นักเดินเรือบนเส้นทางสายไหมผู้โด่งดัง นายเจิ้ง ชงหลิ่งเป็นที่นับถือในหมู่พ่อค้าชาวยูนนาน และเจ้าหน้าที่ปกครองเมืองเชียงใหม่ในขณะนั้น บริเวณบ้านพักของท่านเป็นจุดศูนย์รวมของกองคาราวานม้าต่างของพ่อค้าชาวยูนนาน และใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม

นอกจากชาวยูนนานที่มาตั้งรกรากแล้ว ก็ยังมีชาวปากีสถาน บังคลาเทศ ชนกลุ่มน้อยต่างๆที่นับถือศาสนาอิสลามเข้ามาร่วมอยู่อาศัยและได้สร้างมัสยิดขึ้นมาในตำบลใกล้เคียงคือ มัสยิดอัลยา-เมียะ (ข้างศาลาน) และ มัสยิดมัสยิดออต-ตักวา (สันป่าข่อย)

ภาพที่ 20 ภาพอักษรวิจิตรพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ในรูปแบบของจีน

ภาพที่ 21 คนไทยและคนจีนยูนนานมาเยี่ยมญาติในเชียงใหม่

คนจีนเหล่านี้เมื่อเข้ามาก็มีบางส่วนถูกกลืนไปกับสังคม บางส่วนก็ยึดในศาสนาแบบไม่แสดงตัว เนื่องจากทางภาคเหนือยังไม่ค่อยเข้าใจในบริบทของมุสลิมเท่าไร และวัฒนธรรมทางภาคเหนือก็แข็งแกร่งมาก การจะพัฒนาชุมชนแบบอิสลามก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป แต่ข้อดีก็คือมุสลิมที่นี่จะอยู่กับแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ ไม่แข็งกร้าวจนเกินไป กลมกลืนไปกับคนพื้นที่ มัสยิดอิสลามบ้านห้วยเองก็ติดกับเชียงใหม่ ไนท์ บาซ่า แหล่งการค้าชื่อดัง ร้านอาหารอิสลามก็จะแฝงตัวอยู่ในจุดต่างๆ แม้กระทั่งข้าวซอยอันโด่งดังก็มีที่มาจากมุสลิมจีน จนกลายเป็นอาหารขึ้นชื่อทางภาคเหนือ ข้อดีของมุสลิมคือทำอาหารอร่อย จะทำอาหารของภาคไหนก็จะมีรสถึงใจ ทำให้ร้านอาหารมุสลิมเป็นที่นิยมมาก คนปากีสถานก็เป็นคนขยันขันแข็ง มักใช้ธุรกิจเป็นสะพานในการเผยแพร่ศาสนา ห้างร้าน โรงแรมที่สร้างโดยคนเหล่านี้ก็มีมาก การอยู่ร่วมกันแบบค่อยเป็นค่อยไปจึงมีผลดีให้ศาสนาอิสลามเติบโตในภาคเหนือมากขึ้นแบบไม่โจ่งแจ้งและไม่ถูกรังเกียจ ภาพมุสลิมอุ้มข้าวเมือง พุดจีนได้ ไทยได้ บางคนพูดอูรดูได้ นับเป็นสิ่งที่หายากและน่าค้นหา จนทำให้มุสลิมพื้นที่อื่นอย่างกรุงเทพฯหรือภาคใต้ ย้ายกันมาสมัครอบรมที่นี้เรื่อยๆ จึงสร้างความยุ่งเหยิงซับซ้อนทางเชื้อชาติมากขึ้นไปอีก ชั้นลูกหลานในอนาคตคงปวดหัวไม่น้อยกับการทำความเข้าใจไปถึงบรรพบุรุษของเขา

ภาพที่ 22 เด็กมุสลิมในภาคเหนือสามารถพูดได้ทั้งภาษาไทย จีน อาหาร

มุสลิมในประเทศไทย

“พระกระเปิดม้ามัย” “วันนี้จะไปเปิดที่ไหนล่ะ” “เป็นคนจังหวัดไหน” “พูดยาวิให้ฟังหน่อย” “พูดใต้ให้ฟังหน่อย” เป็นคำพูดเชิงหยอกล้อบ้าง เหน็บแนมบ้างที่ฉันต้องเจอมาตั้งแต่เข้าเรียนมหาวิทยาลัย มันน่าแปลกมากที่คนที่มีวุฒิภาวะอย่างเข้าวัยผู้ใหญ่แล้ว กลับเปิดบทสนทนาด้วยคำพูดที่ไม่ยังคิดเช่นนี้ ดิฉันไม่ได้โกรธเคืองใดๆ เป็นความรู้สึกรำคาญมากกว่า เพราะมันมักจะเป็นคำถามซ้ำๆ จากคนเดิมๆ ที่ชอบจะมองคนอื่นให้เป็นคนแปลก และแยกประเภทให้ตัวเองดูเหนือกว่า แต่ที่น่าขัน

กว่าคือบางคนก็เป็นคนต่างจังหวัดเช่นกัน เป็นคนชายขอบที่เคยไร้ตัวตน พอเขาคิดว่าเขาคือผู้มีการศึกษากว้างไกล จินตนาการเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมเป็นเรื่องเขย ก็กลับลืมนึกถึงตัวเอง พอเห็นใครแปลกต่างจากคนส่วนใหญ่ จึงนำความแปลกนั้นมากระทำซ้ำเราอย่างสนุกสนาน

ฟังดูแล้วเหมือนดิฉันจะน้อยใจในโชคชะตา แต่เปล่าเลย ดังที่ดิฉันได้กล่าวไปแล้วว่า ถึงแม้ดิฉันจะนับถือศาสนาอิสลามแต่ดิฉันก็เป็นคนไทยที่เกิดและโตในเมืองหลวง อยู่ที่นี่มาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย แต่ดิฉันก็ไม่ได้คิดว่าสิ่งนี้มันเหนือกว่าใคร และในเมืองหลวงนี้เองดิฉันก็เห็นมีคนมุสลิมอยู่ที่นั่นมาแต่ไหนแต่ไร ทำไมอยู่ดีๆกลายเป็นว่าพวกเราเป็นของแปลกไปซะได้ หรืออาจเป็นเพราะสื่อที่คอยกระซิบบอกกันว่าพวกเราคือผู้ก่อการร้าย ไหนจะเพื่อนคนใต้ที่นับถือศาสนาอิสลามของดิฉันก็ยิ่งถูกกลั่นแกล้งแบบนี้ตลอดเวลา ประเทศไทยมีนโยบายเกี่ยวกับชาตินิยมมาก แต่ในทางปฏิบัติกลับผลักไสคนที่ต่างให้เป็นอื่น ไม่แปลกที่เราจะเห็นความรุนแรงอันเนื่องมาจากความต่างอยู่เรื่อยๆ ดิฉันจึงอยากนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอิสลามในประเทศไทยสำหรับชี้แจงความเป็นมาของตัวดิฉันเองและเพื่อนๆที่ประสบชะตากรรมเดียวกันให้กับคนทั่วไป เผื่อว่าอาจมีคนไม่ได้ตั้งใจจะให้ร้าย แต่ไม่รู้ความจริงได้พิจารณา

ศาสนาอิสลามมีอยู่ในไทยตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย โดยเริ่มแรกจะเข้ามาในฐานะพ่อค้า หรือทางการทูต โดยแบ่งการเข้ามาเป็นสองส่วนหลักๆ คือกลุ่มคนที่มาจากอาหรับ-เปอร์เซียเข้ามายังเมืองหลวงโดยตรง(เพื่อศรี กาญจนมัย 2521) และกลุ่มคนที่อยู่ในประเทศเอกราชของตนเองมาก่อน เช่น นครศรีธรรมราช สงขลา และสามจังหวัดชายแดนใต้ แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีประวัติศาสตร์แน่ชัดในส่วนนี้ จึงต้องอาศัยการขุดค้นทางโบราณวัตถุ เหรียญทองคำ หรือ ถ้วยชาม ที่ติดมากับผู้เดินทางเหล่านั้น

ภาพที่ 23 มัสยิดกุฎีซ่อฟ้า ศาสนสถานเก่าแก่ในสมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยาเองที่มีหลักฐานแน่นอนว่ามีมุสลิมเข้ามาตั้งเมืองเป็นหลักแหล่งขึ้น โดยถูกเรียกว่า “แขกเทศ” ตั้งบ้านเรือนอยู่ตั้งแต่สะพานประตูจินตวันตอกของกรุงศรีอยุธยาไปจนถึงหลังวัด

นางมุก เลียงลงไปที่ทำกาอี กระทั่งได้มีที่ดินเป็นของตนเองจนที่สุดก็กลายเป็นคนไทยไปแล้ว ส่วนที่มาจากมลายูก็ตั้งบ้านเรือนอยู่ทางคลองตะเคียนใต้ ที่มาจากอินโดนีเซียคนไทยเรียกพวกเขาว่าพวกที่มาจากเกาะมาคาซ่า (กรณีการ จูฑามาต สุมาลี 2541) หรือมักกะสันก็ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก นอกจากนี้ก็ยังมีมุสลิมเชื้อสายเขมร หรือที่เราเรียกกันว่า แยกจาม ทำหน้าที่เป็น กองอาสาจามเป็นทหารอาสาสมัครอยู่ในกองทัพไทยในสมัยอยุธยา และในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ยกทัพไปปราบเมืองเขมรจนเสร็จจึงได้กวาดต้อนเขลยเข้ามาด้วย ในจำนวนนี้ก็มีแยกจามรวมอยู่ด้วย ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่ชุมชนบ้านครัว ติดกับสะพานหัวช้าง กลุ่มคนเหล่านี้มีฝีมือในด้านทอผ้าเป็นที่เลื่องลือ

มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซีย หรืออิหร่าน เข้ามาพำนักในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเพราะอิทธิพลทางภาษายังปรากฏอยู่ในศิลาจารึก ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า ไม่ได้มีจุดหมายมาเพื่อเผยแพร่ศาสนา ซึ่งแต่เดิมชาวเปอร์เซียเหล่านี้นับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ก่อนจะเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม คนไทยเรียกพวกเขาว่า แยกเทศ คนเหล่านี้ทำการค้าขายเรื่อยมา จนมีโอกาสได้ทำงานในราชสำนักได้ตำแหน่งสูงและเป็นต้นราชสกุลสำคัญๆ(พิทยา บุณนาค 2557) ที่ทำคุณประโยชน์ให้ชาติบ้านเมืองหลายคน

มุสลิมเชื้อสายมลายู มักจะถูกเรียกว่า แยกตานี เพราะถูกกวาดต้อนจากการเป็นเชลยศึกเข้ามาจากเมืองปัตตานี ข้อมูลตรงนี้ชี้ให้เห็นว่าแต่เดิม อาณาจักรปัตตานีเคยเป็นเมืองเอกเทศของตนเอง จนเมื่อตกเป็นประเทศราชของกรุงศรีอยุธยาทำไมคนมีการไปมาหาสู่กันทั้งพุทธและอิสลาม คนเหล่านี้มักประกกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับราชการทหารกันบ้างประปราย(ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ 2539)

ภาพที่ 24 เรือนขนมปังจิงในมัสยิดบางอ้อ

มุสลิมเชื้อสายอินเดีย เข้ามาประกอบการค้าทางทะเลตั้งแต่สมัยอยุธยา และได้รกรากอยู่แถวปากลัด จังหวัดสมุทรปราการในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมเป็นเมืองนครเขื่อนขันธ์ โดยชาวอินเดียเหล่านี้มีการสมรสกับคนท้องถิ่น บางคนก็เป็นชาวยุโรป ส่วนใหญ่มีฐานะดีกว่าคนท้องถิ่น ชาวอินเดียบางสายก็มาพำนักอยู่แถวประตูเมืองกรุงเทพฯ แถบสะพานช้างโรงสี แถวราชวงศ์ วัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์

มุสลิมเชื้อสายปากีสถานมีกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศแต่เดิมมีอาชีพคู้สัตว์ภายหลังประกอบธุรกิจกันมากขึ้น ส่วนใหญ่จะฐานะดี เพราะขยันขันแข็ง กล้าได้กล้าเสีย กล้าจะไปในที่ที่ไม่คุ้นชิน

ภาพที่ 25 มัสยิดต้นสนมัสยิดที่มีประวัติมากกว่า 300 ปี

เราจะเห็นได้ว่ามุสลิมเหล่านี้มีบทบาทและมีความเป็นคนไทยอยู่พอสมควร ถ้านับตั้งแต่ตั้งประเทศไทย ถือได้ว่าการจะรวมประเทศมาได้นั้นต้องรวมคนจากหลายเชื้อชาติให้เป็นปึกแผ่น ทั้งแขกไทย จีน มอญ และชนกลุ่มน้อยต่างๆ การจะกล่าวอ้างแบ่งแยกให้ผู้ใดเป็นใหญ่อาจเกิดผลเสียตามมาได้

ภาพที่ 26 มัสยิดบางหลวง(กุฎีขาว) รูปลักษณะภายนอกเหมือนอุโบสถของวัด

ภาพที่ 27 มิมบาร์²ที่มีลวดลายกนกแบบไทย

² มิมบาร์ (Mimbar) คือ สถานที่สูงในมัสยิดเพื่อให้หม่ามหรือคอเต็บยืนขณะอ่านคุตบะห์ (ปาฐกถาธรรม) ในวันศุกร์.

สำหรับประเทศไทยนั้นดิฉันเห็นว่ามีความพิเศษอยู่อย่างหนึ่งตรงที่ แม้จะถูกพูดถึงในแง่ไม่ดีนัก แต่คนมุสลิมที่นี้มีความเป็นอยู่ค่อนข้างสบาย มีองค์กรเกี่ยวกับมุสลิมที่ใหญ่โตกว่าประเทศมุสลิมบางประเทศเสียอีก มีการถือครองที่ดินในเมืองหลวงมาก มุสลิมหลายคนร่ำรวยจากการที่ดินและการทำธุรกิจในกรุงเทพฯ เป็นเพราะหลายคนสืบเชื้อสายมาจากเจ้าขุนมูลนายในราชสำนัก และการขยายครอบครัวตามหลักศาสนาอิสลามทำให้มีเครือข่ายมากขึ้นไปอีก แต่ข้อดีเหล่านี้ไม่ได้ยังผลต่อดิฉันเลย พูดแล้วก็ดูเป็นตลกร้าย ยายทวดดิฉันเป็นคนจีน มีสามีคนแรกเป็นคนจีนเช่นกัน แต่เงินของตาทวดก็ดันเป็นเงินมาเลย์อีกนะ มีลูกคนแรกคือคุณตาของดิฉัน ต่อมาแต่งงานใหม่กับคนมุสลิม (ไม่แน่ใจเรื่องเชื้อชาติ อาจเป็นคนมลายู หรือปากีสถาน) ที่อยู่ริมคลองสาขาของคลองแสนแสบ มีลูกกับสามีใหม่อีก 4 คน พี่น้องบางคนอคติเกี่ยวกับการที่คุณตาเป็นลูกติดและเป็นคนจีน จึงไม่ได้รับความไว้วางใจเกี่ยวกับเรื่องมรดกหรือส่วนอื่น ทำให้สินทรัพย์นั้นตกไปอยู่กับพี่น้องที่มีการศึกษามากกว่า ทว่าเขานั้นไม่มีความยุติธรรม ไม่มีคุณธรรมทั้งในทางโลกและทางศาสนา ทำให้ตระกูลของข้าพเจ้าล่มจมอย่างไม่ต้องสงสัย ดิฉันไม่มีเส้นสายไม่มีญาติมิตรที่เป็นคนใหญ่คนโต ไม่มีทรัพย์สินใดๆ พี่น้องในรุ่นของตาก็กระจัดกระจายไปตามวิถีของตน ไม่ได้มีการอยู่ด้วยกันตามหลักของศาสนา

ข้อความข้างต้นดิฉันพยายามจะสื่อถึง คนหนึ่งคนสามารถมีความซับซ้อนทางวัฒนธรรมศาสนา และต้นทุนทางชีวิตต่างกันไป เช่นดิฉันเป็นมุสลิมที่หน้าตาไม่เข้าชาย แต่ก็ดันเป็นคนจีนที่ผิวไม่ขาว และไม่ได้มีฐานะดีเหมือนญาติคนอื่น มีบ้านเกิดอยู่กรุงเทพฯ เมืองที่คนคิดว่าเป็นเมืองของชนชั้นกลางไปจนถึงคนรวยและศาสนาอื่นเป็นพวกย้ายเข้ามา กลับเป็นเมืองที่ยังมีท้องนาและควายเดินเล่น แต่คนไม่รู้ มีวิถีชีวิตริมคลองเหมือนคนต่างจังหวัด ไหนจะลักษณะความเป็นอยู่ของคนไทยเดิมที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนความเป็นอยู่ของมุสลิมแต่ละพื้นที่อีก ฉะนั้นการจะไปตั้งแง่หรือตัดสินอะไรจากผิวเผินก็จะเป็นบ่อเกิดของการทะเลาะเบาะแว้งอย่างไม่ต้องสงสัย ความผิดนี้เป็นของใคร “ตัวคุณ” หรือ “ตัวเขา...”

มุสลิมในรัสเซีย

หากมองว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายแล้ว รัสเซียก็เป็นคู่แข่งที่ดีในด้านนี้ เพราะมีอาณาเขตครอบคลุมถึง เก้าเขตเวลา ปกคลุมพื้นที่ทั้งหมดของเอเชียตอนบน และ 40% ของทวีปยุโรป ทำให้รัสเซียมีอิทธิพลต่อสถานการณ์โลกอย่างไม่น่าแปลกใจ

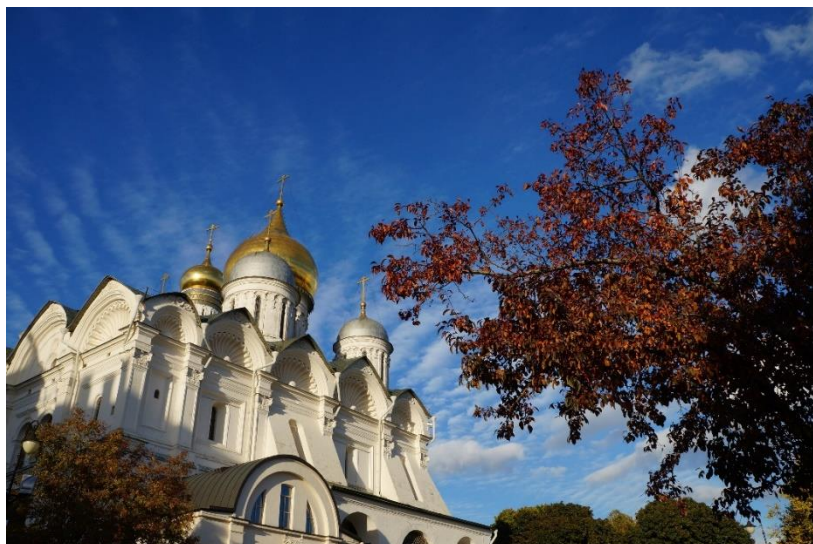
ภาพที่ 28 โถงทางเดินรถไฟใต้ดินที่รัสเซีย

มีคำร่ำลือกันว่าสาวรัสเซียนี้สวยมาก โดยเฉพาะสาวมูสลิมรัสเซีย พอฉันได้มีโอกาสได้ไปเยือนประเทศนี้บ้างสิ่งแรกที่จะอดสังเกตไม่ได้คือสาวๆ ในมุมมองของฉันแล้วสาวๆในเมืองหลวงนี้เฉยๆ ออกจะหน้าแกไปหน่อย แต่สาวมูสลิมรัสเซียนี้สวยอย่างที่เค้าวางจริงๆ นั้นไม่ใช่ประเด็น ปกติแล้วมูสลิมเวลาเจอกันมักจะมีการยิ้มทักทายแม่ไม่รู้จัก แต่นี่กลับมองเฉยๆ ซึ่งคำตอบก็คือเป็นปกติของคนรัสเซีย การยิ้มให้คนไม่รู้จักเป็นเรื่องประหลาด คนจะมองกันอย่างบึ้งตึง แต่ไม่ได้หมายความว่าอารมณ์ไม่ดี แค่เป็นระบบสังคมของเขาเท่านั้น

ภาพที่ 29 หญิงชาวรัสเซียแต่งกายชุดพื้นเมืองร้องเพลง

ขณะที่ฉันไปนั้นก็มีความลำบากอยู่ไม่น้อยเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนากิจ เพราะในเขตเมืองของรัสเซียมีมัสยิดไม่มากนัก แม้จะมีมัสยิดที่ใหญ่และสวยงามตั้งอยู่ในเมืองหลวงก็ตาม รัสเซียจัดระบบกลุ่มชนต่างๆที่ไม่ใช่เชื้อสายของรัสเซียแท้ให้อยู่เป็นระเบียบ หากใครกระด้างกระเดื่องก็จะถูกกำจัดอย่างเด็ดขาด

ภาพที่ 30 โบสถ์คริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ของรัสเซียมีลักษณะเป็นโดม

จากที่กล่าวไปข้างต้นว่ารัสเซียมีชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์อื่นๆอยู่มาก ครอบคลุมไปจนแทบจะสูญพันธุ์ก็มี จนมีการแยกประเทศเป็นเอกราชหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต อันได้แก่ ยูเครน อุซเบกิสถาน คาซัคสถาน เบลารุส อาเซอร์ไบจาน จอร์เจีย ทาจิกิสถาน มอลโดวา คีร์กีซสถาน ลิทัวเนีย เติร์กเมนิสถาน อาเมเนีย ลัตเวีย และเอสโตเนีย นอกจากนี้ ฟินแลนด์ และโปแลนด์ ยังเคยอยู่ในการปกครองของรัสเซียอีกด้วย สังเกตได้ว่าใน 14 ประเทศนี้ ส่วนใหญ่ก็จะนับถือศาสนาอิสลาม ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การแยกตัวออกมาปกครองตนเองบางส่วนก็มีอิทธิพลมาจากศาสนาและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ไม่เหมือนกัน นอกจากประเทศที่กล่าวมานี้ ยังมีควีน ดาเกสถาน เซชเนีย (Voice TV 2556) อันเป็นดินแดนเล็กๆ ที่ไม่สามารถประกาศเอกราชออกมาได้ เนื่องจากมีปัญหาผู้ก่อการร้ายมาก และเป็นปฏิปักษ์กับรัสเซียมาตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ รัสเซียต้องเสียกองกำลังไปมากมายกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ แม้กระทั่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ก็ยังมีมาแล้ว มองเผินๆ แล้วอาจคิดว่า รัสเซียซึ่งเป็นประเทศคริสต์อาจจะไม่ชอบประเทศพวกนี้ที่เป็นมุสลิม แต่ป่าวเลย คนเซชเนียเคยนับถือศาสนาคริสต์มาก่อน และเป็นกลุ่มชนที่มีเชื้อสาย “คอเคซัส” เข้มขันที่สุดเลยก็ว่าได้ แต่เนื่องจากการถูกรุกราน จึงเลือกเปลี่ยนศาสนาเพื่อไปหาที่พักพิงอย่างดาเกสถาน ออตโตมัน หรืออิหร่านจริงๆคนพวกนี้มีอะไรหลายๆอย่างที่คล้ายกัน ตอนดิฉันไปรัสเซียก็มักมองผิดว่านี่อิสลามเยอะเนื่อง

จากการแต่งตัวคลุมร่างกายอย่างเคร่งครัด เพราะที่นี่อากาศหนาว และถึงรัสเซียเป็นคริสต์แต่ก็เป็นนิกายออร์ทอด็อกซ์ที่จริงจังกับเรื่องพิธีกรรมเป็นอย่างมาก โบสถ์ของรัสเซียก็มีลักษณะเป็นโดมเหมือนมัสยิดของอิสลาม แสดงว่าการรับเอาศิลปวิทยาการส่งต่อกันไปมากก็เป็นเรื่องปกติ การต่อสู้ฆ่าฟันที่เห็นๆกันก็เพราะความเป็น “รัฐชาติ” เสียมาก

ปัจจุบัน ตุรกี ที่เป็นหัวหอกของคนมุสลิมก็เริ่มมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับรัสเซีย ทั้งในด้านการท่องเที่ยวและความร่วมมือกันทางทหาร มีทะเลาะกันบ้างประปราย หรือพวกเค้าจะเหนื่อยล้ากับการต่อสู้ที่แสนยาวนานนี้แล้ว

ภาพที่ 31 พระราชวังฤดูร้อนในเมือง St. Petersburg ของรัสเซีย³

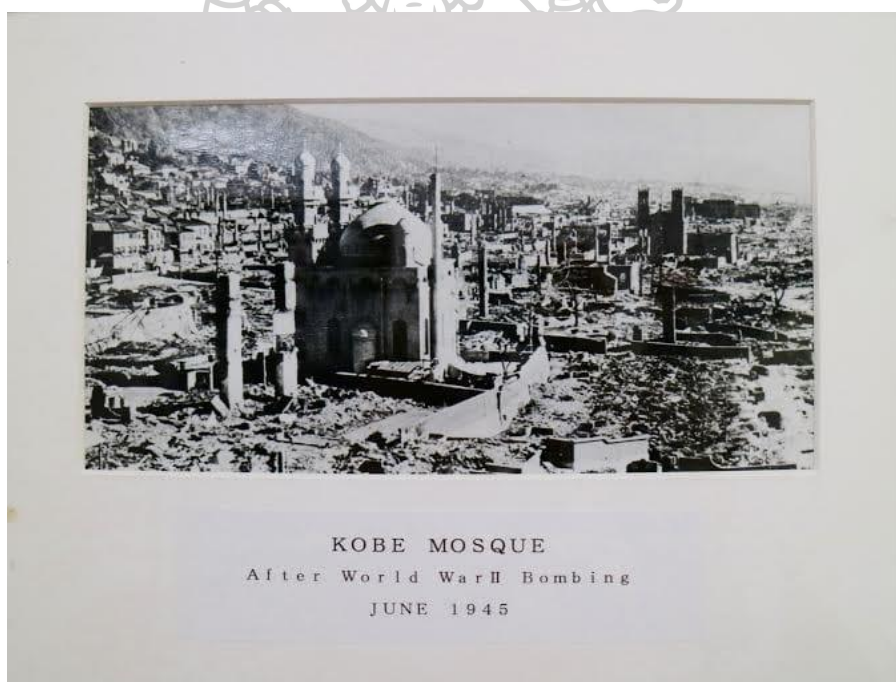
ต่อให้โลกเปลี่ยนไปแค่ไหนซึ่งที่ไม่เปลี่ยนคือจิตวิญญาณ ความผูกพัน และอารมณ์ร่วมในบางสิ่ง ใครๆก็ต้องอยากเห็นบ้านเมืองของตนเป็นรูปเป็นร่างในแบบที่คนคิด เมื่อถูกความชั่วเข้าครอบงำ ความอยากเป็นใหญ่ก็เข้ามาแทนที่ แล้วตกลงการต่อสู้ที่เกิดขึ้นจากอะไรกันแน่ ศีลธรรม หรือ ความโลภของคน

³ หันหน้าเข้าหาทะเลบอลติก เป็นเมืองหลวงเดิมของรัสเซียและเคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศฟินแลนด์

มุสลิมในญี่ปุ่น

ถ้าพูดถึงญี่ปุ่นคงเป็นปฏิเสธไม่ได้ว่าศาสนาอิสลามดูเป็นเรื่องห่างไกล และหาได้ยากในพื้นที่นี้ เพราะญี่ปุ่นปิดประเทศไปอย่างยาวนาน และระบบสังคมที่แข็งแกร่ง ทำให้การจะเปลี่ยนอะไรนั้นเป็นไปได้ยาก ศาสนาอิสลามจึงต้องใช้เวลาอย่างมากในการเข้ามาในพื้นที่นี้ ปัจจุบันคนญี่ปุ่นไม่ค่อยนับถือศาสนา ทำให้ศาสนาที่เข้ามาใหม่อย่างอิสลามดูเป็นเรื่องน่าสนใจและชวนให้ศึกษา

มัสยิดแห่งแรกในญี่ปุ่นตั้งอยู่ที่ย่านคิตาโนะ เขตจูโอ จังหวัดเฮียวโกะ เมืองโกเบ ซึ่งเป็นญาติของคนต่างชาติ มีชื่อว่ามัสยิดโกเบ ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1935 ด้วยเงินบริจาคที่รวบรวมมาจากชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดีย ตาตาร์ และตุรกีซึ่งอาศัยอยู่แถวนั้น หลังจากนั้น มัสยิดก็รอดพ้นมาจากทั้งเหตุการณ์การโจมตีทางอากาศในสงครามมหาเอเชียบูรพาและแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี 1995 (แผ่นดินไหวใหญ่ฮันชิน) จนตัวอาคารดั้งเดิมหลงเหลือมาให้เห็นจนถึงปัจจุบัน (Islam in Japan Media 2016)

ภาพที่ 32 มัสยิดโกเบหลังสงครามมหาบูรพา

การก่อสร้างตัวอาคารปัจจุบันของมัสยิดเสร็จสิ้นเมื่อปี 2000 แต่มัสยิดแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่านั้น ญี่ปุ่นได้เห็นประชากรมุสลิมจำนวนมากครั้งแรกในปี ค.ศ.1930 ผู้อพยพมุสลิมเชื้อสายทหารที่หนีการปฏิวัติจากรัสเซียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นในปี ค.ศ.1930

โตเกียวคามิหรือมัสยิดโตเกียว เป็นสถานที่ที่น่าแสวงหามีโครงสร้างแบบตุรกีที่สง่างาม มัสยิดแห่งนี้ซ่อนตัวอยู่ระหว่างแนวตึกอพาร์ทเมนต์ในละแวกที่อยู่อาศัยอันเจียบสงบของโยโยกิ อุเอฮาร่า ไม่ใช่เรื่องแปลกที่ลักษณะมัสยิดในญี่ปุ่นจะแฝงตัวอยู่ตามตึกทั่วไป เนื่องจากพื้นที่ที่จำกัด จากตอนแรกที่มีมัสยิดอยู่แค่สองที่ แต่ปัจจุบันมีมัสยิดเกิดขึ้นมากกว่า 200 แห่ง แสดงถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องของอิสลามในญี่ปุ่น มองในแง่ดีเราก็จะเห็นการตอบรับที่ดี แต่อีกมุมหนึ่งก็มีการควบคุมจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเข้มงวด เช่นการบันทึกข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกคน หรือมีการติดกล้องวงจรปิดไว้ที่มัสยิด แต่มันก็เป็นความรัดกุมในรูปแบบของคนญี่ปุ่น ซึ่งก็ต้องค่อยๆสร้างความเชื่อใจกันต่อไป

ภาพที่ 33 โตเกียว คามิอิ มัสยิดที่มีสถาปัตยกรรมแบบตุรกี

ถึงแม้จะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่อิสลามก็ยังเป็นเรื่องแปลกของที่นี่ในบางเมือง ในช่วงที่ดิฉันมีโอกาสได้สัมผัสนั้น ก็มักถูกแอบมองด้วยสายตาสงสัย อิสลามส่วนใหญ่ที่นี่ไม่เป็นนักธุรกิจ ก็นักท่องเที่ยว แต่ดิฉันไม่ได้อยู่ในเมืองท่องเที่ยวเท่าไร จึงเห็นความแตกต่างได้ชัดเจน นักธุรกิจต่าง ชาติที่มาแต่งงานกับคนญี่ปุ่นก็มีมาก เขยหรือสะใภ้ชาวญี่ปุ่นเหล่านี้ก็จะคอยเป็นคนที่หน้าตาในการรักษาภาพพจน์และเผยแพร่ศาสนาให้เพื่อนๆและพี่น้องของเขาต่อ ทำให้มีคนมุสลิมที่เป็นชาวญี่ปุ่นแท้เพิ่มมากขึ้น

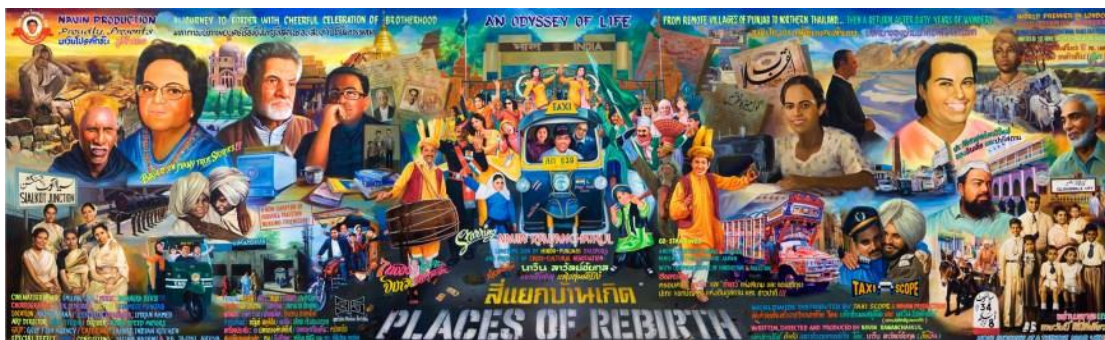

ภาพที่ 34 ชุดประจำชาติญี่ปุ่นเข้ากันได้ดีกับฮิญาบของชาวมุสลิม

อิทธิพลจากศิลปิน

ถ้าได้อ่านข้อความและจุดประสงค์ของดิฉันอย่างถ่องแท้ จะสัมผัสได้ว่าสิ่งที่ทำให้ดิฉันออกเดินทางเพื่อเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น ก็เป็นผลมาจากเชื้อชาติไม่แน่ชัดของดิฉันที่นำไปสู่การออกตามหาความเป็นจริง เรื่องราวตั้งต้นมีส่วนคล้ายคลึงกับศิลปินไทยชื่อดังคือ คุณนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล

นาวิน ลาวัลย์ชัยกุลเกิด ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นศิลปินไทยเชื้อสายอินเดีย ผลงานของเขาเป็นการแสดงตัวระหว่างอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับการเคลื่อนไหวของโลกาภิวัตน์ เป็นอีกหนึ่งแนวคิดเพื่อให้ศิลปะเป็นตัวกลางทำให้ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ผู้คน ได้เข้าไปประสานในความเข้าใจของคน ทำให้คำถามที่ว่า “เราเป็นใคร?” ผุดขึ้นมาในหัวของเขา เขาได้รับเชิญไปแสดงงานในโครงการศิลปะชื่อ ‘Diaspora’ ที่ TheatreWorks ประเทศสิงคโปร์ นั่นเป็นครั้งแรกที่เขาค้นพบว่าตนเองไม่ได้เป็นศิลปินไทยเชื้อสายอินเดียอย่างที่เข้าใจมาตลอด 35 ปี โครงการศิลปะครั้งนั้นนำเขาไปสู่การสืบค้นที่มาของครอบครัว ซึ่งอพยพย้ายจากอินเดียมาตั้งรกรากอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ และเผชิญกับคำถามว่า อันที่จริง เขาเป็นคน ‘อินเดีย’ หรือไม่

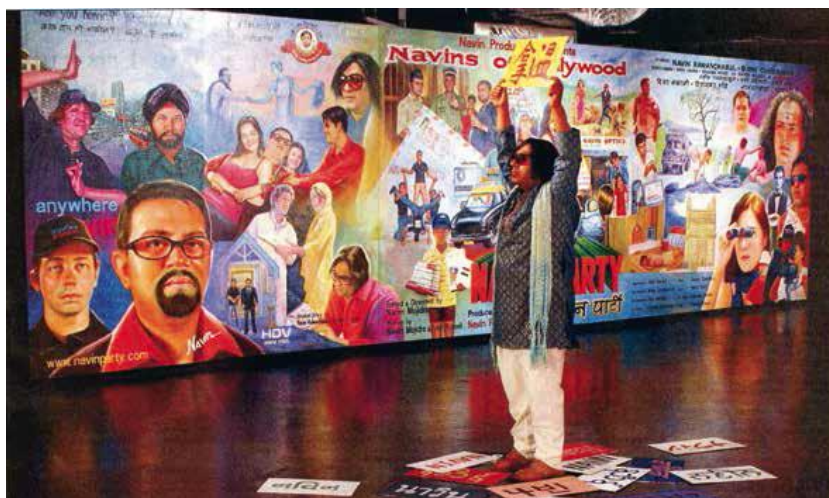
ภาพที่ 35 Places of Rebirth, 2009

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.guggenheim.org/artwork/31233>

เหตุที่อัตลักษณ์ของนาวินซับซ้อนกว่าที่คิดอยู่ที่ว่า หากจะนับจากเส้นเขตแดน ตำบล คุชรันวาลา (Gujranwala) ในแคว้นปัญจาบที่บรรพบุรุษของนาวินจากมานั้น ตอนนี้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศปากีสถาน ความเข้าใจที่ว่าตนเองเป็นคนไทยเชื้อสายอินเดียเกิดจากการที่บรรพบุรุษของเขาเดินทางออกจากคุชรันวาลาก่อนอินเดียประกาศเอกราช และแบ่งแยกดินแดนเป็นประเทศอินเดียและประเทศปากีสถาน เมื่อปี 2490 จึงส่งผลโดยตรงต่อความลึกลับในอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของเขา อะไรเป็นตัวแบ่งแยกว่าถิ่นกำเนิดนั้นแสดงถึงเชื้อชาติของตัวเองด้วย เพราะบ้านเกิดของเขาตอนนี้กลายเป็นดินแดนแห่งอิสลาม แต่ตัวเขากลับไม่ใช่ นาวินคือศิลปินไทย - ปัญจาบิ แต่ขณะเดียวกัน สถานกงสุลอินเดียที่เชียงใหม่ก็แนะนำให้เขาขอทำบัตรสำหรับบุคคลเชื้อชาติอินเดีย (Person of Indian Origin) ซึ่งจะเปิดโอกาสให้เขาเดินทางเข้าอินเดียได้โดยไม่ต้องขอวีซ่า

นอกจากนี้ นาวินและครอบครัวยังมีสถานะเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติพันธุ์ในประเทศไทย คำว่า “แขก” ที่มีความหมายว่า “ผู้มาเยือน” ที่ชาวไทยใช้เรียกชาวอินเดีย อาหรับ หรือชาวมุสลิมอื่นๆ มาตั้งแต่สมัยโบราณบ่งบอกความเป็น “คนอื่น” แม้เข้ามาตั้งรกรากจนเป็นชุมชนกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย แขกก็ยังคงเป็นแขก คำว่า diaspora หรือการพลัดถิ่นจึงมีนัยถึง “ความผิดที่ผิดทาง” ของประชากรที่ต้องไปตั้งหลักแหล่งในดินแดนที่ไม่ใช่บ้านเกิดเมืองนอนของตน สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจึงมักเป็นการหวนหาบ้านเกิด(ธนาวิ โชติประดิษฐ 2560)

ภาพที่ 36 Navins of Bollywood, 2006

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก http://www.rcac84.com/portfolio_page

กระนั้นก็ตาม ในกรณีของนาวิน ถิ่นฐานเดิมของบรรพบุรุษก็ไม่อาจให้ความรู้สึกของ ‘บ้าน’ ได้อย่างสนิทใจ เพราะปากีสถานเป็นประเทศอิสลาม แต่บรรพบุรุษของนาวินเป็นฮินดู ความเป็นอื่นจึงซ้อนทับด้วยความต่างทางศาสนา ยิ่งไปกว่านั้น นาวินผู้เดินทางแสดงงานศิลปะทั่วโลกยังแต่งงานกับภักธทาร์กซ์ชาวญี่ปุ่น มีลูกสาวเป็นลูกครึ่งญี่ปุ่น มีบ้านที่ญี่ปุ่น เขาพูดภาษาไทย ญี่ปุ่น อังกฤษ และอุรดูเมืองไปพร้อมๆ กัน

ช่างน่าขันนักเมื่อก่อนดิฉันรู้สึกเฉยๆกับศิลปินท่านนี้ แต่ตอนนี้กลับต้องมาทำงานศิลปะที่มีแนวคิดคล้ายๆกัน แต่ใช้วิธีแสดงออกไม่เหมือนกัน คนมักจะทักดิฉันว่าได้รับอิทธิมาจจาก Kusuma Yayoi ศิลปินชื่อดังชาวญี่ปุ่น ถ้าในรูปแบบทางศิลปะก็มีส่วน ดิฉันคงได้ดูงานของเขาจนติดตาม และส่งผลต่องานของดิฉัน แต่ถ้าในทางแนวคิดช่างต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ว่ากันตามพื้นที่ นาวินมีเชื้อสายปากีสถาน ดิฉันก็น่าจะมีญาติเชื้อสายปากีสถานเหมือนกันแบบไม่แน่ใจ เพราะไม่มีข้อมูลตรงนี้เลย แต่รูปร่างหน้าตาของน้องๆคุณตา ผิวขาว ตาคม แบบคนอาหรับหรืออินเดียตอนบน ถ้าเป็นแบบนี้ก็คงจะหาง่ายหน่อย แต่คุณตาแท้ๆของดิฉันดันเป็นลูกติดคนจีนซะได้นี้ และแถมเป็นจีนมาเลย์อีกนะ ความยากมันอยู่ตรงที่พ่อและแม่ของตาหรือยาย ทวด ตาทวด ได้ตัดขาดจากครอบครัวตัวเองไปแล้ว ด้วยเหตุผลส่วนตัวของทั้งสองท่าน ทำให้การค้นหาดั้นสายปลายเหตุของเชื้อชาติดิฉันเป็นไปได้ไปอย่างไร้รอยต่อ แต่ที่แน่ๆทำให้ดิฉันได้รู้ว่าชาติพันธุ์ต่างๆนาๆในไทยนั้นมีมานานแล้ว

สิ่งที่ดูจะเป็นเรื่องที่เราที่รู้สึกเหมือนกันคือการถูกทำให้เป็น “คนอื่น” ทั้งๆที่เราที่รู้สึกว่ที่นี่คือบ้าน จะให้เราไปตามหาต้นตระกูลแล้วกลับไปอยู่ที่นี่ก็คงไม่เหลือแม้แต่ซากความสัมพันธ์ใดๆ แล้ว สิ่งที่ดีฉันทำได้ตอนนี้ก็เพียงแต่ “ส่งสาร” และปรับความเข้าใจกับความทับซ้อนให้แก่คนรอบข้าง

ภาพที่ 37 ภาพเด็กหญิงมะลิกำลังเล่นกระดานหกอยู่หน้าสถานีรถไฟคุรุธานี
ที่มา : พัลลภ สามสี, ศิลปะของนักเล่าเรื่อง, เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก
https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1437386484

นิทรรศการ “เรื่องเล่าบ้านๆ เรื่องราวนาวิน” (A Tale of Two Homes Tales of Navin) ที่ร้านโอเค ร้านขายผ้าของครอบครัวลาววัลย์ชัยกุล (สกุลเดิมคือ ลาเวิ้ล) ในตลาดวโรรสหรือกาดหลวงเมื่อปี 2558 จัดขึ้นเพื่อฉลองอายุครบ 80 ปี แต่คุณพ่อของศิลปิน และครอบครัว 20 ปี นาวินโปรดักชั่น โดยประมวลเอาประวัติศาสตร์ส่วนตัวของศิลปินไว้ในรูปของนิทรรศการจัดวาง กินพื้นที่ของตึกแถวจากชั้นล่างถึงตาดฟ้า ตึกแถวหลังนี้เป็นบ้านเก่าของเขา ปัจจุบันใช้งานเพียงชั้นล่างที่เป็นร้านขายผ้า ส่วนชั้นบนถูกทิ้งร้างมานานปี เขาคืนชีพให้ห้องรกร้างและข้าวของที่เคยจมกองฝุ่น ให้กลายเป็นพื้นที่ทางศิลปะชั่วคราว บอกเล่าตำนานธุรกิจขายผ้าของครอบครัวลาววัลย์ชัยกุล ชั้นล่างที่เป็นร้านขายผ้าจึงดำเนินกิจการไปตามปกติพร้อมๆ กับการเป็นงานศิลปะ ผนังด้านหนึ่งของร้านติดตั้งภาพเขียนขนาดใหญ่ของสมาชิกในครอบครัวและผู้คนในความทรงจำของศิลปิน ฉากหลังมีป้ายชื่อเมืองเชียงใหม่ คุรุธานี และร้านโอเค ภาพเขียนชิ้นนี้สอดคล้องกับภาพไม้เมตร อุปกรณ์สำคัญของนายห้างร้านขายผ้าที่แขวนคู่กับภาพปูของศิลปินที่โถงบันไดด้านบน (พัลลภ สามสี 2558)

ภาพที่ 38 ภาพร้านโอเคที่ใส่เรื่องราวครอบครัวของนาวินไว้

ที่มา : พัลลภ สามสี, ศิลปะของนักเล่าเรื่อง, เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก

https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1437386484

โครงการศิลปะเหล่านี้ค่อยๆ นำเขาออกจากการสืบค้นประวัติศาสตร์ครอบครัวไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์ของอินเดียพลัดถิ่นในไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหมือนกับดิฉันที่ได้ทำงานศิลปะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในศาสนาจนนำไปสู่การตามหาที่มาของตนเองและพัฒนาไปสู่การพูดถึงที่มาที่ไปของคนพื้นที่ต่างๆ ที่มีชะตากรรมคล้ายๆกัน ผู้ที่ถูกทำให้เป็นคนอื่น ไม่ว่าจะเคยอยู่ตรงนั้นมานานแค่ไหนแล้วก็ตาม ทั้งหมดก็เพื่อขยายความให้คนส่วนใหญ่ได้เข้าใจที่มาที่ไปของคนที่พวกเขาเรียกว่า “เป็นคนส่วนน้อย” นั่นเอง

บทที่ 3

วิธีสร้างสรรค์ผลงาน

การปฏิบัติในครั้งนี้อาจจะเน้นหนักไปอยู่ที่การเดินทางค้นหาข้อมูล ในส่วนของการปฏิบัติงานนั้นค่อนข้างมีความชำนาญอยู่แล้ว แต่จะสรุปคร่าวๆให้ได้เข้าใจ และเห็นภาพชัดขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมงาน

1. การเก็บข้อมูล ประเทศที่ดิฉันกำหนดไว้แต่แรกนั้น ค่อนข้างไม่ตายตัว เพราะบางที่ก็ไม่ได้ไปด้วยความบังเอิญ เช่น รัสเซีย แต่พระเจ้าก็ให้เส้นทางที่ดิฉันสามารถเรียนรู้อะไรจากที่นี่ได้

1.1. มาเลเซีย ดิฉันเริ่มที่แรกคือ มาเลเซีย ไปยังเมืองปีนัง มะละกา และ กัวลาลัมเปอร์ ตามลำดับ ในส่วนของมาเลเซีย นั้น จะเน้นหนักไปที่พิพิธภัณฑ์เปอรานากัน ที่กล่าวคนจีนที่นี่

1.2. ญี่ปุ่น สำหรับที่นี่มีโอกาสได้อยู่ไม่นานน้อย ไม่ได้อยู่ในฐานะนักท่องเที่ยว จึงได้สัมผัสกับบุคลิกต่างๆของคนที่นี่ และปฏิกริยาที่มีต่อคนต่างชาติ

1.3. อินโดนีเซีย ประเทศที่มีเรื่องราวน่าค้นหาและชวนสงสัยทั้งเรื่องเชื้อชาติและศาสนา เพราะเป็นประเทศที่มีคนมุสลิมเป็นอันดับ 1 ของโลก

1.4. รัสเซีย สำหรับที่นี่ได้เรียนรู้ความย้อนแย้งของที่มาและความเป็นอยู่ ค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ที่สามารถสืบค้นได้

1.5. ไทย เป็นประเทศต้นทางในการสืบค้น

1.6. จีน ไม่ได้มีโอกาสได้ประเทศนี้จริง แต่ได้สัมผัสจากการที่มีคนจีนยูนนาน มาร่วมงานพบปะเยี่ยมญาติทางตอนเหนือของไทย

2. การสรุปรวมข้อมูล นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาหาจุดเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกันในด้านต่างๆ

3. การเลือกใช้วัสดุ จากที่ดิฉันเคยเลือกใช้ผ้าโทนคร่าที่ไม่ได้มีความหมายมาก เปลี่ยนไปสู่การเลือกใช้วัสดุของแต่ละพื้นที่เท่าที่หาได้ เช่น ผ้าลายพื้นเมือง หรือด้ายที่ผลิตเฉพาะ เพื่อแสดงถึงการเดินทางเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. การทำภาพต้นแบบ ใช้วิธีการถ่ายภาพจากสถานที่ประทับใจและสถานที่ที่มีประวัติศาสตร์ นำภาพเข้าสู่โปรแกรม Photoshop เพื่อสร้างลายจำลองเข้ากับพื้นที่ จากนั้นนำต้นแบบที่ได้มาเตรียมงานกับเฟรมที่ซึงด้วยผ้าชนิดต่างๆ

ภาพที่ 39 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างต้นแบบ

ภาพที่ 40 อุปกรณ์สำหรับการทำเฟรมและวางแบบ

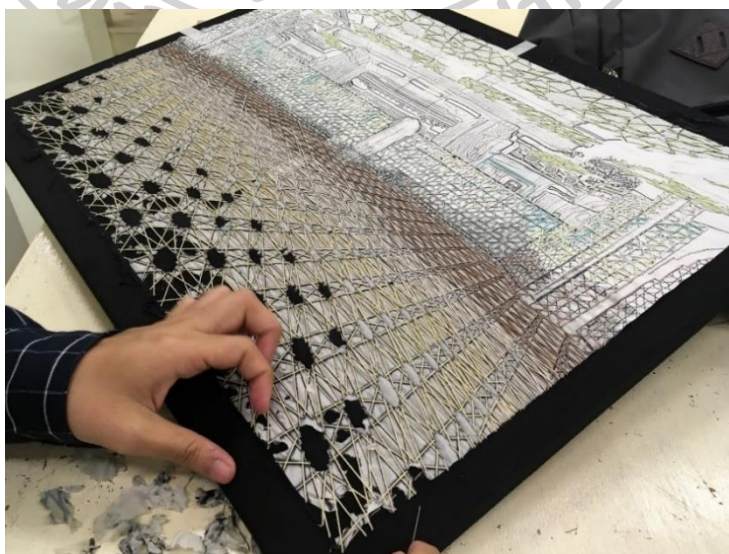
2. การลงมือปฏิบัติงาน

2.1. นำภาพต้นแบบวางบนเฟรม ใช้เทปกาว หรือเข็มหมุดยึดกระดาษไว้กับเฟรม และลงมือปัก โดยเลือกใช้ด้ายตามที่ต้องการ

ภาพที่ 41 การปักภาพในส่วนต่างๆ

2.2. เมื่อปักเสร็จแล้วนำน้ำมาราด รอซักพักจนน้ำซึม จึงแกะกระดาษออก ระวังอย่าเทน้ำมากเกินไปและอย่าใช้ต้นแบบที่พิมพ์ด้วยภาพสีเพราะจะทำให้สีหมักพิมพ์ตกใส่งานได้

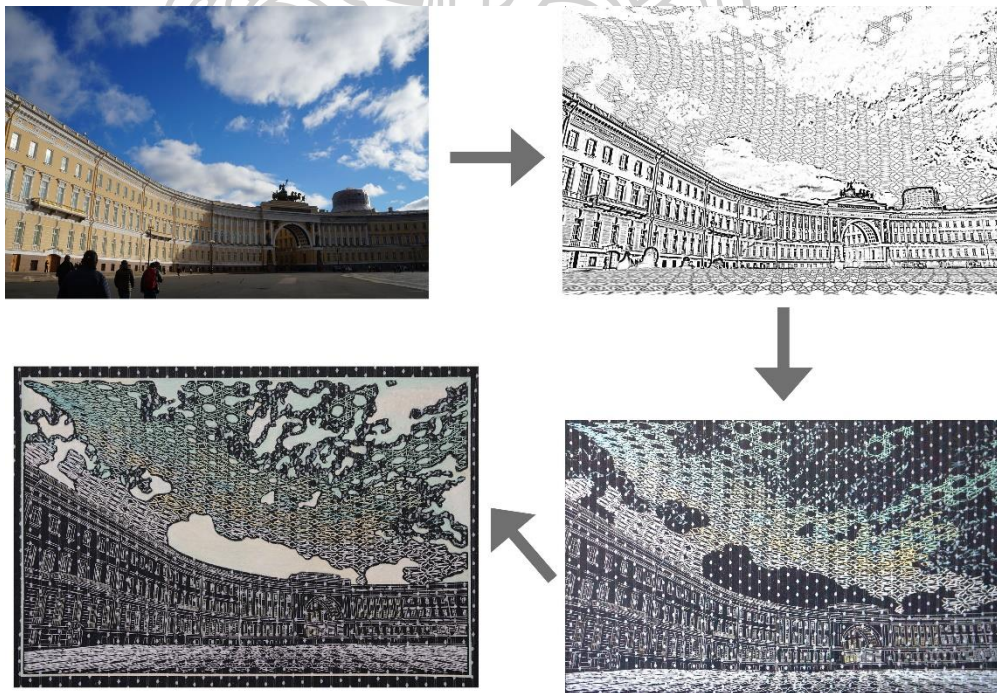
ภาพที่ 42 การแกะกระดาษออกหลังปักเสร็จ

2.3. ในงานบางชิ้นมีการลงสีเข้าไปด้วย ต้องแกะให้กระดาษให้หมดก่อน จึงลงสีตามพื้นที่ที่ต้องการ โดยการใช้สีจะต้องเลือกสีที่เข้ากับเส้นด้ายในบริเวณนั้นๆ

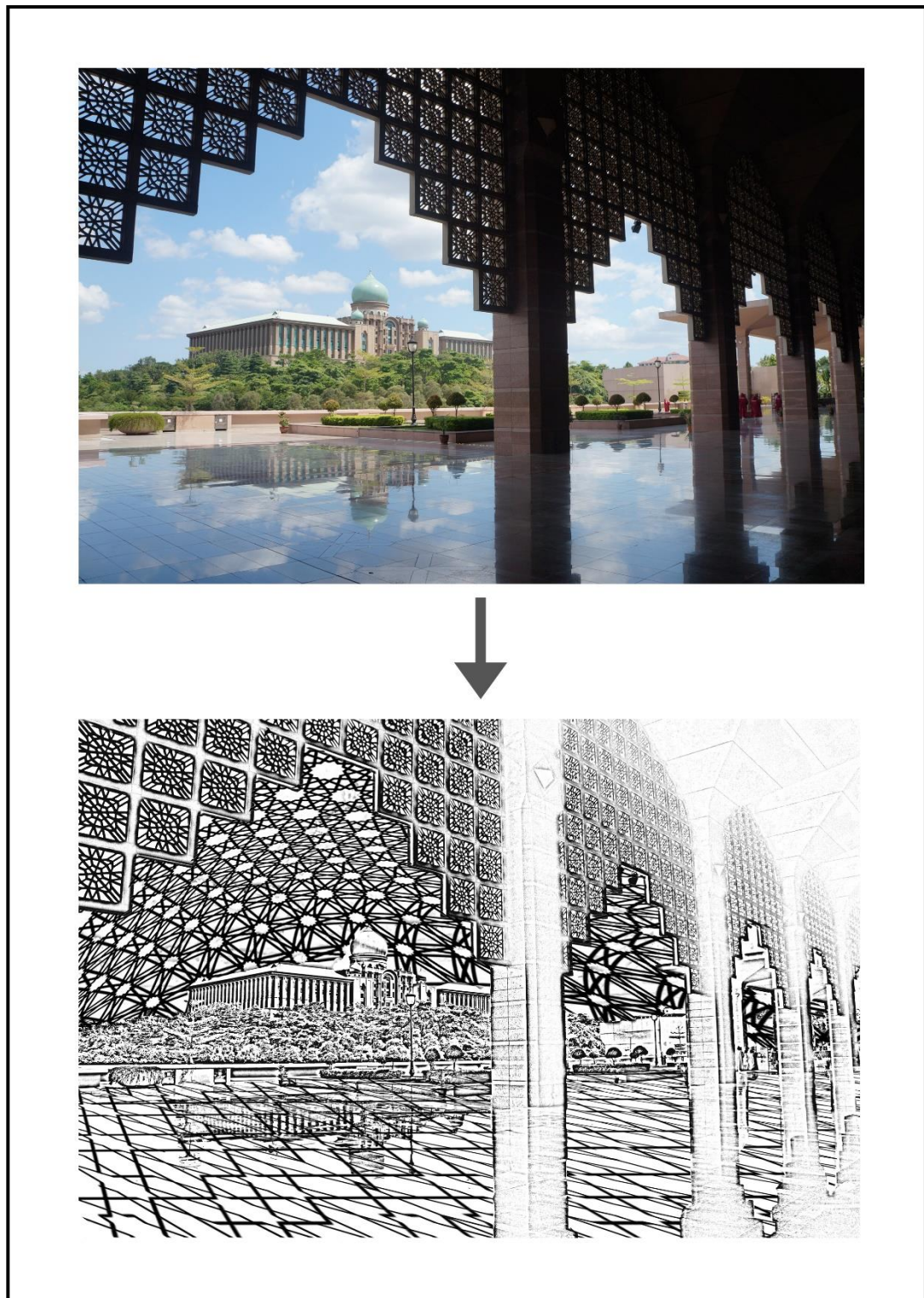
ภาพที่ 43 การลงสีหลังจากแกะกระดาษออกเรียบร้อยแล้ว

2.4. ตรวจสอบผลงานในขั้นสุดท้ายว่าเป็นไปตามต้องการหรือไม่ และเก็บรายละเอียดในจุดบกพร่องต่างๆ

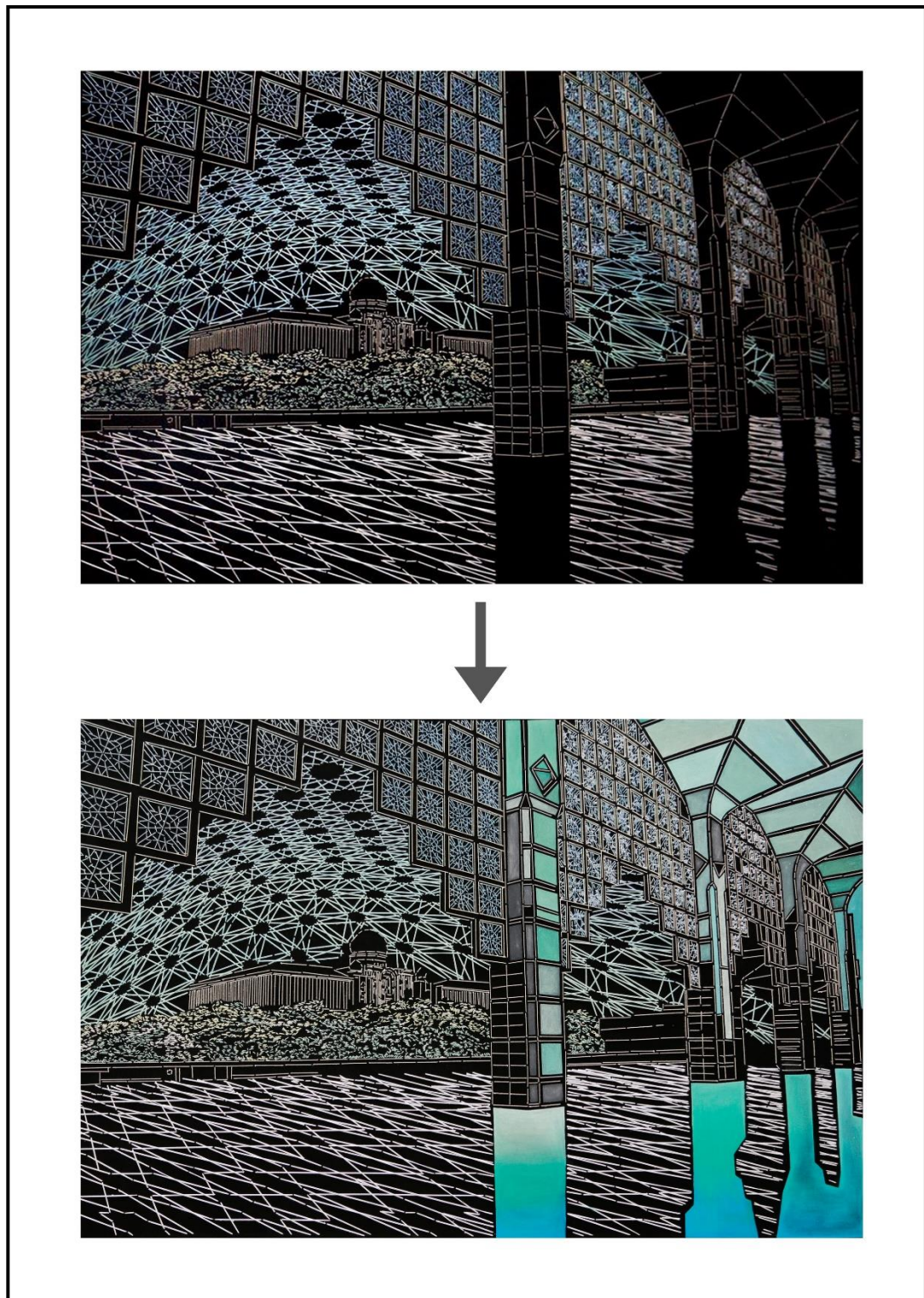
ภาพที่ 44 ตัวอย่างขั้นตอนการทำงานตามลำดับ

ภาพที่ 45 การถอดแบบร่างจากภาพจริงสู่การคัดลอกลายเส้นในโปรแกรม Photoshop

ภาพที่ 46 การเพิ่มเติมรายละเอียดด้วยสีอะคริลิคหลังจากปักภาพเสร็จ

บทที่ 4

การพัฒนาผลงาน

การเริ่มต้นสร้างสรรค์งานวิทยานิพนธ์

การพยายามค้นหาความหมายและรูปแบบของดิฉันในช่วงแรกค่อนข้างสับสน เพราะมัน
ประจวบเหมาะกับการที่ประสบพบเจอกับเรื่องราวๆในชีวิต ทำให้ไม่มีสมาธิ และจิตใจไม่นิ่ง หลังจากที่ได้
ได้ออกเดินทางก็ทำให้เข้าใจว่าควรทำอะไรต่อ และออกมาในรูปแบบที่อิงไปกับสถานที่ที่อะส่วนใหญ่

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

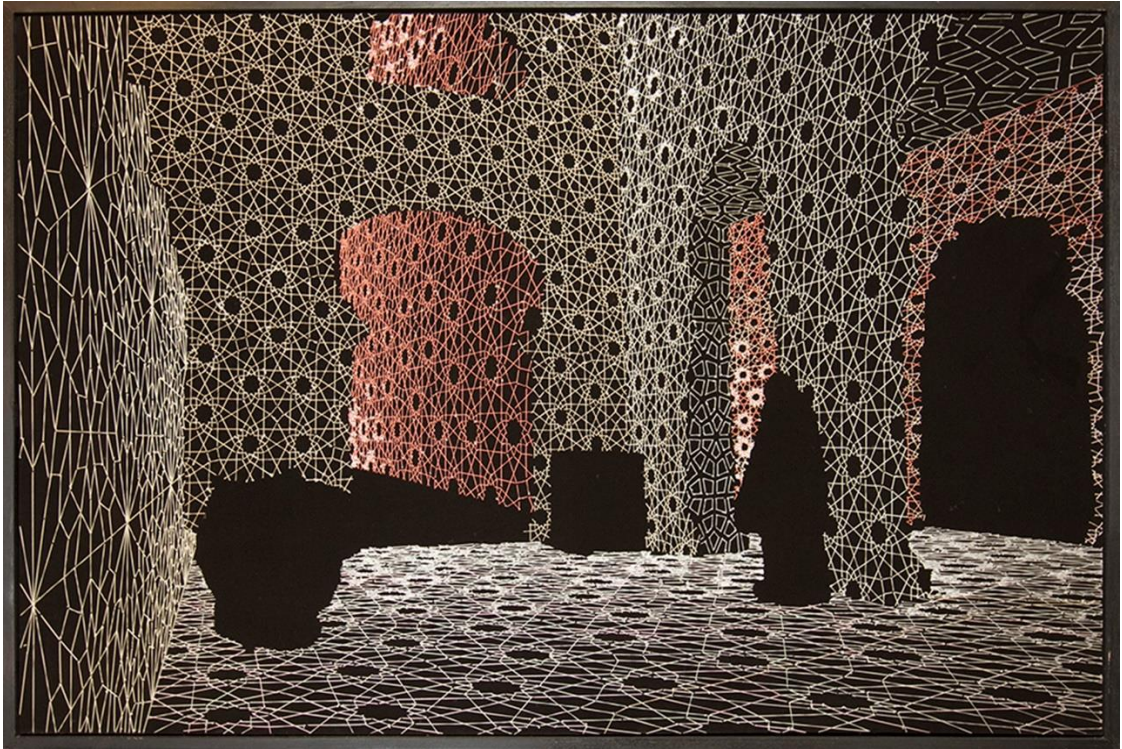
ภาพที่ 47 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ การเคลื่อนไหวในความรู้สึก

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 110 x 165 ซม.

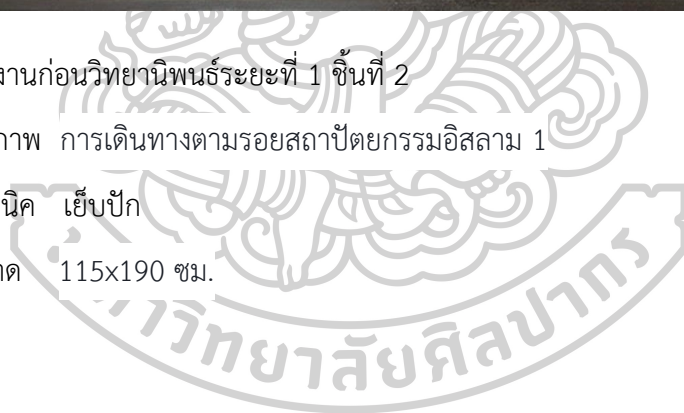

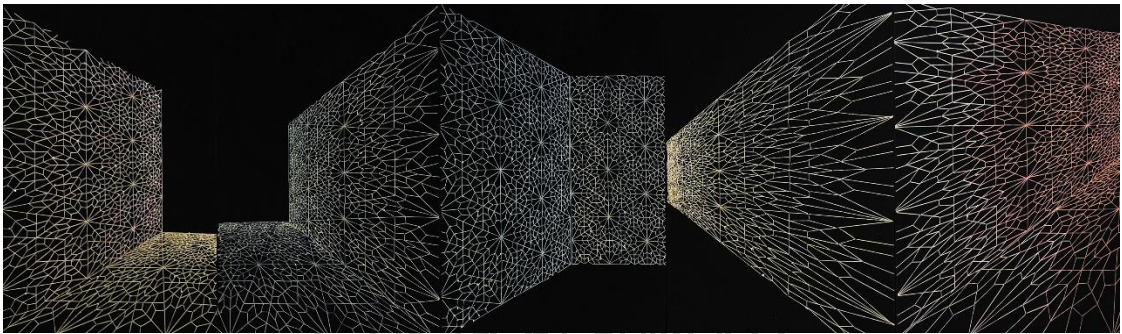
ภาพที่ 48 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ การเดินทางตามรอยสถาปัตยกรรมอิสลาม 1

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 115x190 ซม.

ภาพที่ 49 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

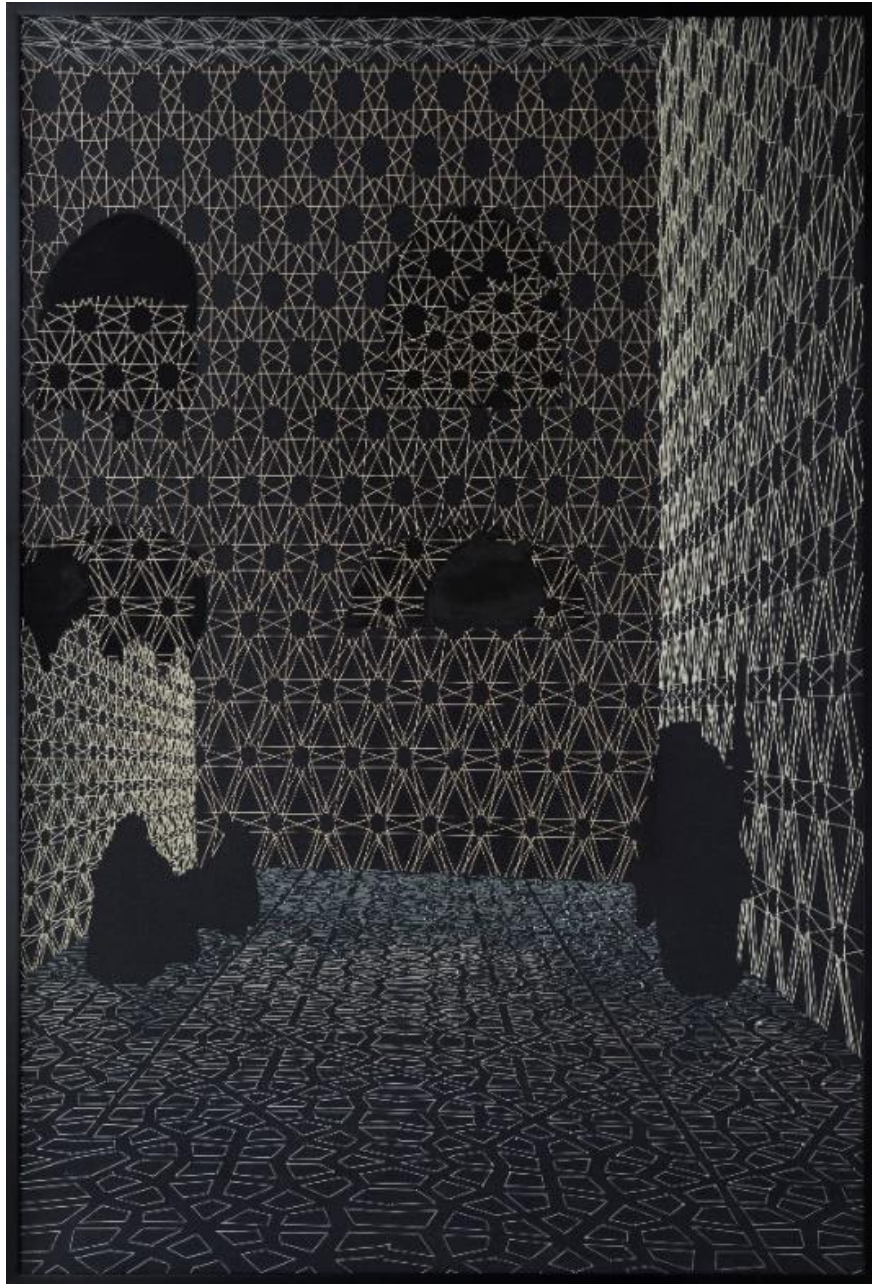
ชื่อภาพ Untitle

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 130 x 450 ซม.

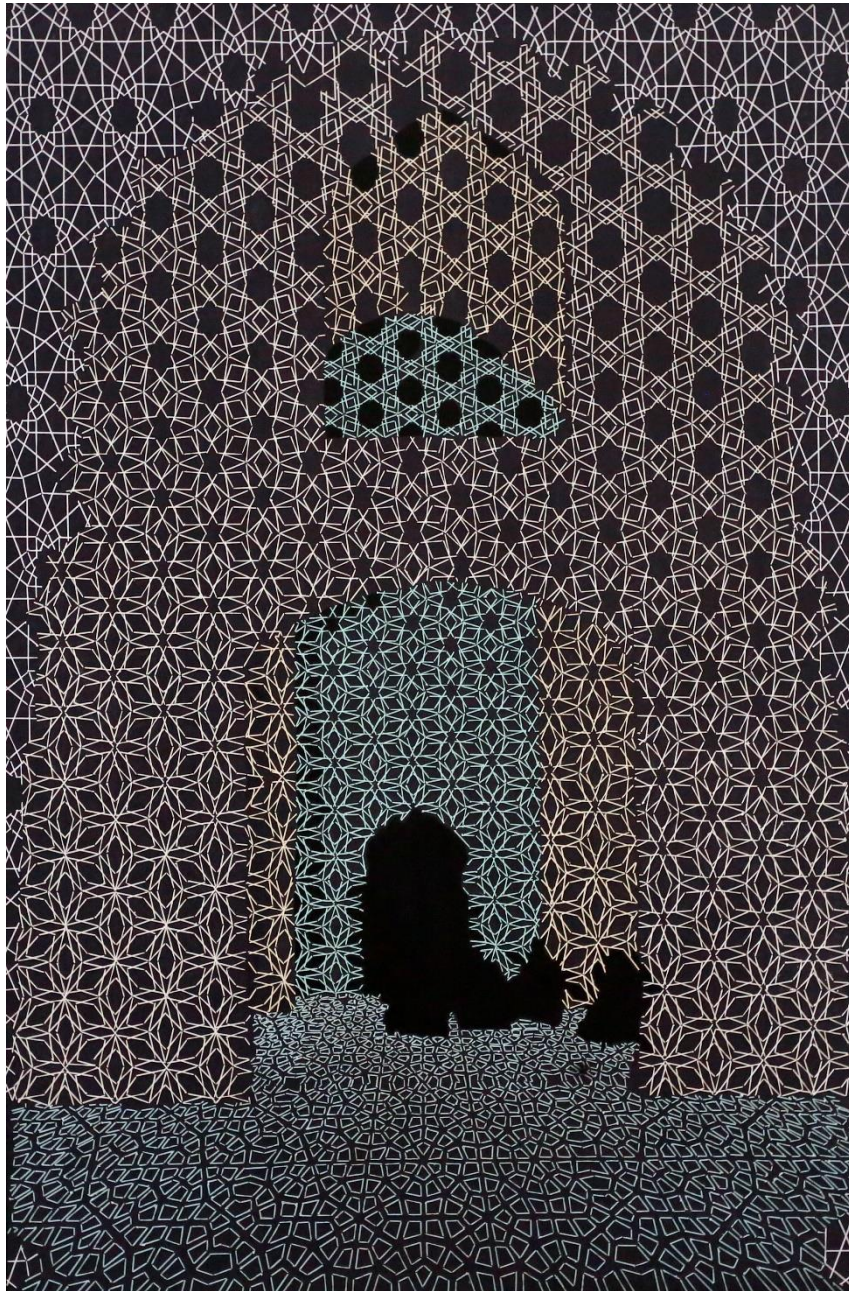
ภาพที่ 50 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ Inside

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 200 x 120 ซม.

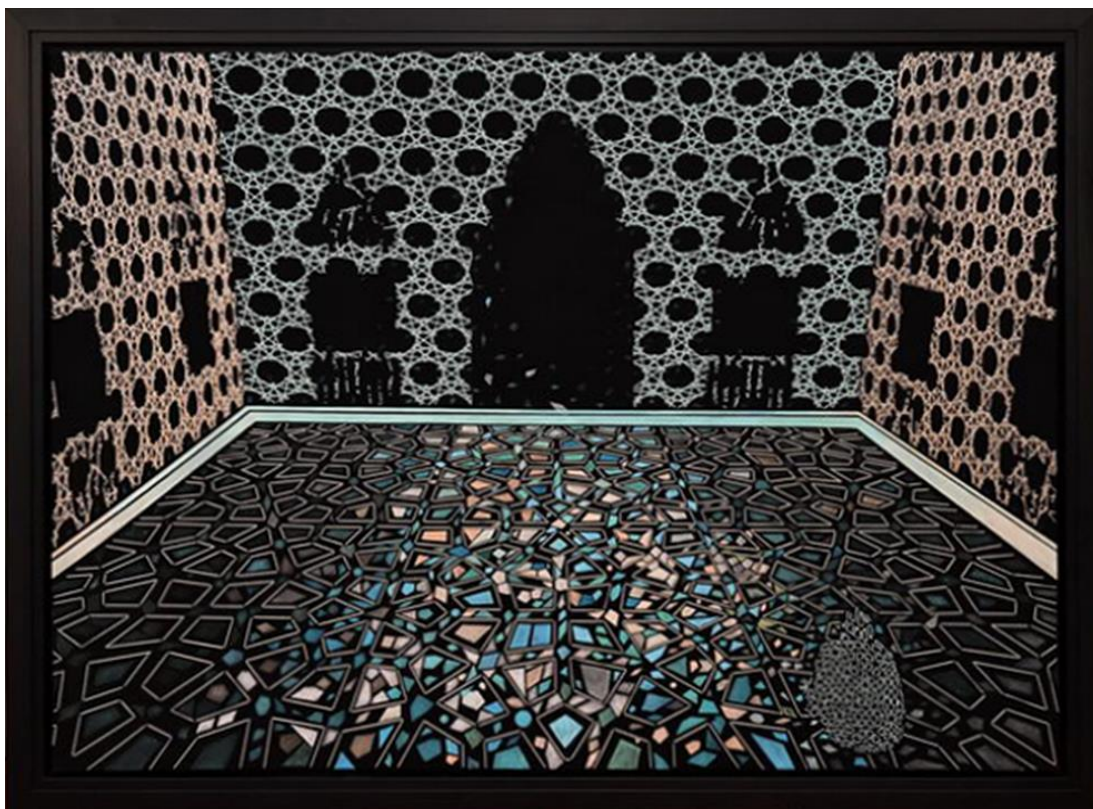
ภาพที่ 51 ผลงานก่อนนิทรรศานิทรรศการระยะที่ 1 ชั้นที่ 5

ชื่อภาพ การเดินทางตามรอยสถาปัตยกรรมอิสลาม 2

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 186x124 ซม.

ภาพที่ 52 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 6

ชื่อภาพ มัสยิดจักรพงษ์

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 115 x 165 ซม.

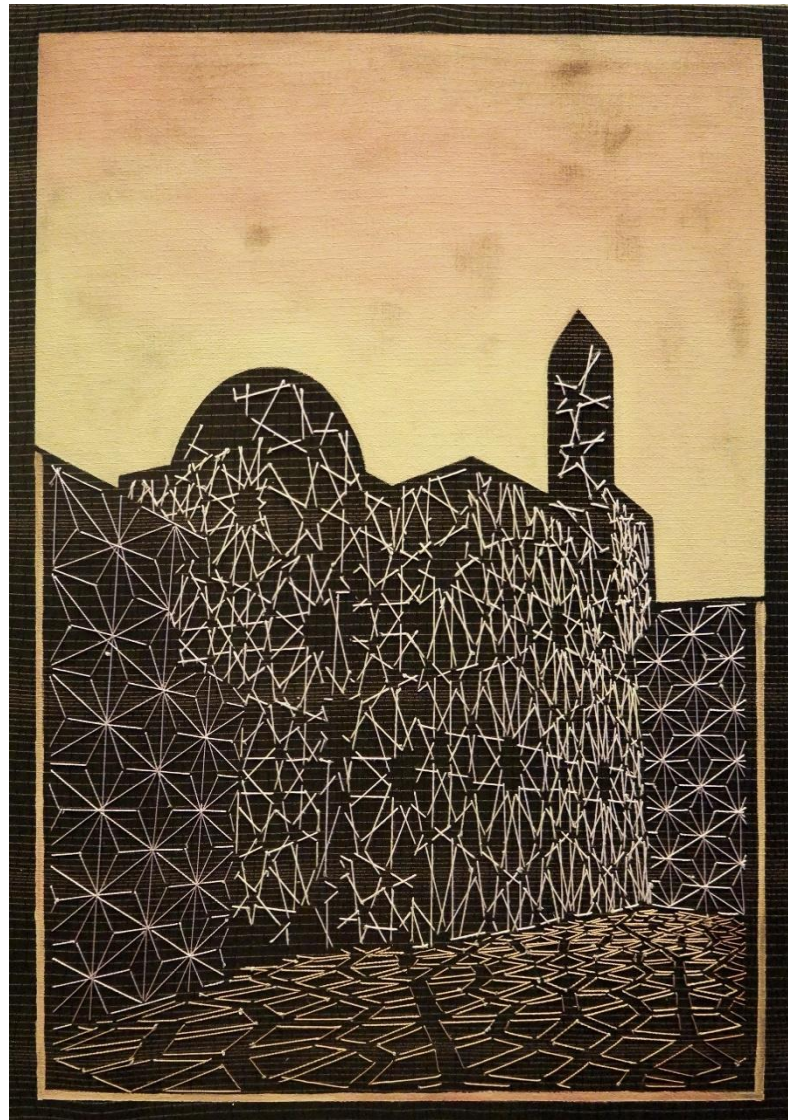
จากภาพตัวอย่างงานแสดงถึงความพยายามจะใช้สถานที่ให้มากขึ้นแต่ยังคงเป็นพื้นที่ภายใน เพราะกลัวการควบคุมไม่ได้ของทัศนธาตุ มีบ้างที่ออกไปสู่พื้นที่ภายนอกแต่ไม่ชัดเจน ดิฉันจึงต้องกล้าจะเลือกมุมมองใหม่อย่างจริงจัง

ดิฉันได้เริ่มการสร้างงานจากภายนอกเป็นเรื่องเป็นราวเมื่อครั้งไปยังประเทศญี่ปุ่น ณ ตอนนั้น มีความท้าทายด้วยกับเวลาอันสั้น และวัสดุที่มีจำกัด เห็นอะไรก็ต้องสื่ออย่างตรงไปตรงมา ทำให้ได้งานทั้งสดและดิบ ทั้งยังมีความสุขสนุกสนาน มีชีวิตชีวามากขึ้น

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ผลงานช่วงนี้เป็นช่วงที่ดิฉันได้ใช้วัสดุอย่างอิสระแต่มีเวลาจำกัดทำให้ดิฉันต้องจัดการกระบวนการคิดแบบรวบรัดและชัดเจน

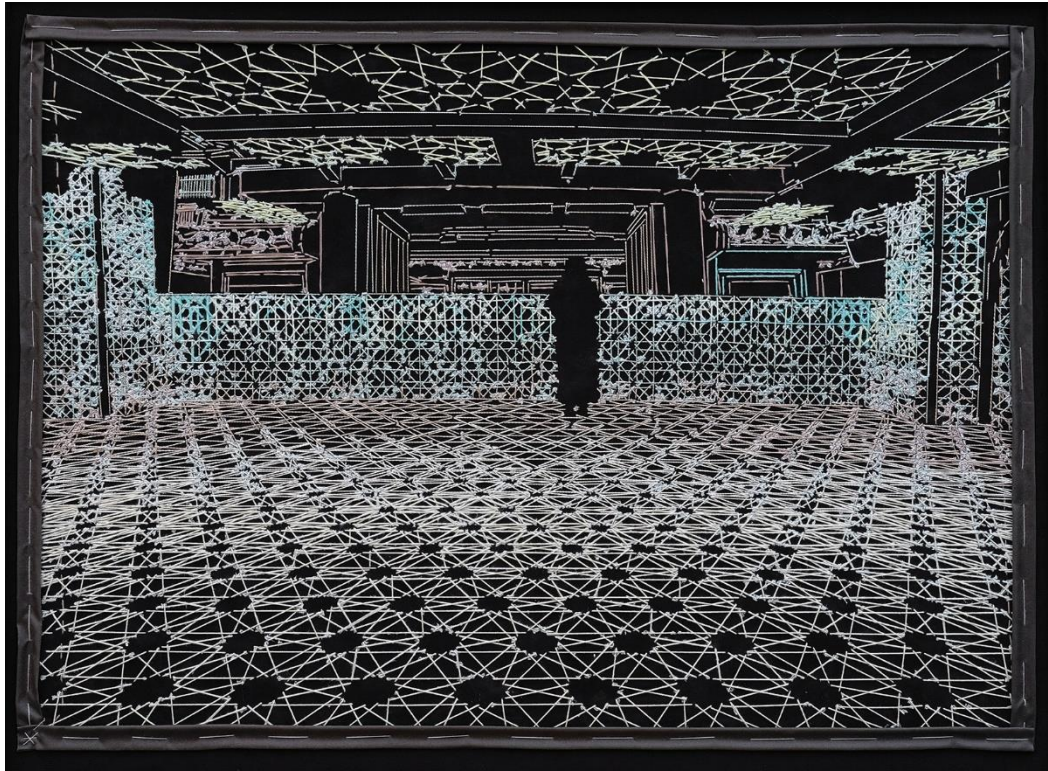

ภาพที่ 53 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ ฟิงพาอาศัย

เทคนิค เย็บปัก/สือะคริลิค

ขนาด 64 x 49 ซม.

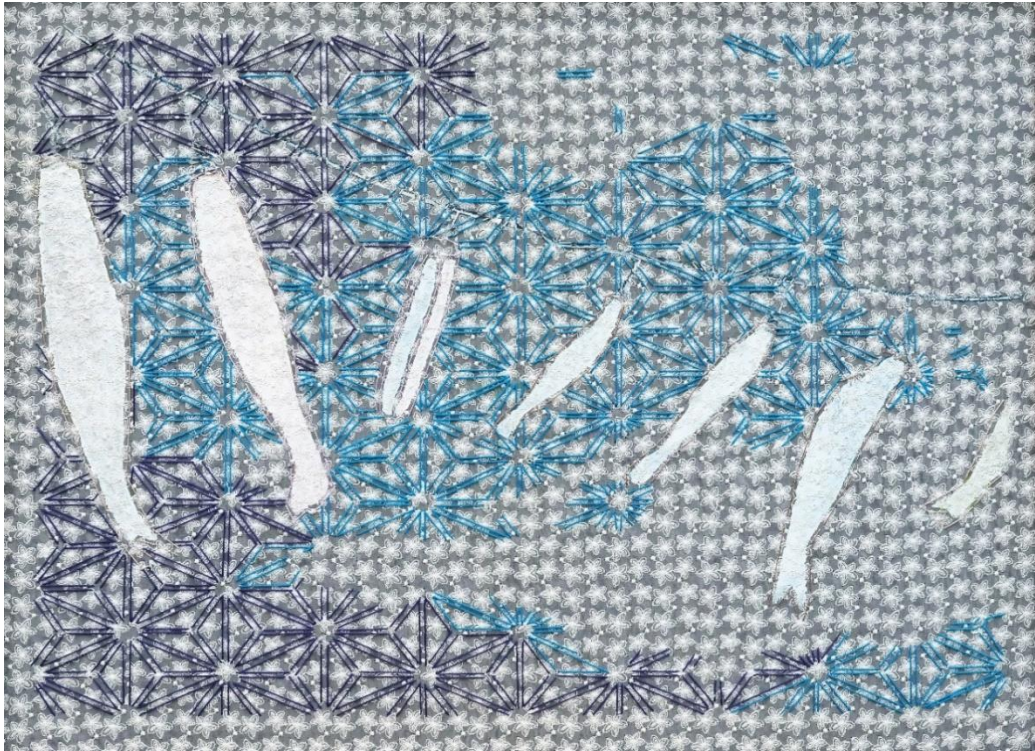
ภาพที่ 54 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ จุดร่วมในความศรัทธา

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 49 x 64 ซม.

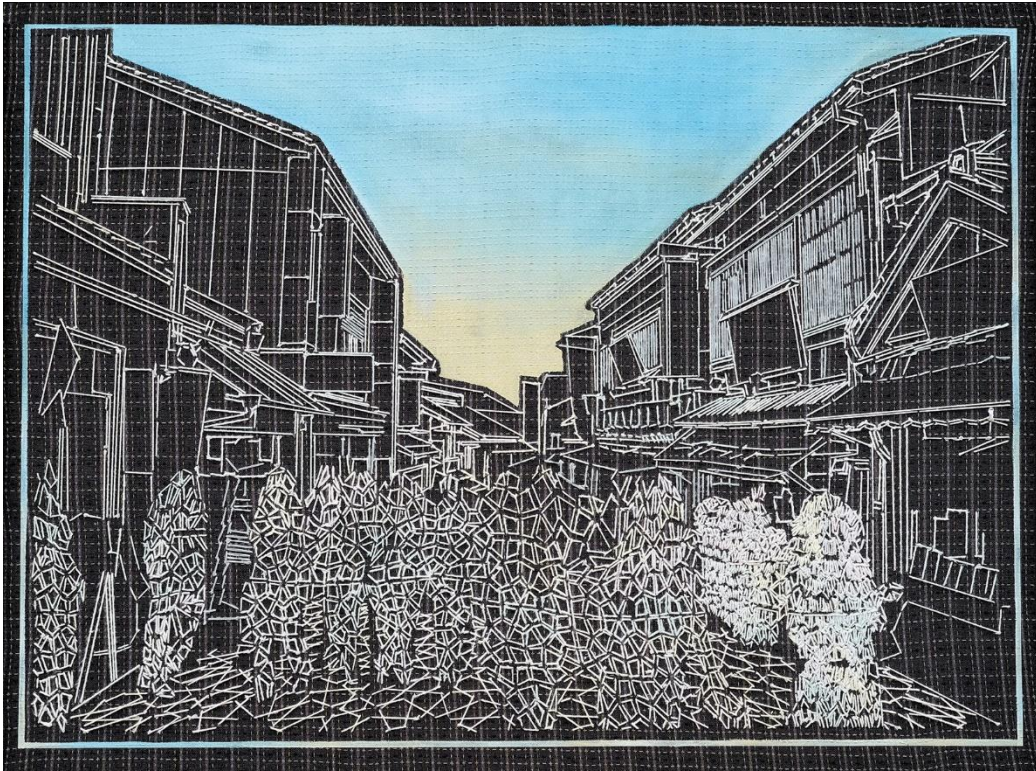
ภาพที่ 55 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ ญี่ปุ่นในความทรงจำครั้งก่อน

เทคนิค เย็บปัก/สีอะคริลิคบนผ้าลูกไม้

ขนาด 49 x 64 ซม.

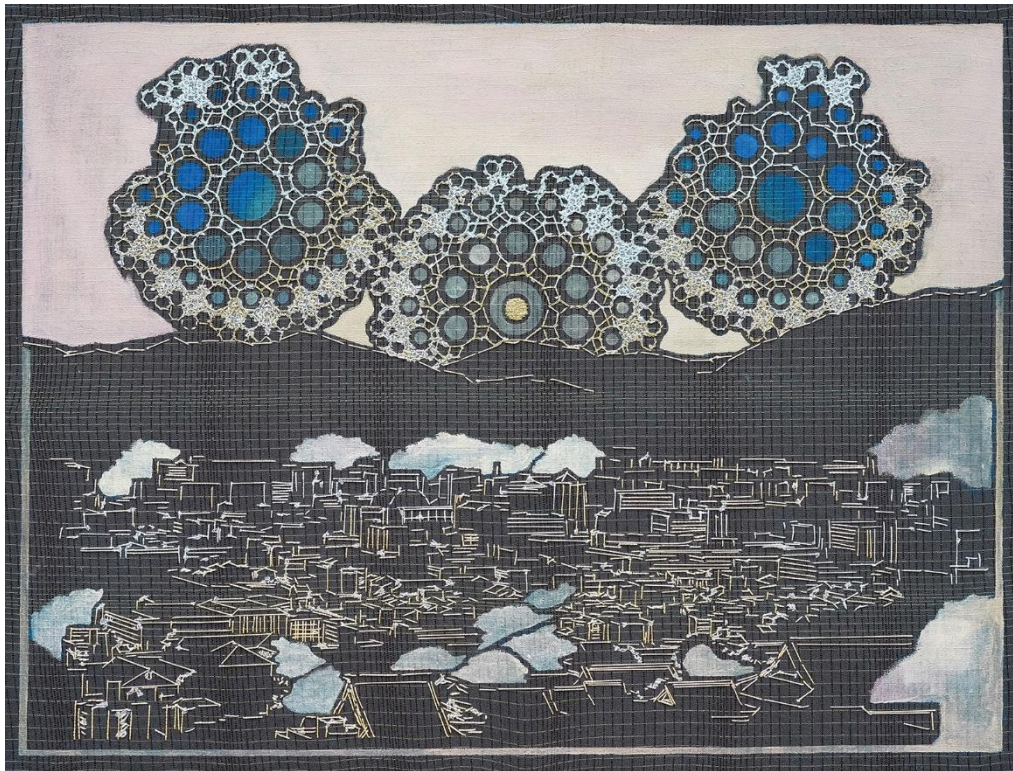

ภาพที่ 56 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ ความแตกต่างที่เหมือนกัน

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 49 x 64 ซม.

ภาพที่ 57 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5

ชื่อภาพ ดินแดนอาทิตย์อุทัย

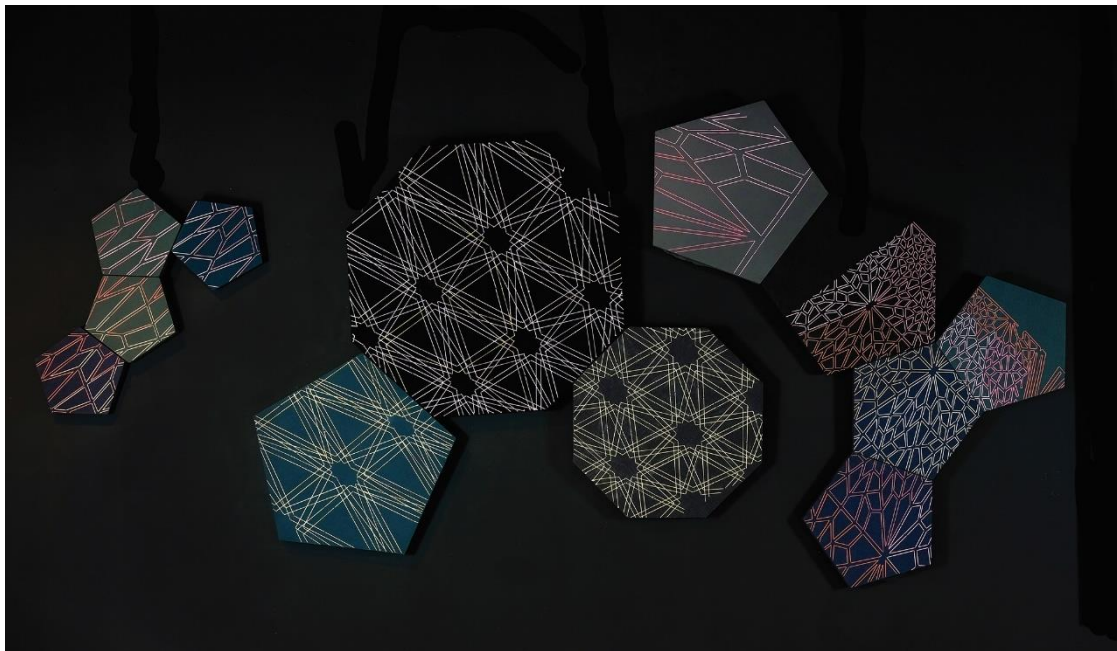
เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 49 x 64 ซม.

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3

เมื่อตัดสินใจแล้วว่า จะใช้การแสดงออกรูปแบบใด ก็มีการทดลองเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดวาง ปกติแล้วในงานจะมีการนำลายมาทำให้เกิดมิติ ดิจนสร้างมิติในพื้นที่จริงด้วยการจัดวางภาพที่มีอารมณ์ ต่างกัน ด้วยเรื่องราวที่เชื่อมโยงกัน และไม่ลืมเรื่องความปราณีตที่เพิ่มมากขึ้น

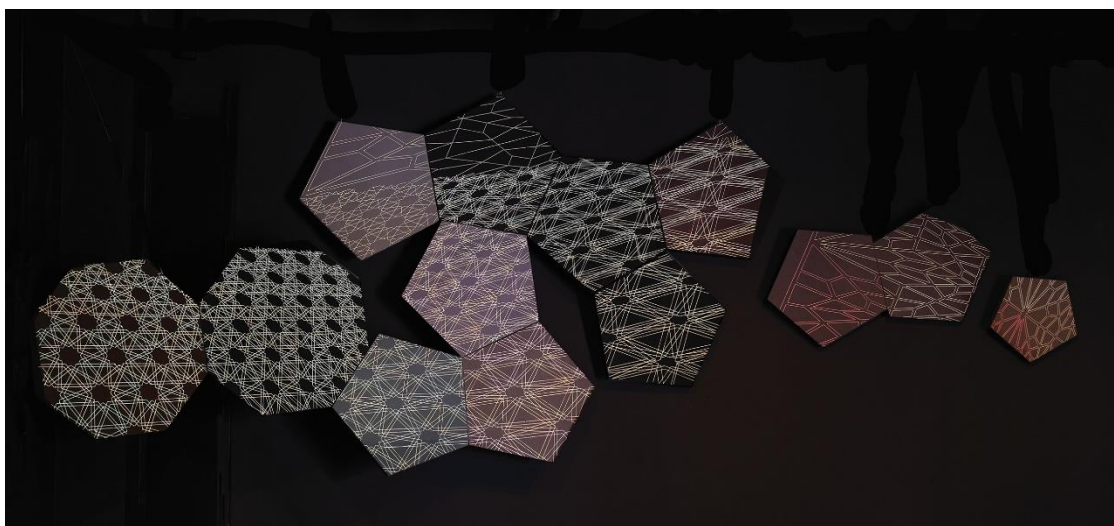
ภาพที่ 58 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ เดินทาง 5

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 410 x 230 ซม.

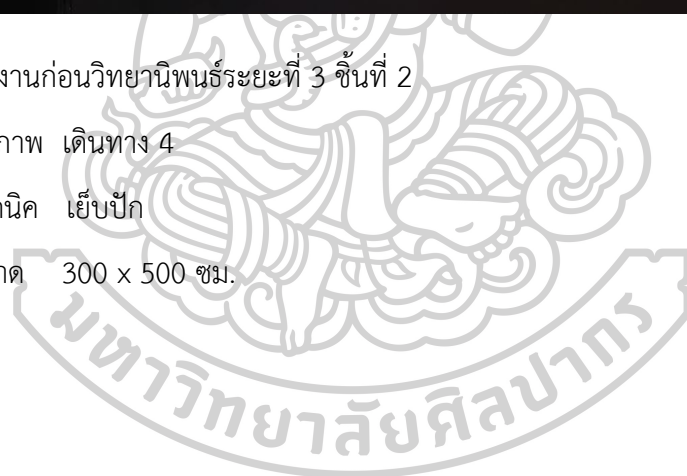

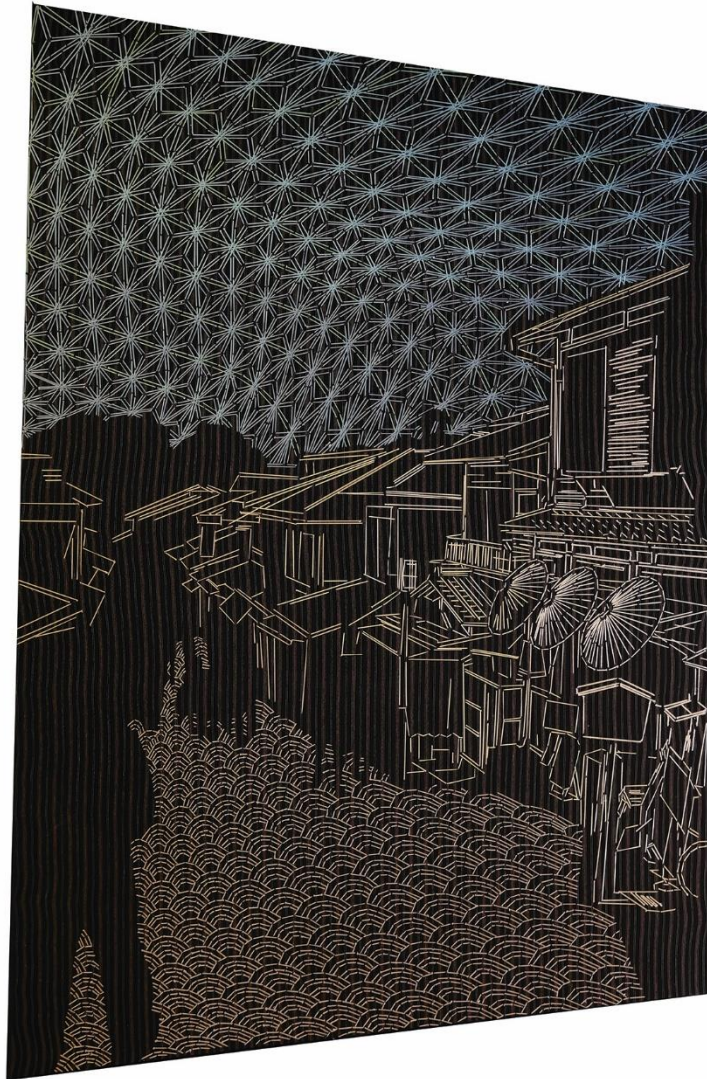
ภาพที่ 59 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ เดินทาง 4

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 300 x 500 ซม.

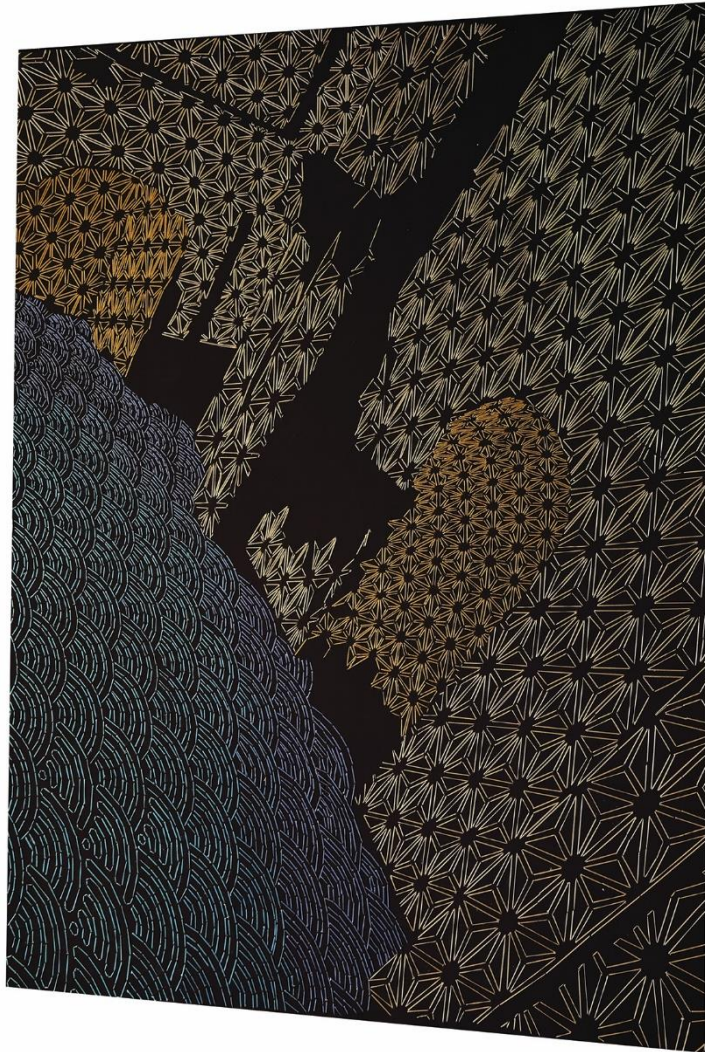

ภาพที่ 60 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ เดินทาง 2

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 168 x 110 ซม.

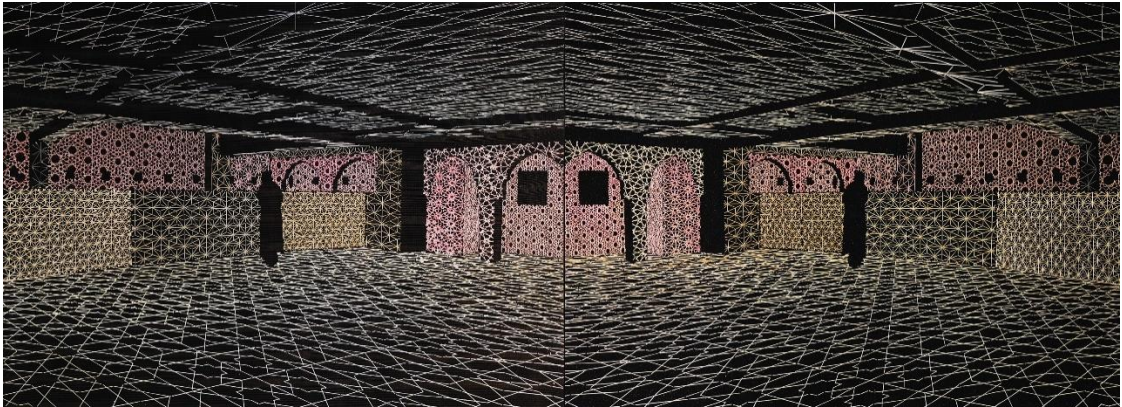
ภาพที่ 61 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ เดินทาง 3

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 168 x 110 ซม.

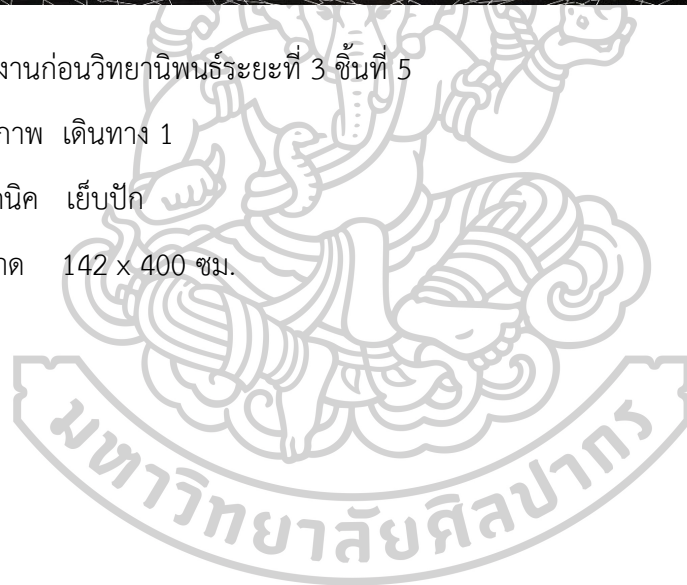

ภาพที่ 62 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ชั้นที่ 5

ชื่อภาพ เดินทาง 1

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 142 x 400 ซม.

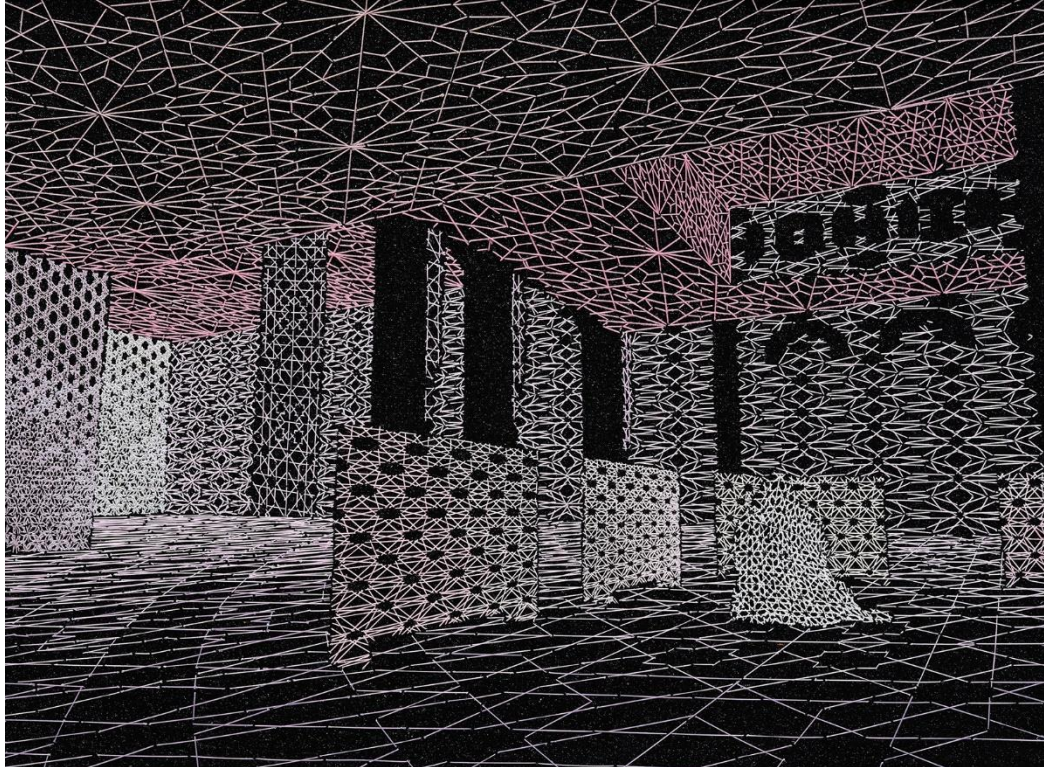

ภาพที่ 63 ภาพเมื่อนำงานในซีดีส์เดินทางมาประกอบกัน

ในผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 นี้ มีความแตกต่างในเรื่องของการจัดวางและการเปลี่ยนรูปทรงของกรอบเพื่อให้สัมพันธ์กับแนวคิด โดยกึ่งกลางตัวงานจะเป็นการแสดงออกในแบบปกติที่ดีฉันเคยทำ ต่อมาในส่วนประกอบอื่นๆ ก็จะเป็นการคลายตัวของรูปทรงของขอบเฟรม และสลายออกมาเป็นทัศนธาตุอีกทอดหนึ่ง

โดยรวมแล้วดิฉันคิดว่า การแสดงออกบนกรอบสี่เหลี่ยมยังให้ผลที่ชัดเจนและควบคุมได้มากกว่า เนื่องจากสามารถจัดวางองค์ประกอบให้เสร็จในครั้งเดียวได้ ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ของดิฉันจึงกลับไปสู่การพุ่งเป้าสู่ความและเนื้อหาที่แสดงออกบนพื้นผ้าสี่เหลี่ยมเช่นเดิม แต่เลือกใช้ลูกเล่นของลายและมุมมองของสถานที่ใหม่ๆ การใช้สีเพื่อแทนค่าในจุดต่างๆที่สัมพันธ์กับเนื้อหา ทำให้ตัวงานมีมิติและสร้างความสงสัยต่อผู้ชม เมื่อผู้ชมสงสัยและถาม นั่นก็คือการบรรลุจุดประสงค์ของดิฉันที่ต้องการสร้างงานศิลปะที่ดึงดูดเพื่อเข้ามาแลกเปลี่ยนและชี้แจงเรื่องราวภายใต้รูปภาพเหล่านี้

ผลงานระยะที่ 4 : ผลงานวิทยานิพนธ์

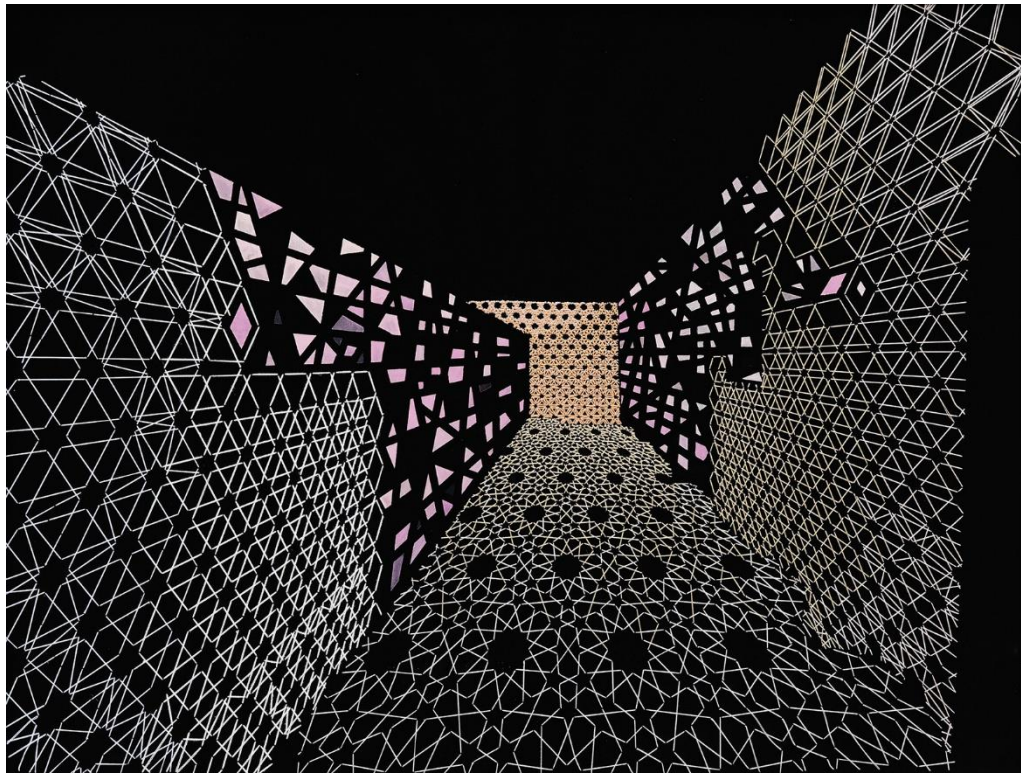
ภาพที่ 64 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ Untitle 3

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 119 x 160 ซม.

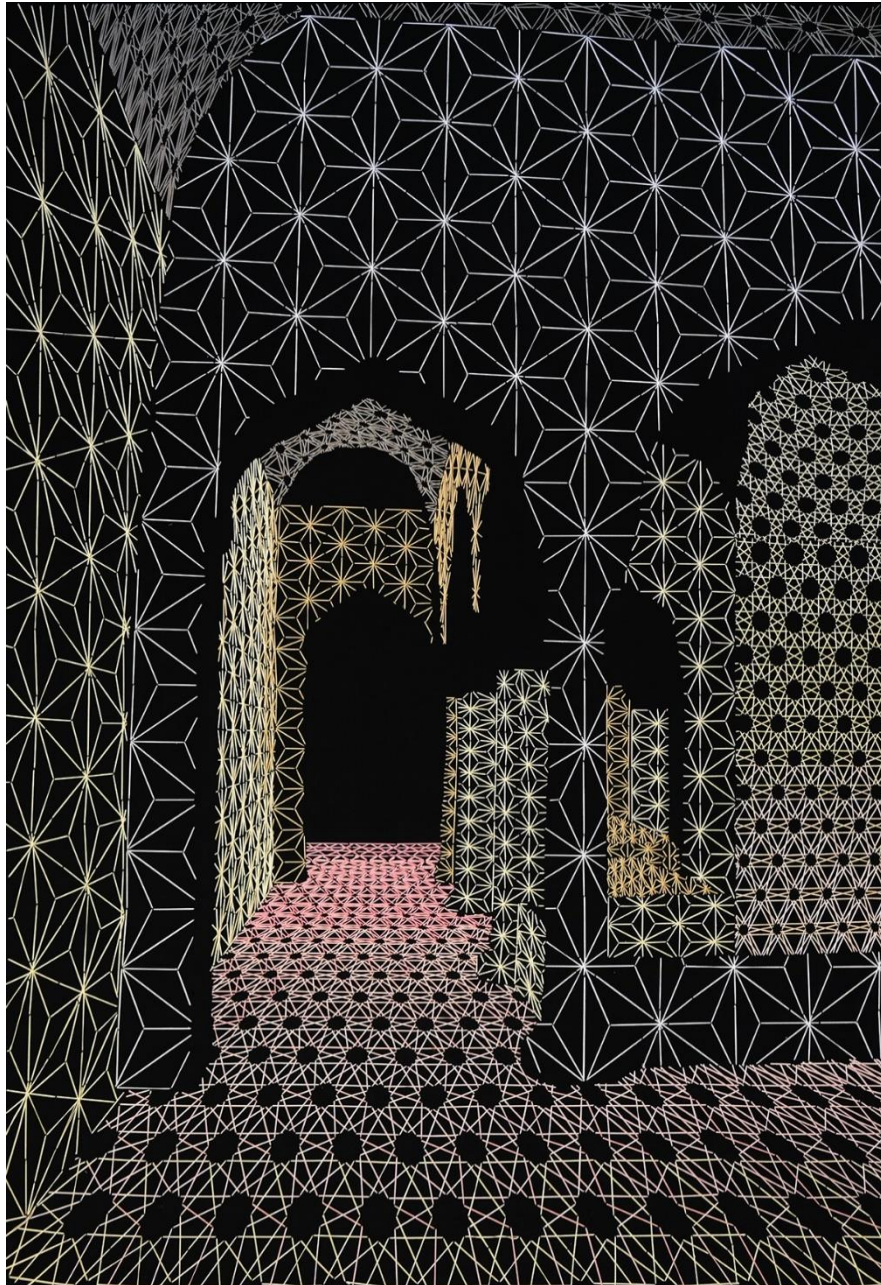

ภาพที่ 65 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ Untitle 4

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลบนผ้า

ขนาด 113 x 150 ซม.

ภาพที่ 66 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ มิติของความศรัทธา 1

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 170 x 120 ซม.

ภาพที่ 67 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ มิติของความศรัทธา 2

เทคนิค เย็บปัก/สือะครีตึคบนผ้า

ขนาด 117 x 160 ซม.

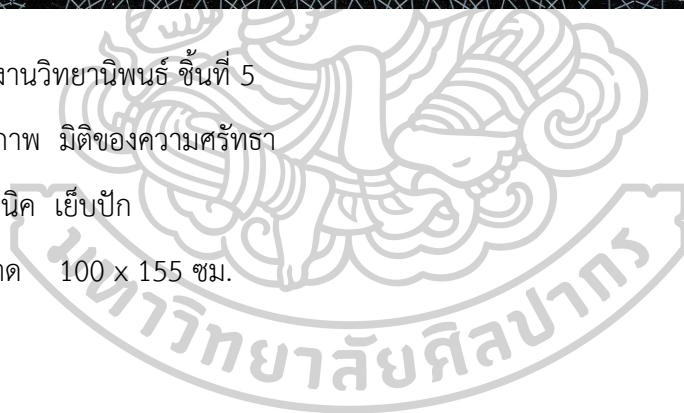

ภาพที่ 68 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

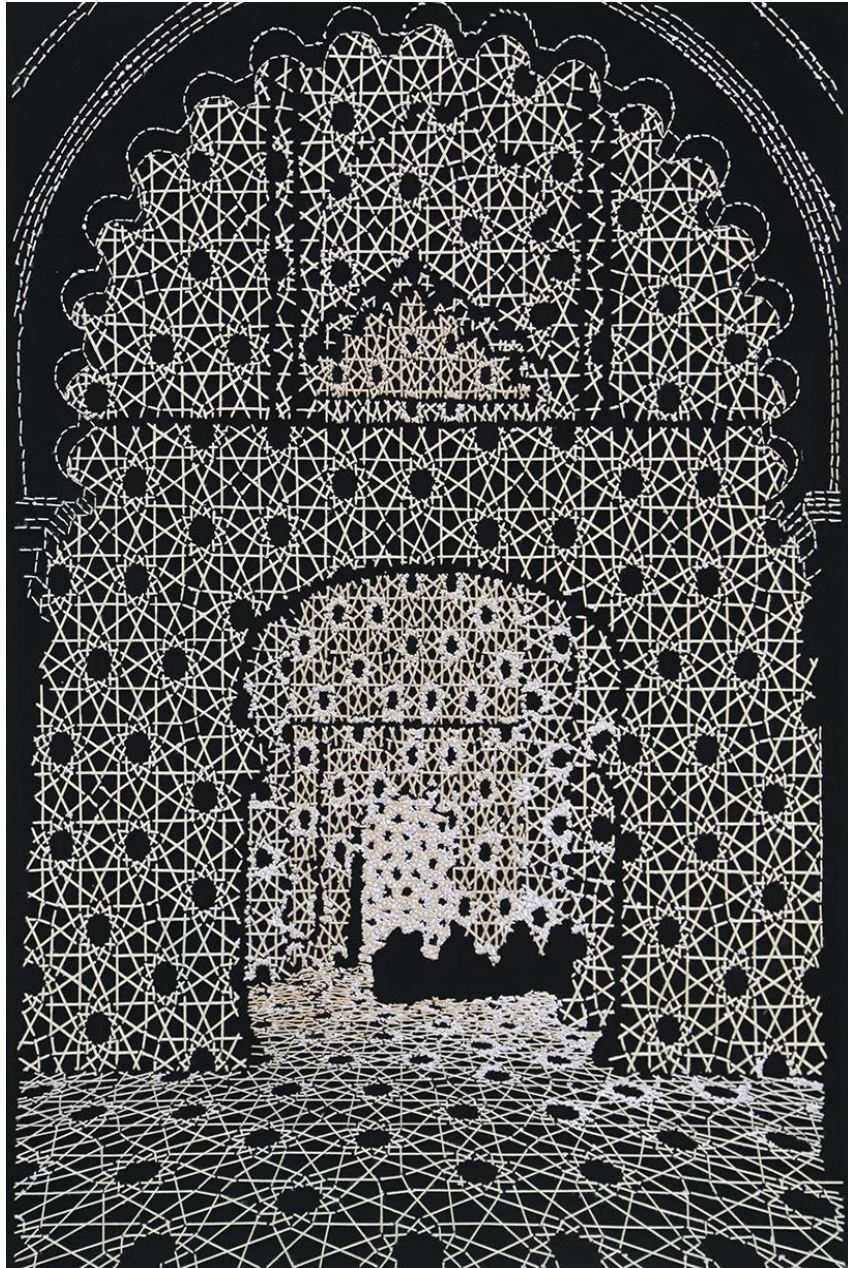
ชื่อภาพ มิตินของความศรัทธา

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 100 x 155 ซม.

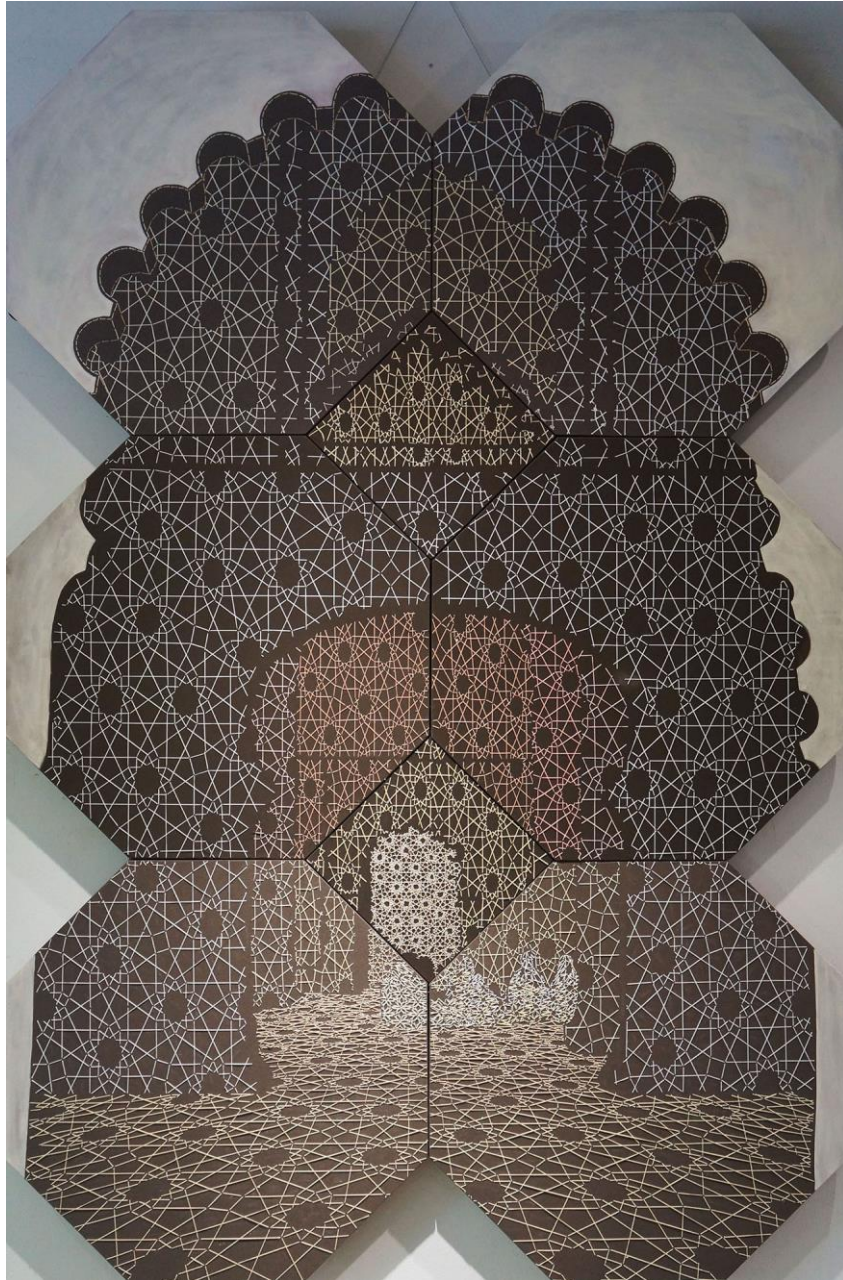
ภาพที่ 69 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ชื่อภาพ The internal structure of the architecture

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 80 x 55 ซม.

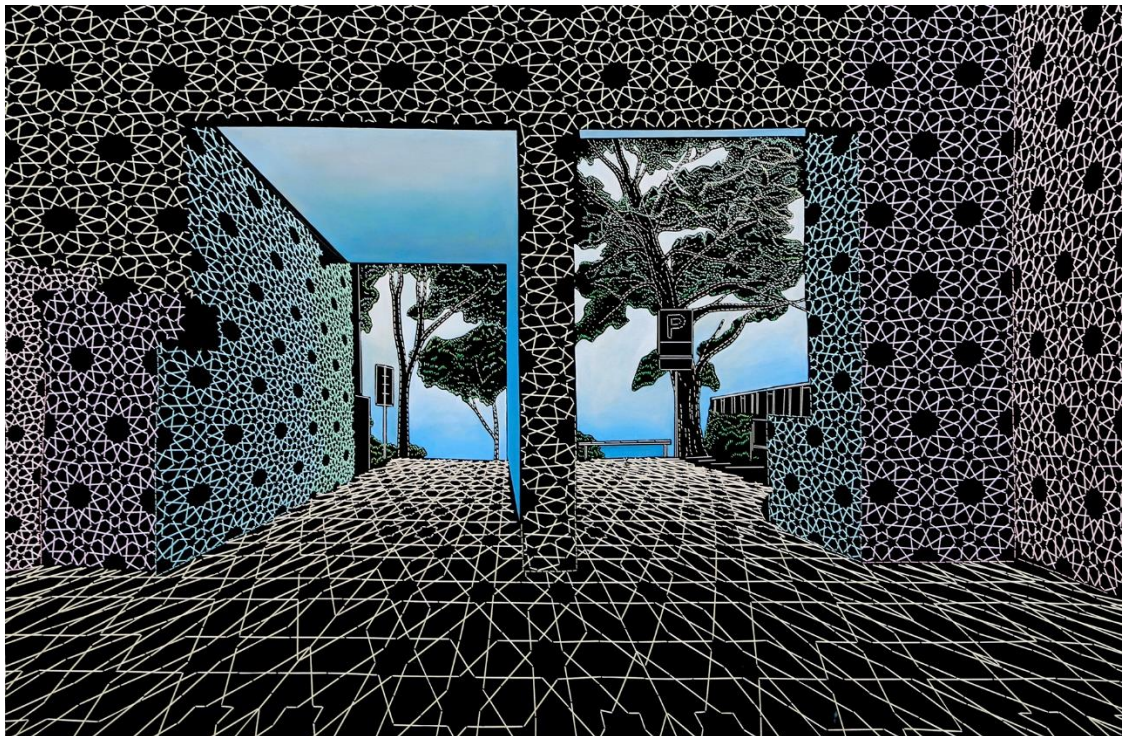
ภาพที่ 70 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ชื่อภาพ รูปร่างในรูปร่าง

เทคนิค เย็บปัก/สีอะคริลิก

ขนาด 160 x 240 ซม.

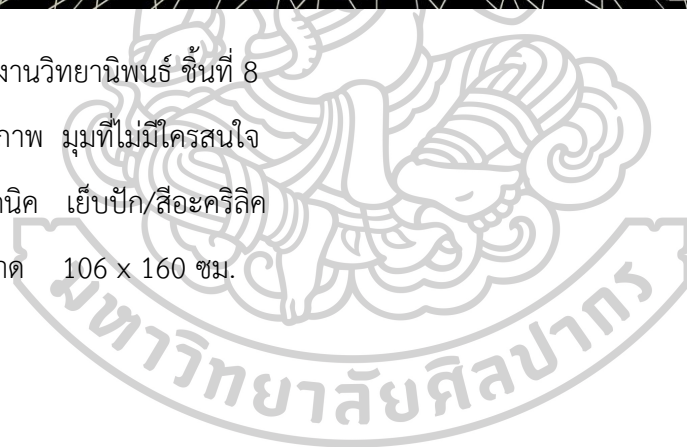

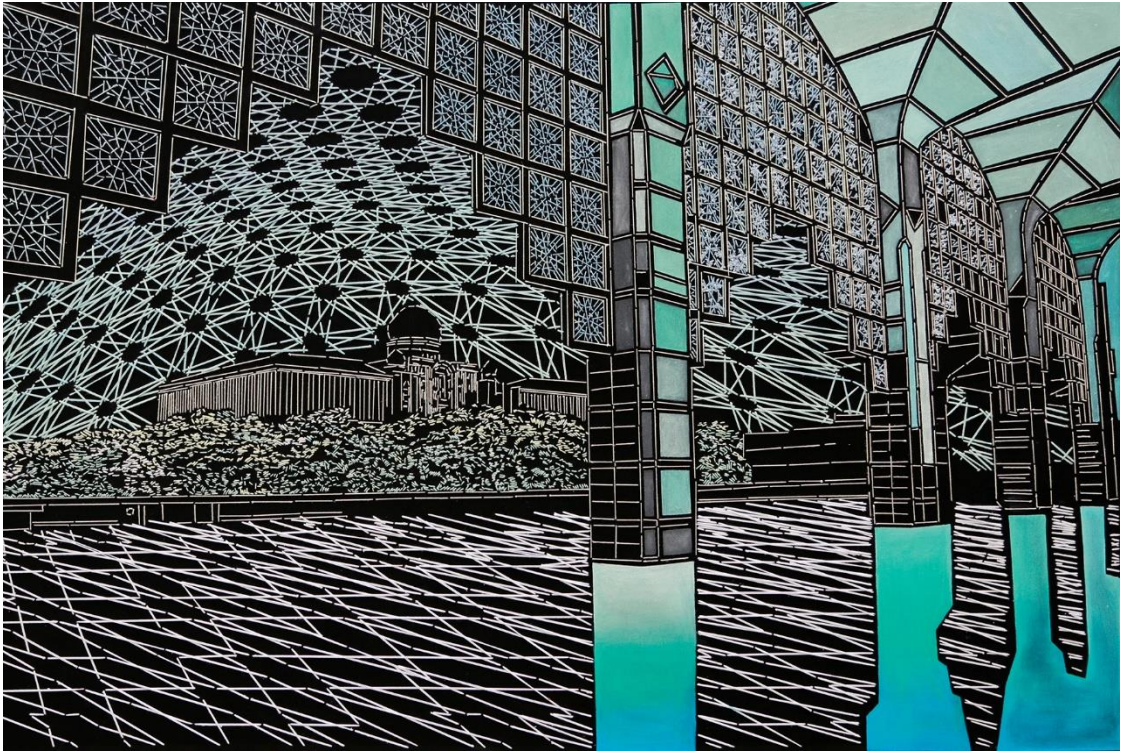
ภาพที่ 71 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ชื่อภาพ มุมที่ไม่มีใครสนใจ

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลิค

ขนาด 106 x 160 ซม.

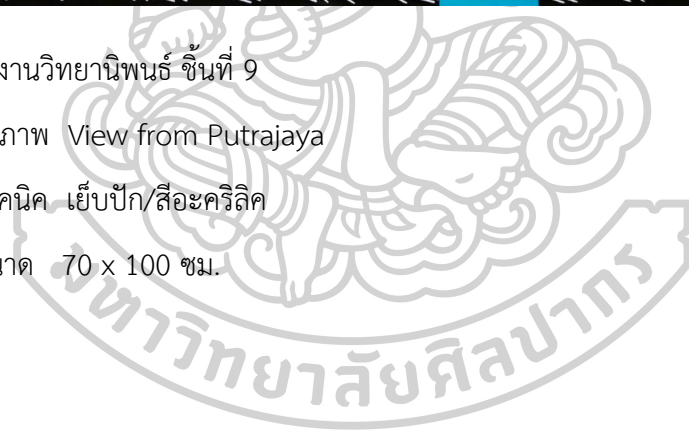

ภาพที่ 72 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9

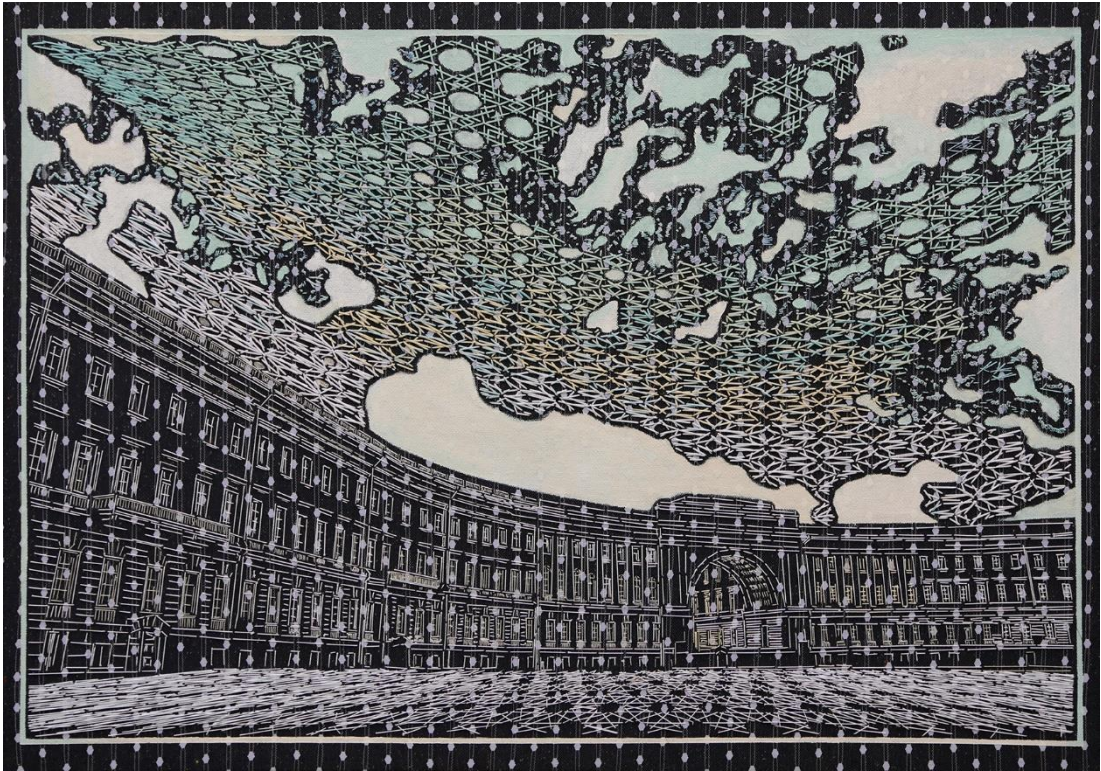
ชื่อภาพ View from Putrajaya

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลิค

ขนาด 70 x 100 ซม.

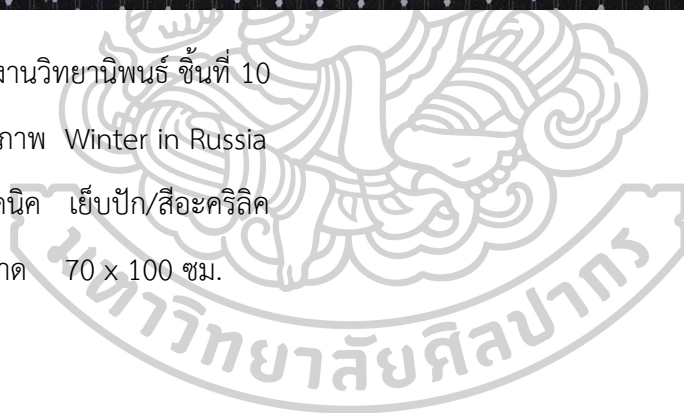

ภาพที่ 73 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10

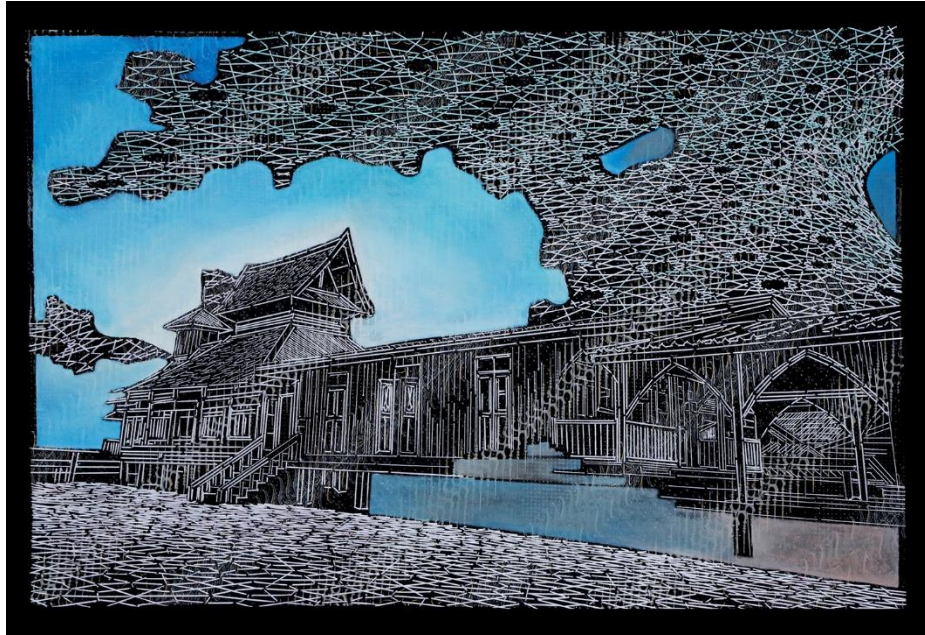
ชื่อภาพ Winter in Russia

เทคนิค เย็บปัก/สือะคริลิค

ขนาด 70 x 100 ซม.

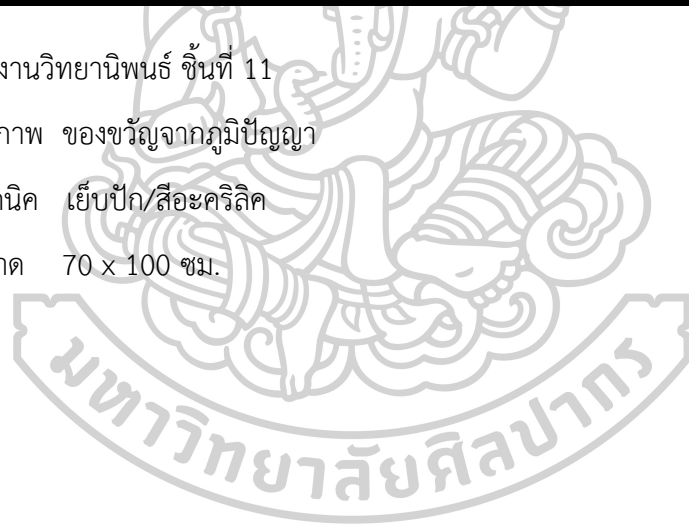

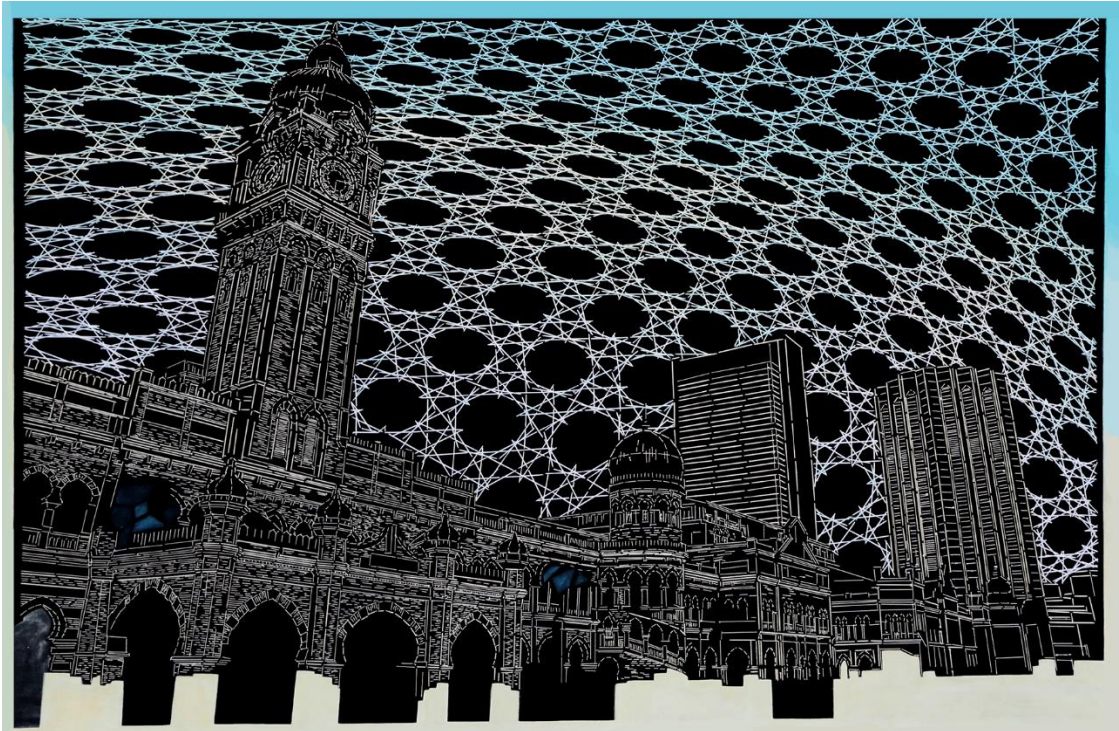
ภาพที่ 74 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11

ชื่อภาพ ของขวัญจากภูมิปัญญา

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลิค

ขนาด 70 x 100 ซม.

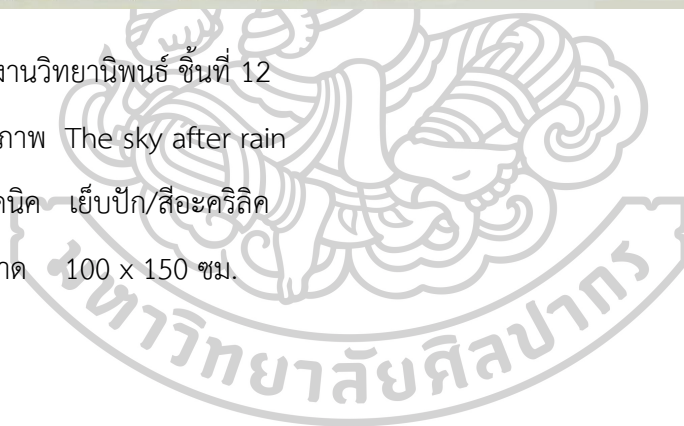

ภาพที่ 75 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 12

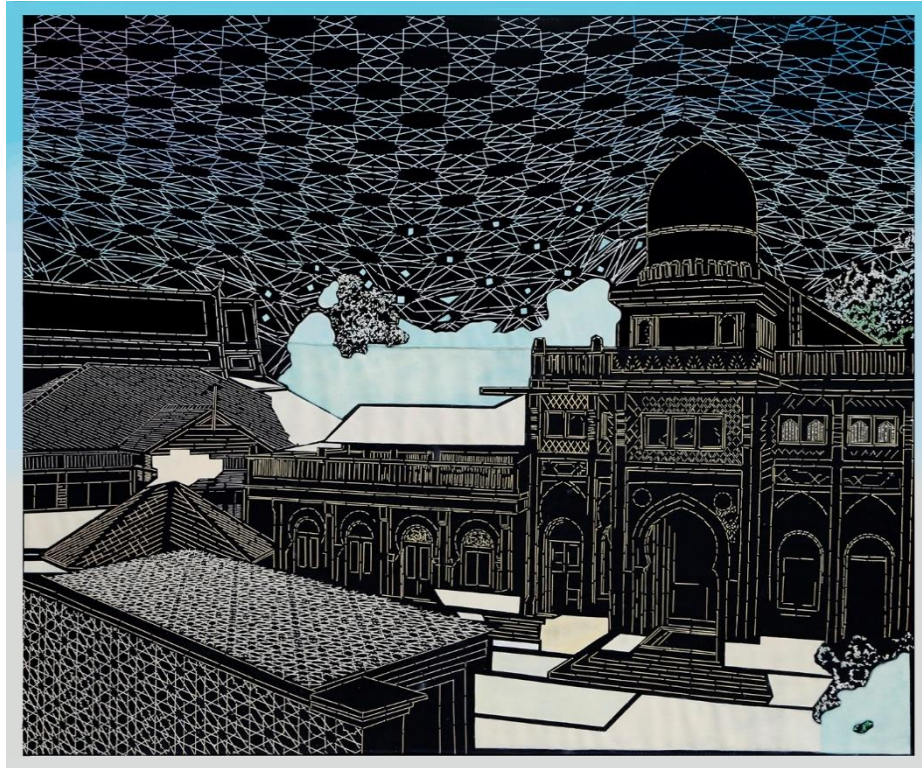
ชื่อภาพ The sky after rain

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลิค

ขนาด 100 x 150 ซม.

ภาพที่ 76 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 13

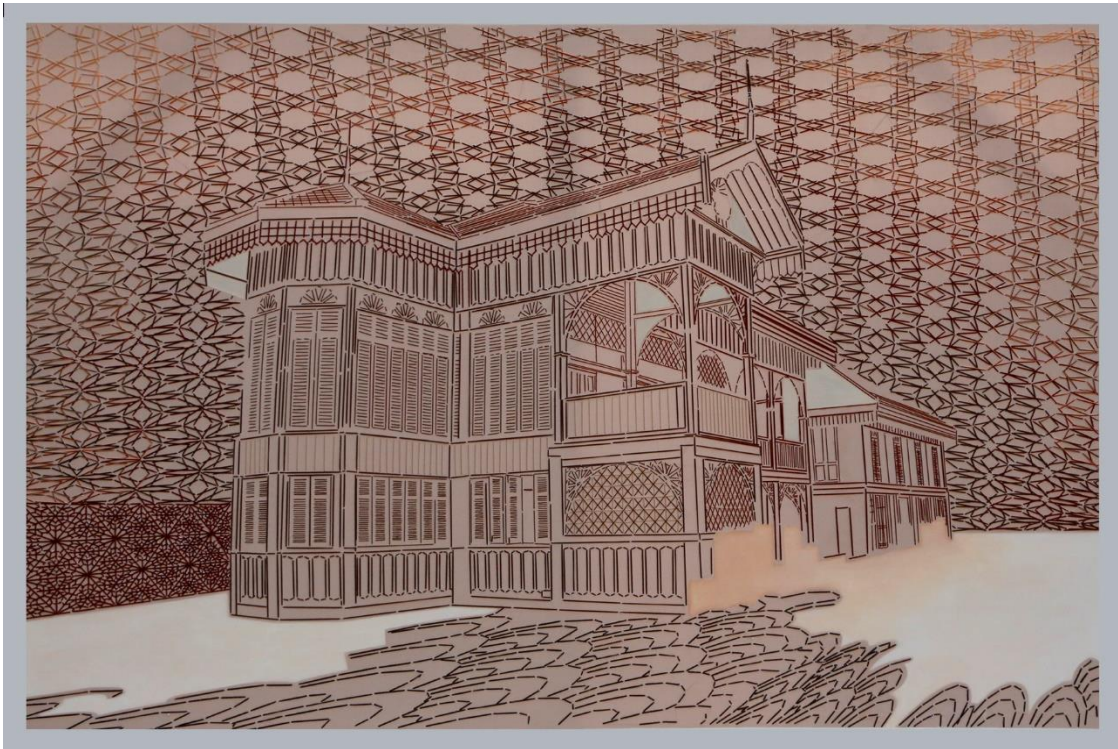
ชื่อภาพ Tonson Mosque

เทคนิค เย็บปัก/สื่อะคริลิค

ขนาด 150 x 180 ซม.

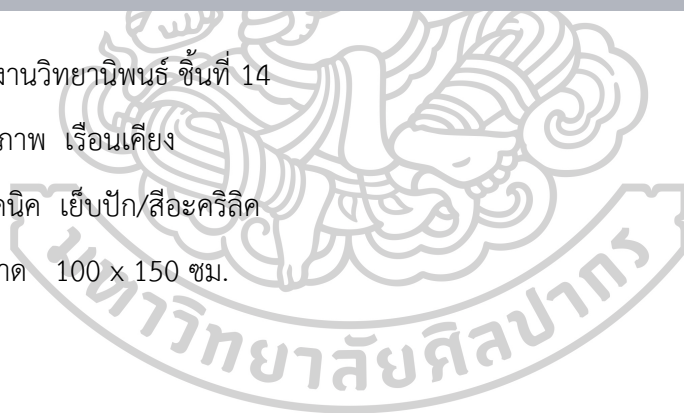

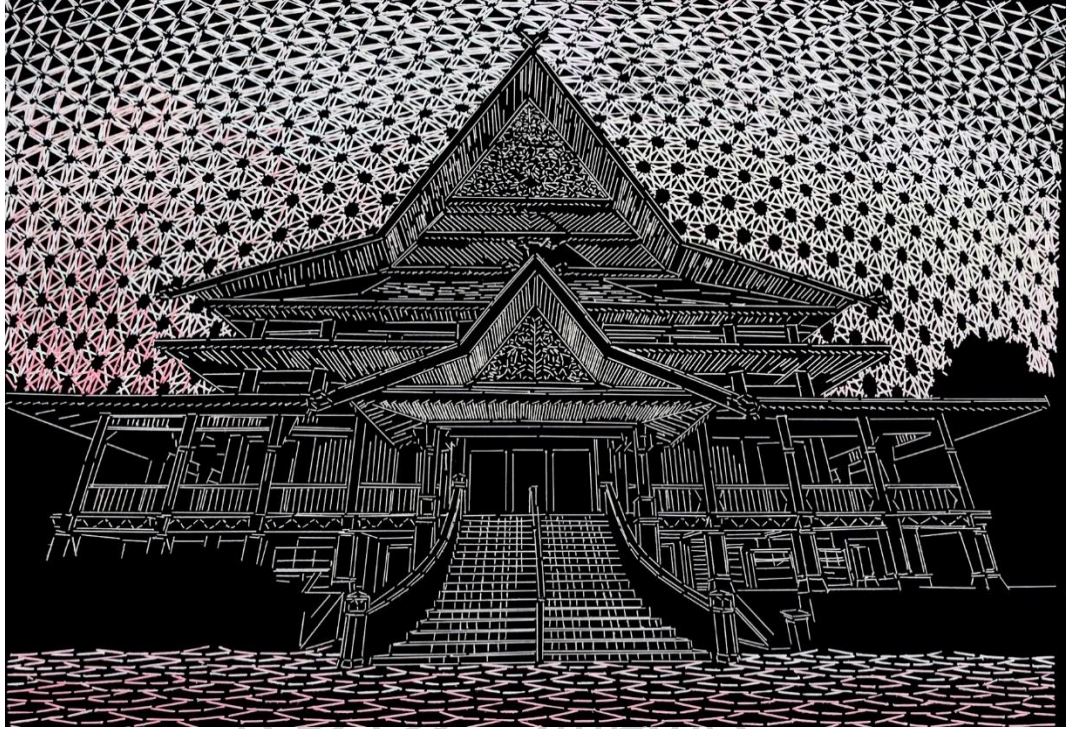
ภาพที่ 77 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 14

ชื่อภาพ เรือนเคียง

เทคนิค เย็บปัก/สีอะคริลิค

ขนาด 100 x 150 ซม.

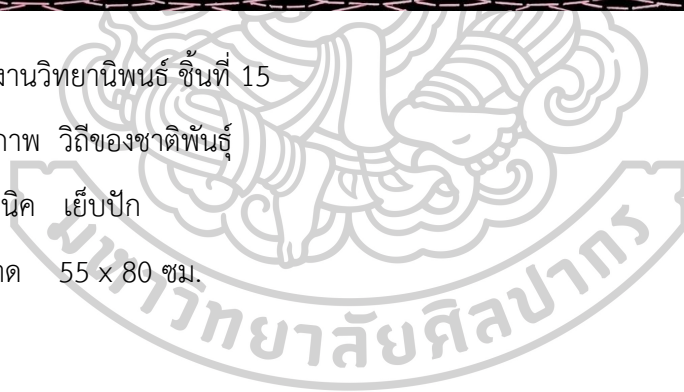

ภาพที่ 78 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 15

ชื่อภาพ วิถีของชาติพันธุ์

เทคนิค เย็บปัก

ขนาด 55 x 80 ซม.

บทที่ 5

สรุปผล

ดิฉันออกเดินทางเพื่อตามหาข้อสงสัยในเชื้อชาติของตัวเองและของแต่ละพื้นที่พบว่า การจะศึกษาประวัติศาสตร์ให้ถ่องแท้ นั้น “ศาสนา” กับความเป็น “รัฐชาติ” ต้องแยกออกจากกัน และวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ก็เป็นตัวสนับสนุนในข้อมูลต่างๆ มีทั้งประเทศที่มีคนมุสลิมเป็นหลัก เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และประเทศที่มีคนมุสลิมเป็นส่วนน้อย เช่น ไทย จีน รัสเซีย ญี่ปุ่น พบว่าแต่ละประเทศมีความทับซ้อนในประวัติศาสตร์ ของชาติพันธุ์และศาสนา ในบางพื้นที่หากวัฒนธรรมหรือศาสนานั้น มีความเป็นภัยต่อความเป็น “ชาติ” ก็จะถูกบิดเบือนประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้สึกชาตินิยม นำไปสู่ความขัดแย้ง และความบอบช้ำทางความรู้สึก

แต่เดิมคนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะของการบูชา กราบไหว้ผีสิง พงมีศาสนาเข้ามาไม่ว่าศาสนาใดก็ตาม ก็ถูกนำมาดัดแปลงให้เข้ากับสิ่งที่ตนเคยรู้จัก ทั้งยังใช้ศาสนามาเป็นแรงจูงใจในการรวมชาติ ฉะนั้นแม้ดิฉันจะบอกว่า ศาสนากับรัฐชาติไม่เกี่ยวกัน แต่มันก็ถูกนำมาใช้ด้วยกันอย่างแยบยล คนใช้กฎเกณฑ์นั้นจะเป็นชนชั้นนำ ส่วนคนถูกบังคับใช้คือประชาชนที่มีความเลื่อมใสในศาสนา มาก มันถึงกลายเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวและเกี่ยวข้องได้ในคราวเดียวกัน ตามแต่จุดประสงค์ของผู้ใช้ แต่ในยุคที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่าย จึงจำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบต่างๆ เพื่อลดความบาดหมาง แตกแยก และเหยียดชาติพันธุ์ของผู้อื่น ทำให้ดิฉันเกิดความคิดนำเอาแง่บวกของสถานที่ที่มีแง่ลบมาเผยแพร่

ดิฉันได้นำลายเรขาคณิตที่ถูกใช้ในสถาปัตยกรรมอิสลามแทนตัวดิฉันและคนในศาสนาทยอยลงไปสถานที่ๆที่เคยไป แสดงออกด้วยวิธีเย็บปักรูปแบบกึ่งนามธรรม ซ่อนคำถามให้ผู้ชมอยากรู้เบื้องหลังของภาพ เสมือนภาพถ่ายที่ซ่อนประวัติศาสตร์ของแต่ละสถานที่ เพื่อนำผู้ชมท่องเที่ยวไปตามสถานที่ที่ดิฉันได้ไป ให้คนได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้และเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นผ่านรูปแบบศิลปะของดิฉันเอง

รายการอ้างอิง

Islam in Japan Media. (2016). "Japan's First Masjid Founded by Local Residents."

Retrieved 10 October 2016, from <http://www.islaminjapanmedia.org/japan-muslim-association/>.

Spomer, M. Y. (2015). Religion in Southeast Asia: an encyclopedia of faiths and cultures, American Library Association CHOICE: 214.

Voice TV. (2556). "'เซซเนีย' ดินแดนแห่งผู้ก่อการร้าย หรือผู้เคราะห์ร้าย?" Retrieved 18 ตุลาคม 2559, from <https://www.voicetv.co.th/read/68624>.

กรรณิการ์ จุฑามาศ สุมาลี (2541). ยะวา-ชาวในบางกอก = The Javanese in Bangkok / กรรณิการ์ จุฑามาศ สุมาลี ; บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, กาญจน์ ละอองศรี. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

โชติรัตน์ โกมารทัต. (2554). "การเข้ามาของศาสนาอิสลามสู่ตะวันออกไกล." Retrieved 5 พฤศจิกายน 2559, from http://sameaf.mfa.go.th/th/muslim_world/detail.php?ID=1998.

ซาลาดิน. (2556). "อิสลามในประเทศจีน." Retrieved 20 มิถุนายน 2560, from <http://oknation.nationtv.tv/blog/zaladin/2013/06/19/entry-1>.

ดร.นิสริน หวังตักวาดีน. (2553). "ศาสนาอิสลามในมณฑลต่างๆ ของจีน." Retrieved 5 พฤศจิกายน 2559, from <http://www.publicpostonline.net/1870>.

ธนาวิ โชติประดิษฐ์. (2560). "พลัดถิ่นอินเดีย: ศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล." Retrieved 10 มิถุนายน 2560, from <https://themomentum.co/artgument-diaspora/>.

ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ (2539). มุสลิมในประเทศไทย / ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ. สายสกุล สุลต่านสุลัยมาน / ศรีศักร วัลลิโภดม. สายสกุล ท่านเอกอะหมัด / สิริ ตั้งตรงจิตร. ประวัติศาสตร์ปัตตานีโบราณ / เสนีย์ มะตากะกุล.

กรุงเทพฯ : โครงการหอสมุดกลางอิสลาม สายสกุล สุลต่านสุลัยมาน.

พัลลภ สามสี. (2558). "ศิลปะของนักเล่าเรื่อง...เรื่องศิลปะของนาวิน ลาวัลย์ชัยกุล." Retrieved 10 มิถุนายน 2560, from https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1437386484.

พิทยา บุณนาค (2557). มุสลิมผู้นำ"ปฐมจุฬาราชมนตรี"คนแรกในสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน.

เพ็ญศรี กาญจน์โนมัย (2521). รายงานผลการวิจัยบทบาทมุสลิมในปลายอยุธยา-ธนบุรี พ.ศ. 2300-2325 = The role of Muslims in the late Ayutthaya-Thonburi period, 1757-1782 / ผู้วิจัย เพ็ญศรี กาญจน์โนมัย และ นันทนา กบิลกาญจน์. พระนครศรีอยุธยา : กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ; มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มัสดิอิสลามบ้านฮ่อ (2560). "หนังสืออนุสรณ์งานฉลองครบรอบ100ปี มัสยิดอิสลามบ้านฮ่อ เชียงใหม่."

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (2557). การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมบนเส้นทางการค้าทางทะเล : บทความจากการสัมมนาวิชาการ วันที่ 8-9 พฤษภาคม 2557 ณ โรงแรมวินเซอร์ สวีทส์ กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ ; ฝ่ายเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ.

สำนักงาน ก.พ. (2559). "ประวัติศาสตร์มาเลเซียโดยย่อ." Retrieved 5 พฤศจิกายน 2559, from http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5194&filename=aseanknowledge.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ฉัตรรัตน์ จันทเชื้อ
วัน เดือน ปี เกิด	23 เมษายน 2535
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	2550 - วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง 2553 - ศิลปบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2558 - ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	131 ซ.อ่อนนุช86 ถ.อ่อนนุช แขวง/เขตประเวศ กทม. 10250
ผลงานตีพิมพ์	2558 - ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 32 2558 - ศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 30 2559 - ศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 5 2559 - จิตรกรรม เอเชียพลัส ครั้งที่ 6 “เน็ดฉายประกายแดด” 2559 - ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 62 2560 - อาร์ต สเตจ สิงคโปร์ 2017 2560 - ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 63 2560 - “บนเส้นทางต่างวัฒนธรรม” ณ ศุภโชค ดี อาร์ต เซ็นเตอร์
รางวัลที่ได้รับ	2558 - รางวัลชมเชย จิตรกรรม เอเชียพลัส ครั้งที่ 5 “จังหวะ ดนตรี กวี ศิลป์” 2558 - รางวัลยอดเยี่ยม UOB Painting of the year ครั้งที่ 6 2558 - รางวัลดีเด่น YOUNG THAI ARTIST AWARD 2015 2558 - รางวัลดีเด่น ศิลปกรรมโตชิบา “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ 27 2559 - รางวัลที่ 2 ศิลปกรรมกรุงไทยครั้งที่ 2 2559 - รางวัลเกียรตินิยม เหรียญเงิน ศิลป์ พีระศรี การแสดงศิลปกรรม ร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ครั้งที่ 33 2559 - รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 2 จิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิคครั้งที่ 18 2559 - รางวัลที่ 1 เหรียญทองบัวหลวง จิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 38